

เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
เมษายน 2559

เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี



เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
เมษายน 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี



บทคัดย่อ
ของ
ภาวิณี ธีรฤทธิ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
เมษายน 2559

ภาวิณี ธีรฤทธิ (2559). เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณพนธ์
ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณพนธ์: ดร.ชนิดา ตั้งเดชะศิริณ.

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์
เพลงกล่อมลูก บทบาทของเพลงกล่อมลูก และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูก
ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ผลการวิจัยพบว่า เพลงกล่อมลูกทั้ง 5 เพลง มีโครงสร้างทำนองเพลงที่เรียบง่าย ประกอบด้วย
ทำนองเนื้อร้อง ทำนองเอื้อน และทำนองกล่อม กลุ่มเสียงที่พบคือ กลุ่มเสียงทำนองเอื้อนและกลุ่ม
เสียงทำนองเนื้อร้อง ซึ่งในแต่ละเพลงมีลักษณะกลุ่มเสียงที่ต่างกัน ขึ้นอยู่กับศิลปิน เพราะแต่ละคน
มีระดับเสียงที่ต่างกัน ลักษณะวิธีการขับร้อง การกำหนดจังหวะและความยาวของเพลงขึ้นอยู่กับ
ผู้ขับร้องเป็นไปตามจินตนาการและความถนัดของผู้ขับร้อง โดยปกติเพลงกล่อมลูกมีจังหวะช้า
รูปแบบฉันทลักษณ์มีลักษณะที่ไม่แน่นอน คำสัมผัสไม่ตายตัว เนื้อร้องใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย

บทบาทของเพลงกล่อมลูกที่มีต่อครอบครัว คือเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงดูและเด็ก
ก่อให้เกิดความใกล้ชิด การถ่ายทอดความรักสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่น บทบาทของเพลง
กล่อมลูกด้านอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านมีการจัดประกวดร้องเพลงกล่อมลูกในงานเทศกาลเข้าพรรษาโพหัก
อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพื้นถิ่น” ครั้งที่ 3 ปี 2551 ครั้งที่ 4 ปี 2552 และครั้งที่ 6 ปี 2554 รวมทั้งหมด
3 ครั้ง เป็นการปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนรุ่นใหม่สำนึกรักหวงแหนเพลงพื้นบ้าน บทบาทของเพลง
กล่อมลูกด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม มีการจัดงานการแสดงเพลงกล่อมลูก 1 ครั้ง เมื่อวันที่ 1
ธ.ค 2552 เนื่องในวันเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอด
บทเพลงกล่อมลูก แต่ด้วยกระแสสังคมและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งได้แก่ การส่งเสริม
ของภาครัฐ สังคมครอบครัว ศิลปิน เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ เพลงกล่อมลูกในปัจจุบันจึงถูกลด
บทบาทลงไม่ได้รับความนิยมเหมือนก่อน ไม่มีการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยเหตุนี้หากไม่มี
การสืบทอดและส่งเสริมในเชิงอนุรักษ์จะส่งผลให้ในอนาคตเพลงกล่อมลูกเลือนหายไปจากชุมชน

THE LULLABY IN PHO HAK SUBDISTRICT, BANG PAE DISTRICT, RATCHABUTI
PROVINCE , THAILAND



Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine and Applied Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

April 2016

Pavinee Teeravut. (2016). *The Lullaby in Pho Hak Subdistrict, Bang Pae District, Ratchaburi Province, Thailand*. Master thesis. M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Janida Tangdajahiran

This study was conducted through qualitative research The study is an analysis of The lullaby, The Lullaby's roles, Factors that cause change of The Lullaby in Pho Hak Subdistrict, Bang Pae District, Ratchaburi Province, Thailand.

From the study, The Lullaby is a simple melody. Its structure can be divided into melody and content. The researcher found out melodies of the five lullabies have a different sound. Because The artist has a different tone. The Lullaby is a slow rhythm, along with the singer's imagination and experience to sing the lullaby.

The role of lullabies in families is part of the close relationship between parents and children. Their role in the conservation folk songs includes a contest lullaby during The Lent Day festival to protect local culture (The third in 2008 , The fourth in 2009, The six in 2011.) Its role in the conservation art and culture include only one perform on the 1st December 2009. Nowadays, The Subdistrict has changed because of government support, family, artist, technology and economy. The Lullaby reduced is not popular as before. If the lullaby still without part of daily life in the future the lullaby may vanish.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คำแนะนำต่างๆ เป็นสิ่งที่มีค่าอย่างยิ่ง

การทำปริญญานิพนธ์เรื่อง เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา อินทรานูนนท์ ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการศึกษา ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รุจี ศรีสมบัติ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้น ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ชัย ปิฎกวัชรต์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ดร.ชนิดา ตั้งเดชะศิริภู ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. มานพ วิสุทธิแพทย์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ ตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องงานปริญญานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงตามความมุ่งหมาย ขอขอบพระคุณคณาจารย์และบุคลากร สาขาวิชาดุริยางคศาสตร์ศึกษา ที่ให้ความรู้ตลอดระยะเวลาที่เข้ารับการศึกษาคำแนะนำต่างๆ จากเจ้าหน้าที่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ให้ทุน อุดหนุนเพื่อทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ประสานงานในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณพ่อเพลง แม่เพลง ในตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี และผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณนายจรัสเพ็งเหมือน คอยช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในทุกครั้งที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนาม

ขอขอบพระคุณ ร้อยโทตัสกร ยังสวาท ร้อย ยโทภูมิศักดิ์ บุญถนอม และกำลังพลหมวดดุริยางค์มณฑลทหารบกที่ 16 ที่ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท

ขอขอบพระคุณจำลองจิตรอดุลย์ ศรีสารากร ให้คำแนะนำในการบันทึกโน้ตสากลแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท สาขามานุษยดุริยางควิทยาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ และคอยช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันอาจมีได้จากปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้มีส่วนร่วมในการวางรากฐานการศึกษา และให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

ภาวิณี ธีรวุฒิ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านการวิเคราะห์เพลงกล่อมลูก	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านประวัติความเป็นมาของบทเพลงกล่อมลูก	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านพัฒนาการของเพลงกล่อมลูก	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านความหมายของเพลงกล่อมลูก	18
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	23
ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	23
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	25
อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	25
ขั้นศึกษาและจัดกระทำข้อมูล	25
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	25
ขั้นสรุป	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 วิเคราะห์เพลงกล่อมลูก ตำนัลโพหักอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี	27
ทำนองเพลงขนมหม้อแกง	28
ทำนองเพลงนกเขาเถื่อน	32
ทำนองเพลงตุ๊กแกกินตับ	37
ทำนองเพลงชมดอกไม้	42
ทำนองเพลงวัดโบสถ์	46
บทบาทของเพลงกล่อมลูก ตำนัลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี.....	52
ทำนองเพลงขนมหม้อแกง	52
บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อแม่หรือผู้เลี้ยง	53
บทบาทเพลงกล่อมลูกเชื่อมโยงความรักความห่วงใย	53
บทบาทเพลงกล่อมลูกแสดงถึงวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ	54
บทบาทเพลงกล่อมลูกแสดงถึงวิธีการเลี้ยงลูก	55
บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านความเชื่อ	58
บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านวัฒนธรรมอาหาร	58
บทบาทเพลงกล่อมลูกเกี่ยวข้องกับศาสนา	59
บทบาทเพลงกล่อมลูกให้ความรู้สัต์วิทยา	59
บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านอบรมสั่งสอนเด็ก	60
บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน	60
บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม	63
ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูก ตำนัลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี.....	64
การส่งเสริมของภาครัฐ	64
สังคมครอบครัว	65
ศิลปิน	68
เทคโนโลยี	75
เศรษฐกิจ	83
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	89
สรุป	89
อภิปรายผล	94
ข้อเสนอแนะ	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก	101
ประวัติย่อผู้วิจัย	152



บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เปลตาข่ายอยู่ในสภาพที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว ผูกติดอยู่กับชื่อบ้านของนางเพื่อน เที่ยงนวม.....	56
2 นายม้วน ฟังวอน ขณะกำลังอธิบายการใช้กะแอเป็นที่บังแดดให้เด็ก.....	57
3 ถ้วยรางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่ง ประกวดร้องเพลงกล่อมลูก ของนางอ่อน แซ่มเฉื่อย	61
4 ถ้วยรางวัลรองชนะเลิศอันดับ2 ประกวดร้องเพลงกล่อมลูกของ นางอ่อน แซ่มเฉื่อย	62
5 ภาพนางบุญนะ ตุ่มม่วงกับถ้วยรางวัลชนะเลิศการประกวดร้องเพลงกล่อมเด็ก	62
6 เด็กหญิงสิริยากร เนียนวิชัย หรือน้องแนน ลูกสาว นางสาวสิริรัตน์ เพ็งเหมือน ขณะกำลังจะนอน.....	67
7 เด็กชายสุวัฑฒ์ เกิดเรียน ชื่อเล่น ตีเล็ก ลูกชายของนางน้ำฝน เกิดเรียน ขณะกำลังนอนหลับ.....	68
8 ลูกชายของนางน้ำฝน เกิดเรียน ขณะกำลังเล่นโทรศัพท์.....	76
9 ขณะที่นางนิตยา บุญเกิด กำลังกล่อมหลานนอน โดยการเปิดโทรทัศน์ให้ดูแทน การร้องเพลงกล่อม.....	78
10 ขณะที่หลานสาวของนางบังอร อ้นนาค ขณะกำลังฟังเพลงจากโทรทัศน์.....	78
11 หน้าร้านนัดพบคาราโอเกะ.....	79
12 หน้าร้านปรายฝัน 2 คาราโอเกะ.....	80
13 หน้าร้านปรายฝัน 2 คาราโอเกะ.....	80
14 บรรยากาศภายในร้านสร้างฝันคาราโอเกะ.....	81
15 เครื่องคาราโอเกะ.....	81
16 หน้าร้านอินเทอร์เน็ตของพี่ชาย นางน้ำฝน เกิดเรียน.....	82
17 บรรยากาศภายในร้านอินเทอร์เน็ต.....	82
18 ลักษณะการปลูกสร้างบ้านในอดีต.....	84
19 ลักษณะการปลูกสร้างบ้านในปัจจุบัน.....	84
20 คลองโพหัก.....	85
21 ป่อเลี้ยงกุ้ง.....	86
22 การประกอบอาชีพเลี้ยงวัว.....	86
23 ร้านซีเจ เป็นร้านสะดวกซื้อที่ตั้งอยู่ในตำบลโพหัก.....	87

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เพลงพื้นบ้านมีหลากหลายประเภทและทุกภาคของประเทศไทยซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่วัฒนธรรมท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมนั้นๆ ทั้งการขับร้อง การแต่งกาย ความหมายของบทเพลง เพลงพื้นบ้านมีมาแต่ช้านานสืบทอดโดยทางมุขปาฐะต่อๆ กันมาหลายชั่วอายุคน จัดเป็นลักษณะศิลปะที่มีการผสมผสานของปัจเจกบุคคลและกลุ่ม มีการสร้างสรรค์บทเพลงท่วงทำนองและเนื้อหาที่มีลักษณะไม่ตายตัวไม่ยึดติดอยู่กับกฎเกณฑ์ อีกทั้งมีอิสระทางภาษาเฉพาะถิ่นและสำเนียง ลักษณะที่โดดเด่นนั้นคือความเรียบง่าย คำร้อง ง่าย ๆ เป็นเรื่องราวใกล้ตัวในท้องถิ่น

เพลงกล่อมลูกเป็นเพลงพื้นบ้านที่มีปรากฏอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย สันนิษฐานว่าเกิดขึ้นจากการที่แม่ใช้เสียงในการที่จะกล่อมลูกเคลิบเคลิ้มนอนหลับ ในตอนแรกอาจจะทำเสียง โอ อือ อา ก่อนโดยไม่มีความหมายอะไร ต่อมาก็ได้พัฒนาแต่งเป็นทำนองใส่เนื้อความลงไปด้วย (ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2517: 2) ส่วนด้านภาษาและสำเนียงการร้องมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น ซึ่งประเวช กุมุท ได้กล่าวไว้ว่า “แม่แต่ละภาคจะมีภาษาเดียวกัน แต่ความเพี้ยนแปร่งของสำเนียงถ้อยคำตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นก็มีอิทธิพลที่จะบดบังให้ทำนอง สำเนียงเพลง และบทกลอนผิดเพี้ยนกันไป”(ประเวช กุมุท. 2512: 83-85) ทั้งนี้การเรียกชื่อเพลงกล่อมลูกก็มีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละภาคด้วยเช่นกัน จำเริญ แสงดวงแข (2535: 6) กล่าวว่า “...สำหรับชื่อเพลง “เพลงกล่อมเด็ก” นั้น เป็นชื่อที่ใช้เรียกเพลงประเภทนี้ในภาคกลาง แต่ในภาษาถิ่นต่างๆ จะเรียกเพลงประเภทนี้แตกต่างกัน เช่น ภาคเหนือเรียกอ้อลูก เพราะมีการร้องลำน้าอ้อตลอดไปส่วนในภาคอีสานก็เรียกว่าเพลงกล่อมเด็ก หรือแม่ฮ้าง กล่อมลูก สำหรับภาคใต้(ไทยพุทธ) เรียกว่าเพลงร้องเรือ เพลงชาน้อง เพลงน้องนอนแล้วแต่ท้องถิ่นนั้น”

เพลงกล่อมลูกเป็นวัฒนธรรมสากลอย่างหนึ่งที่ปรากฏทุกชาติทุกภาษา เพลงกล่อมลูกมีลักษณะเป็นคติชนวิทยา (Folklore) คือข้อมูลที่เป็นศิลปวัฒนธรรมของชาวบ้าน โดยมีลักษณะเด่น 3 ประการคือ 1) เป็นวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดปากต่อปาก (วรรณกรรมมุขปาฐะ) ใช้วิธีจำ และเล่าต่อๆ กันมา 2) ไม่ทราบผู้แต่ง และ 3) มีหลายสำนวนขึ้นอยู่กับท้องถิ่นนั้นๆ เพลงกล่อมลูกจึงเป็นวัฒนธรรมที่แสดงออกด้วยการใช้ถ้อยคำ (ศิริพร จิตะฐาน ณ ถลาง. 2539: 6) อีกทั้งในบทเพลงยังมีคำร้องที่สอดแทรกเนื้อหาสาระต่างๆ เช่น การบรรยายความรักของแม่ที่มีต่อลูก การอบรมสั่งสอนจริยธรรมให้กับลูกผ่านบทเพลงกล่อมลูก บางคำร้องมีลักษณะเนื้อหาที่เป็นการเล่านิทาน บ้างก็สื่อถึงการระบายความรู้สึกความคับข้องใจของแม่ ทั้งยังช่วยผ่อนคลายความเครียดและความเหนื่อยอีกด้วย ตามที่ สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2512: 77) อธิบายไว้ว่า “...ผู้เลี้ยงจะได้เพลิดเพลินกับเสียงตัวเอง บางคนเสียงดีก็เป็นการอวดเสียงไปในตัว หากมีความพอใจที่พูดออกมาได้ยากก็เอามาผูกขึ้นเป็นเพลงกล่อมเด็กเป็นการระบายความอัดอั้น”

ดังนั้นจากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าเพลงกล่อมลูก จัดเป็นหนึ่งในประเภทของ ศิลปะเพลงพื้นบ้าน มีการสืบทอดโดยทางมุขปาฐะ ใช้วิธีจดจำบทเพลงแล้วร้องต่อๆ กันมารุ่น ต่อรุ่น เพราะแต่เดิมไม่ได้มีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ในส่วนของบทร้องมีความ คล่องจองในรูปของคำและโวหาร ใช้คำสามัญธรรมดาทั่วไป แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อเด็ก สภาพแวดล้อมต่างๆ ในสังคม ซึ่งทำให้เรารับรู้ได้ถึงวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ บทเพลงกล่อมลูก ไม่ได้เป็นเพียงเพลงร้องเพื่อกล่อมลูกให้นอนหลับง่ายและหลับเร็ว เพราะเนื้อหาเพลงกล่อมลูก ยังสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน ทั้งยังเชื่อมความสัมพันธ์ของแม่กับลูก วิธีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงถือได้ว่ามี คุณค่ากับสังคมไทยและนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญในท้องถิ่นนั้น ถึงแม้แต่ละท้องถิ่น จะมีสำเนียงการร้องที่แตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่มีปรากฏเห็นชัดนั้นคือมีความมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อขับกล่อมให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและนอนหลับสนิทนั่นเอง

อย่างไรก็ตามหากพิจารณา าดูสภาพสังคมโลกปัจจุบันจะเห็นว่า อิทธิพลวัฒนธรรม ต่างชาติและความเจริญทางด้านเทคโนโลยี มีส่วนทำให้สังคมชนบทไทยได้รับผลกระทบจาก กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงรวดเร็ว ทำให้ชาวไทยมีแนวโน้มที่จะละทิ้งแบบแผนประเพณี ดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติกันมาแต่ดั้งเดิม โดยเฉพาะประเพณีการขับร้องเพลงกล่อมลูกให้นอนหลับ ก็เริ่มสูญหายไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสมัยใหม่ ขณะเดียวกันบทบาทของ แม่ได้เปลี่ยนคือต้องทำงานเพื่อจุนเจือรายจ่ายในครอบครัว หากมีเวลานั่งร้องเพลงกล่อมลูกจะ ไม่คุ้มกับเวลาที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่น และเห็นว่าเพลงกล่อมเด็กไม่เหมาะกับสภาพ ปัจจุบัน จึงหันไปนิยมสิ่งใหม่ๆ เป็นการทดแทน (เจลิเยว เพชรแก้ว . 2518: 37) ประกอบกับ ปัจจุบันมีเพลงสมัยใหม่เกิดขึ้นมากมายหลายรูปแบบ และคุณแม่ยุคใหม่นี้ ไม่สามารถร้องเพลง กล่อมลูก ที่ปู่ ย่า ตา ยาย เคยร้องกล่อมตนเองมาได้ แม้บางคนร้องเพลงกล่อมไม่เป็นใช้วิธีเปิด เพลงแผ่นซีดี อีกทั้งกระบวนการถ่ายทอดด้วยมุขปาฐะ จึงเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุที่ทำให้บทบาท เพลงกล่อมลูกกำลังเลือนหายไปจากวิถีชีวิตชาวไทย

ในส่วนของตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ก็ได้รับผลกระทบจากกระแส การเปลี่ยนแปลงสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อเพลงกล่อมลูกเช่นกัน เพราะเมื่อผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ ข้อมูลเบื้องต้นพบว่า จากการสัมภาษณ์บุคคลทั่วไปในหมู่บ้าน ชาวบ้านโดยทั่วไปในปัจจุบัน ไม่นิยมร้องเพลงกล่อมลูก เหมือนดังแบบแผนดั้งเดิม แต่ยังมีบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ อายุประมาณ 50 ปีขึ้นไปจึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่าถ้าหากไม่มีการเก็บรวบรวมเก็บ ข้อมูลเพลงกล่อมเด็กของชาวโพหักมาศึกษาวิเคราะห์ไว้ อาจทำให้เพลงกล่อมลูกเสื่อมความนิยม สูญหายไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญ จึงสนใจทำการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์บทเพลงกล่อมลูก โดยจดบันทึกเป็นโน้ตสากล รวมถึงบทบาทของเพลงกล่อมลูก และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อันเกิดจากสภาพของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งอาจมีผลต่อ การสืบทอดของบทเพลงกล่อมลูก ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้ง ให้คงไว้ซึ่งความยั่งยืนและสืบทอดไปยังอนุชนรุ่นหลังต่อไป

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อศึกษาบทบาทของเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก

อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ครั้งนี้ทำให้เห็น ทราบถึงบทบาทและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นที่มีความเชื่อมโยงกับเพลงกล่อม ลูกในปัจจุบัน ผลจากการศึกษาค้นคว้าจะช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมการขับร้องเพลงกล่อมลูกให้คง อยู่เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งรูปแบบและองค์ประกอบของเพลงกล่อมลูก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเชิงมานุษยวิทยาดนตรี (Ethnomusicology) ซึ่งจะศึกษา เพลงกล่อมลูกตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เท่านั้น โดยแบ่งการศึกษาเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. วิเคราะห์เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี บทเพลงที่นำมา วิเคราะห์มีทั้งหมด 5 เพลง โดยเลือกเพลงกล่อมลูกที่มีลักษณะ วรรคที่ต่างกันมาลักษณะละ 1 บทเพลง ได้แก่ บทเพลงที่มี 6 วรรค เพลงขนมหม้อแกง 8 วรรค เพลงนกเขาเถื่อน 10 วรรค เพลงตุ๊กแกกินตับ 12 วรรค เพลงชมดอกไม้ และ 14 วรรค เพลงวัดโบสถ์ บันทึกเป็นโน้ตสากล วิเคราะห์ตามประเด็น ดังนี้

ทำนอง ได้แก่ โครงสร้างของบทเพลง และกลุ่มเสียงที่พบ

เนื้อร้อง ได้แก่ จังหวะลักษณะ และความหมายของบทเพลง

ลักษณะวิธีการขับร้อง ได้แก่ การขึ้นต้น การเอื้อน การผันเสียง และการลงจบ

2. บทบาทของเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษา บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อเด็ก บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อแม่หรือผู้เลี้ยงการเชื่อมโยงความ รักความห่วงใย การแสดงถึงวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ การแสดงถึงวิธีการเลี้ยงลูก ด้านความเชื่อ ด้านวัฒนธรรมอาหาร เกี่ยวข้องกับศาสนา ให้ความรู้สัตววิทยา ด้านอบรมสั่งสอนเด็ก ด้านการ อนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูก ซึ่งได้แก่การส่งเสริมของภาครัฐ สังคมครอบครัว ศิลปิน เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษานี้ศึกษาและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูก ผู้วิจัยศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนามและการศึกษาทำนองเพลงผู้วิจัยใช้วิธีถอดเพลงจากเครื่องบันทึกวิดีโอและบันทึกไว้เป็นโน้ตสากล

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพลงกล่อมลูก หมายถึง เพลงที่ใช้สำหรับขับร้องให้เด็กฟังในขณะนอน เพื่อความเพลิดเพลินและให้เด็กหลับง่าย

แม่เพลง หมายถึง เรียกแทนเพศหญิงผู้ที่ร้องเพลงกล่อมเด็ก

พ่อเพลง หมายถึง เรียกแทนเพศหญิงผู้ที่ร้องเพลงกล่อมเด็ก

การผันเสียง หมายถึง การออกเสียงคำร้องให้ได้ตามวรรณยุกต์ การผันเสียงนั้นต้องค่อยๆ เปล่งเสียงช้าๆ ให้คำค่อยๆ ชัดโดยผันเสียงหนึ่งไปยังอีกเสียงหนึ่งคล้ายๆ กับการผันวรรณยุกต์ กา ก้า ก๊า ก๋า แต่มีใช้ผันทั้ง 5 เสียง อาจผันแค่ 2-3 เสียง

ทำนองเอื้อน หมายถึง การเปล่งเสียงที่ไม่มีความหมายแต่เป็นทำนองประกอบคำร้อง วิธีการเอื้อนโดยปกติ จะใช้เสียงอือ อือ เออ เฮอ เงอ เงย ใส่ทำนองให้เข้าและสัมพันธ์กับคำร้อง

ทำนองกล่อม หมายถึง การเปล่งเสียงที่ไม่มีความหมายแต่เป็นทำนอง เช่น โอละเห้ เอละหึก , โอละเห้ เอละชา

ทำนองเนื้อร้อง หมายถึง การเปล่งเสียงเป็นทำนองโดยใช้คำที่มีความหมาย เช่น เจ้านกเขาเถื่อนเอย

สังคมภายนอก หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในอาณาเขตนอกบริเวณพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

คำประพันธ์ หมายถึง ถ้อยคำแต่ละคำที่นำมาร้อยเรียงกัน ยกตัวอย่างในเพลงชมดอกไม้ ขึ้นต้นด้วย โอละเห้ เอละชา เท่ากับว่ามีทั้งหมด 6 คำประพันธ์

วรรค หมายถึง คำประพันธ์ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน แบ่งกลุ่มจาก
การหายใจในขณะร้องเพลงกล่อมลูกของพ่อเพลง และแม่เพลง ตัวอย่างเช่น เพลง นกเขาเถื่อน
ในบรรทัดแรก “เจ้านกเขาเถื่อนเอย เจ้ารู้เจ้าอยู่เรือนเลี้ยงน้อง” จะพบว่าในบรรทัดแรกเพลงนี้มี
ทั้งหมด 2 วรรค

คำกลอน หมายถึง วรรคแต่ละวรรคที่อยู่ในบรรทัดเดียวกัน 1 บรรทัด
เท่ากับ 1 คำกลอน

บทบาท หมายถึง สิ่งที่แสดงออกในลักษณะของการกระทำที่มีต่อสิ่งใด
สิ่งหนึ่ง เช่น บทบาทของเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน

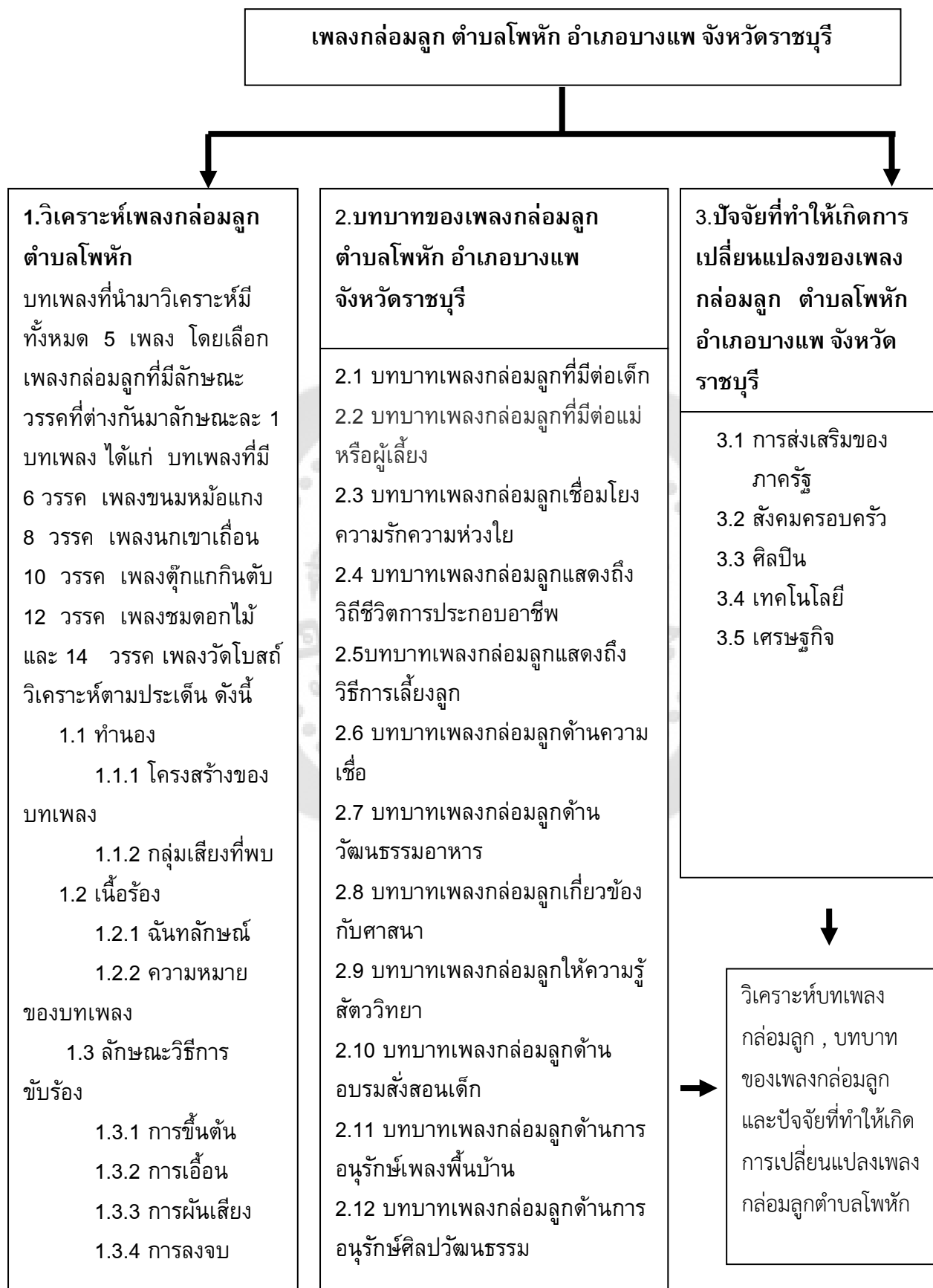
ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลง หมายถึง การแปรเปลี่ยนสภาพไปจากสิ่งเดิม

ศิลปิน หมายถึง พ่อเพลง และแม่เพลง



กรอบแนวคิดในการวิจัย





บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องศึกษาเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้
จำแนกวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องออกเป็นดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านการวิเคราะห์เพลงกล่อมลูก
- 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านประวัติความเป็นมาของบทเพลงกล่อมลูก
- 1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านพัฒนาการของเพลงกล่อมลูก
- 1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านความหมายของเพลงกล่อมลูก
- 1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เพลงกล่อมลูก

ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์ (2529: 9) ได้ศึกษาและวิเคราะห์เรื่องของเพลงพื้นบ้านส่วนมาก
มาจากสาขาที่ไม่เกี่ยวข้องกับดนตรี และผลงานการศึกษาจากนักวิชาการก็ไม่ค่อยมีปรากฏให้
เห็นต่อหน้าสาธารณชน ผลงานที่ออกมาส่วนมากเป็นผลการวิเคราะห์ คำร้อง ให้ไปสัมพันธ์กับ
เรื่องอื่นๆ เพลงขับร้องทุกเพลงได้มาจากการจากรวบรวมเอาศิลปะสองสาขาเข้าด้วยกันเท่านั้น
เพราะการศึกษาแต่เพียงภาษาของดนตรีได้แก่

1. ทำนองเพลงพื้นบ้านทุกเพลง มีทำนองและทำนองช่วยระบุสัญชาติของดนตรีได้
2. ลีลา และจังหวะ ช่วยให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ตามบทเพลงนั้น
3. เสียง ผู้ร้องเพลงพื้นบ้านอาจมีการใช้เสียงร้องที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความคิด

ความนิยมของแต่ละสังคม

4. พื้นผิว บางแห่งนิยมร้องเสียงเดียวกันหมด บางแห่งมีการประสานเสียง จากคำอธิบาย
ดังกล่าว ทำให้การศึกษาเรื่องเพลงพื้นบ้านมองเห็นความแตกต่างของแต่ละสังคมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
และนั่นคือสิ่งที่ทำให้เพลงพื้นบ้านแต่ละท้องถิ่นมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

กาญจนา อินทรสุวานนท์ (2532: 56) กล่าวถึงแนวทางในการวิเคราะห์องค์ประกอบ
เพลงพื้นบ้านไว้ดังนี้

1. ภาษาที่ใช้ ภาษาที่ใช้ในบทเพลงพื้นบ้านนั้น เป็นภาษาพูดไม่ใช่ภาษาเขียน ฟังเข้าใจ
ง่าย นิยมใช้ศัพท์แบบชาวบ้านและมีคำลักษณะสองแง่สองงาม คำผวน การหักข้อรอ และการใช้
คำเนื้อแดง

2. ลักษณะคำประพันธ์ กลอนเพลงพื้นบ้านส่วนมากเป็นลักษณะกลอนแปด ที่เรียกกันว่ากลอนแปดหัวเดียว นอกจากคำประพันธ์ที่เรียกกันว่ามีลักษณะกลอนแปดหัวเดียวแล้ว ยังมีลักษณะคำประพันธ์ชนิดอื่นๆ ส่วนมากไม่เหมือนกัน รูปแบบของกลอนที่มีแผนผังไว้แต่ดั้งเดิม อาจเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม

3. เรื่องราวในบทเพลง เป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน การทำมาหากิน ความเป็นอยู่ เรื่องในครอบครัวผัวเมีย รวมทั้งความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ความเชื่อว่าชาติหน้ามีจริง การดำเนินเรื่องราวในบทเพลงพื้นบ้านนั้นจะเริ่มผูกเรื่องตามกระสวนที่นิยมกัน ดังนี้

- 3.1 ไหว้ครู
- 3.2 เกริ่นหรือปลอบ
- 3.3 ประหรือทักทาย
- 3.4 ผูกรัก
- 3.5 สู่ขอ
- 3.6 ลักหาพาหนี
- 3.7 ชิงชู้หรือตีหมาผัว
- 3.8 บทลาจาก

การดำเนินเรื่องตามกระสวนนิยมนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสมของสถานที่ โอกาส และเวลา ไม่จำเป็นต้องเล่นจบตั้งแต่แรกไหว้ครูถึงชิงชู้ หรือตีหมาผัว อาจตัดตอนเล่นได้ตามความเหมาะสม แต่จำเป็นต้องมีบทไหว้ครูก่อนเสมอไม่ว่าเล่นสั้นหรือยาว การร้องไหว้ครูนี้ฝ่ายชายเริ่มก่อนแล้วฝ่ายหญิงจึงร้องขึ้นบ้าง

4. การแทรกคติสอนใจ ในบทเพลงต่างๆ มีคติสอนใจแทรกอยู่เสมอ ซึ่งชี้ให้เห็นได้ว่าคนไทยนั้นนิยมแทรกคติไว้สอนคนไม่ว่าในเรื่องใด

ในด้านการขับร้อง ท้วม ประสิทธิ์กุล(2535: 191-192) กล่าวว่า การขับร้องเพลงไทยนั้นจัดเป็นศิลปะพิเศษอย่างหนึ่งที่มีกลวิธีลวดลายที่สลับซับซ้อน ไม่มีอุปกรณ์ที่เป็นชิ้นส่วนเหมือนศิลปะประเภทอื่นๆ อุปกรณ์สำคัญที่ใช้ไม่มีตัวตน ไม่สามารถที่จะสัมผัสหรือแก้ไขอุปกรณ์ในการขับร้องเพลงไทยได้เพราะเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างมาให้อย่างละเอียดอ่อน แต่เราสามารถบังคับอุปกรณ์เหล่านี้ได้ด้วยอำนาจพิเศษแห่งจิตของผู้ขับร้องเอง อุปกรณ์กล่าวถึงได้แก่ ปาก คาง ลิ้น จมูก คอ เสียง รวมทั้งจิตและสมองด้วย ทั้งนี้ กาญจนา อินทรสุนานนท์ (2540: 63 – 65) ได้กล่าวถึงเทคนิคการขับร้องเพลงไทยไว้ว่า การขับร้องเพลงไทยนั้นมีเทคนิคหลายอย่าง ต้องมีการจดจำและฝึกฝนวิธีการต่างๆ ให้เกิดทักษะการขับร้องเพลงนั้น สำหรับวิธีการฝึกหัดขับร้องเพลงไทยนั้นจะกล่าวได้ถึงในบทต่อไปนี้ ก่อนอื่นควรจะทราบเกี่ยวกับเสียงที่ใช้ในการขับร้องเพลงไทยก่อน เสียงที่ใช้ในการขับร้องเพลง ดังนี้

1. เสียงเออ
2. เสียงเออ

3. เสียงอ้อ

4. เสียงอี

5. เสียงเอ๋ย

6. เสียงเออะ

7. เสียงเฮอ

8. เสียงฮือ

9. เสียงฮี

10. เสียงหือ

11. เสียงเอ็งเงอ

12. เสียงเอ็งเงย

สำหรับเสียงที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น มีวิธีการแปลงเสียงดังนี้

วิธีการทำเสียง เออ

ใช้น้ำหนักเสียงเล็กน้อยอยู่ที่โคนลิ้น บังคับคอแข็ง เพยอริมฝีปากเล็กน้อยแล้วแปลงเสียงออกจากคอโดยตรง โดยไม่ขยับคางและไม่หุบปาก

วิธีการทำเสียง อือ

มีวิธีเช่นเดียวกับเสียง “เออ” จนเมื่อจะออกเสียง “เออ” ให้ขยับโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากเล็กน้อย ให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปากแล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อยให้เกิดเป็นเสียง “อี” ที่ไม่ชัดเจนนัก เมื่อสุดทางเสียงควบลำตามเสียง เออ ออกมาร่วมด้วย นิยมใช้เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนก่อนถึงคำร้อง

วิธีการทำเสียง อือ

เพยอริมฝีปากอ้าจากกันเล็กน้อย แปลงเสียงออกจากคอโดยตรง บังคับคางไว้ให้แข็ง แล้วยกโคนลิ้นขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนทางลมให้มากระทบเพดานปากและเปลี่ยนเสียงให้ออกมาทั้งทางจมูก (เสียงนาสิก) และทางปาก

วิธีการทำเสียง เอ๋ย

เหมือนการทำเสียง “เออ” แต่ผันเสียงให้สูงขึ้นโดยไม่หุบปาก เปลี่ยนน้ำหนักเสียงในช่วงทางเสียงให้ไปอยู่ที่จมูก

วิธีการทำเสียง เออะ

แปลงเหมือนเสียง “เออ” แต่สะกดเสียงให้สั้นลง

วิธีการทำเสียง เฮอ

ต้องแปลงเสียงออกจากคอ บังคับให้น้ำหนักเสียงมาอยู่ที่เพดานและขึ้นนาสิก แปลงเสียงให้กระทบทั้งสองทาง แต่ผ่านปากมากกว่าทางจมูก

วิธีการทำเสียง อือ

เหมือนกับการเปล่งเสียง “เฮอ” แต่ต้องออกเสียงให้มีน้ำหนักนาสิกแรงกว่าปกติ โดยยกโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปาก แต่ไม่ชิด เมื่อตามด้วยเสียง “เออ” มักจะมีเสียง “ง” ติดออกมาด้วย อันเป็นลักษณะการเอื้อนอย่างหนึ่งของไทย แต่จะใช้ “เออ” คู่กับเสียง “อือ” จะไม่มีเสียง “ง” ติดมา

วิธีการทำเสียง อี

หลักการเหมือนการเปล่งเสียง “อือ” แต่ทำให้เสียงสะดุ้งสั้นลง

วิธีการทำเสียง หือ

เผยแพร่ริมฝีปากเล็กน้อย เปล่งเสียง “อือ” ผ่านออกมาซ้าๆ พร้อมกับผันเสียงขึ้นสูงให้เสียงออกมาทางจมูก การเปล่งเสียงจะออกคำไม่ชัดเจน เมื่อจวนสุดเสียงต้องค่อยๆ ลดกำลังลงทีละน้อยจนสุดทางเสียง

วิธีการทำเสียง เอิงเงอ

เริ่มต้นด้วยการเปล่งเสียง “เออ” แล้วกระดกโคนลิ้นขึ้นไปสัมผัสเพดานปาก เสียงจะออกทางจมูกและเกิดเสียง “เอิง” แล้วเปล่งเสียงต่อเหมือน “เออ” โดยติดเสียง “ง” มาด้วย

สำหรับวิธีการขับร้องนั้นมีวิธีต่างๆ มากมาย ในด้านการขับร้องเพลงไทยคือ การเอื้อนเดินทำนองสลับกับการร้องถ้อยคำ เทคนิคที่ใช้ในการขับร้องเพลงไทยมีจำนวน 42 เทคนิค ดังนี้

1. เสียงครั้น หมายถึง การทำเสียงร้องให้สะดุด สะเทือน เพื่อให้เกิดความไพเราะ
2. เสียงกระทบ หมายถึง การออกเสียงคำร้องเมื่อเวลาร้องเพลง โดยออกเสียงคำร้องคำเดียวหรือพยางค์เดียวร้องออกเป็นหลายพยางค์ ถ้าร้องเป็น 2 พยางค์ เรียกว่า กระทบคู่ 2 ถ้าเป็น 3 พยางค์ เรียกว่า กระทบคู่ 3 เช่นคำว่า “เจ้า” เมื่อร้องว่า “จา – เอ้า” เรียกว่า กระทบคู่ 2 หรือคำว่า “แนบ” น่องเป็น “แน-แอ-แอบ” เรียกว่า กระทบคู่ 3
3. เน้นเสียง มีในการร้องเพลงไทยทุกเพลง ถ้าต้องการให้เกิดความชัดเจนข้อความคำร้องใดก็จะเน้นเสียงให้ชัดเจน
4. ประคบเสียง ประคบคำ หมายถึง การทำให้เสียงและคำหนักแน่น ไม่โพล่งดังมากเกินไป เช่นในเพลง สารถี 3 ชั้น ในช่วง “ช่วงนารัก”
5. กล่อมเสียง การกล่อมเสียงนั้นเป็นเทคนิคอย่างหนึ่ง ทำเสียงให้นวล ราบรื่นหรือทำเสียงให้เนียน
6. กลิ้งเสียง การกลิ้งเสียงนั้นเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการร้องเพลงคล้ายๆ การกล่อมเสียงแต่การกลิ้งนั้นจะทำเร็วกว่า
7. กลิ้งเสียง เทคนิคการกลิ้งเสียงนั้นใช้ในคำร้องในเพลงใดก็ตาม ถ้าต้องการกลิ้งเสียงคำต่างๆ ต้องร้องคำนั้นๆ ให้ชัดเจนในรูปของการร้องมิใช่การอ่านออกเสียง การร้องชัดเจนนี้ต้องค่อยๆ ผันเสียงร้องจากไม่ชัดไปให้ชัดในแต่ละคำคล้ายๆ กับการปั้นคำปั้นเสียง แต่คำที่ต้องการกลิ้งเสียงจะไม่ทำให้เสียงเคลื่อนไหวต้องกลิ้งเสียงให้คงที่ตรงกับทำนองของแต่ละเพลง

8. กลี้อเสียง เทคนิคการกลี้อเสียงคล้ายกับกลิ้งเสียงแต่จะออกเสียงมีสระดุด้าง นิดหน่อย ในการออกเสียงคำร้องแต่ละคำร้องแต่ละคำที่ต้องการใส่เทคนิคการกลี้อเสียง

9. กลิ่นเสียง เทคนิคการกลิ่นเสียงเวลาร้องเพลงในบางตอนต้องหุบปาก แล้วกลิ่น เสียงที่ร้องเพลงนั้นลงไปใ้คอจึงเกิดความไพเราะ เทคนิคการกลิ่นเสียงนี้ต้องมีการฝึก

10. ขยักขย่อน การทำเสียงขึ้นและลงเสียงจากนาสิกต่อกับเสียงแท้ได้กลมกลื่น เรียกว่าขยักขย่อนจริงๆ แล้วเทคนิคนี้เหมาะกับบางเพลง

11. เสียงครวญ เทคนิคการร้องเสียงครวญนี้ใช้กับเพลงที่มีลีลาทำนองโศกเศร้า สามารถร้องยืดจังหวะได้เพื่อทำเสียงครวญให้เข้ากับอารมณ์เพลง

12. ควงเสียง ควงเสียงแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ควงเสียง (ควงสูง) เทคนิคการร้อง ควงเสียงที่เรียกว่าควงขึ้นนั้นต้องใช้เสียงสูงโดยไล่เสียงจากต่ำไปหาสูง เน้นให้เกิดความไพเราะ ควงลง (ควงต่ำ) เทคนิคการควงเสียงที่เรียกว่าควงลงนั้นใช้กับวิธีการร้องจากเสียงสูงลงไปหา เสียงต่ำสลับกับวิธีที่เรียกว่าควงขึ้น

13. ช้อนเสียง เทคนิคการช้อนเสียงนั้นทำได้ยากมากต้องค่อยๆ เปล่งเสียงให้ได้ อารมณ์ในบทเพลง โดยออกเสียงมีความดังและเบาให้ได้พอเหมาะพอดีและผสมกับต้องเน้นคำ ร้องด้วย

14. ปั่นเสียง ปั่นคำ เทคนิคการปั่นเสียงปั่นคำนั้น ได้แก่ การออกเสียงหรือเปล่งเสียง เนื้อร้อง หรือการเอื้อนให้ค่อยๆ ชัดเจนขึ้นจากไม่ชัดมาชัด

15. เสียงปรีบ เทคนิคการทำเสียงปรีบนี้ ได้แก่ การเปล่งเสียงเอื้อนในบทเพลงต่างๆ ค่อยเปล่งเสียงและสระดุด้างเบาๆ เฉพาะในบางตอนที่ต้องการให้เกิดความไพเราะ

16. เสียงโปรย เทคนิคการโปรยเสียงนั้น ต้องเน้นเรื่องการออกเสียงที่ค่อยๆ ผ่อน น้ำเสียงออกมาช้าๆ ในการเอื้อนและการออกเสียงคำร้อง

17. เสียงผ่าน เทคนิคการผ่านเสียง ได้แก่ การเอื้อนทำนองหรือคำร้อง จากเสียงหนึ่ง ไปยังอีกเสียงหนึ่ง โดยมีลักษณะผ่านเสียงค่อยเปล่งเสียงขึ้นและลงช้าๆ

18. ผั่นเสียง เทคนิคการผั่นเสียง คือ การออกเสียงคำร้องให้ได้ตามวรรณยุกต์ ในเพลงทุกเพลงมีคำร้อง การร้องคำร้องนั้นถ้าออกเสียงไม่ได้ตามวรรณยุกต์ความหมายก็จะ เปลี่ยนไป การผั่นเสียงนั้นต้องค่อยๆ เปล่งเสียงช้าๆ ให้คำค่อยๆ ชัดโดยผั่นเสียงหนึ่งไปยังอีก เสียงหนึ่งคล้ายๆ กับการผั่นวรรณยุกต์ กา ก้า ก๊า กั๊ แต่มีใช้ผั่นทั้เสียง อาจผั่นแค่ 2-3 เสียง

19. ผ่อนเสียง เทคนิคการผ่อนเสียงนั้นต้องออกเสียงตั้งแต่ดังแล้วค่อยๆ ผ่อนให้เบาลง แต่เสียงไม่เพี้ยนไปจากเดิม

20. ม้วนเสียง ม้วนคำ เทคนิคการม้วนเสียง ม้วนคำนั้น ต้องรวมคำร้องและการเอื้อน ขมวดให้กระชับในบางตอน

21. โยกเสียง เทคนิคการโยกเสียงนั้นเป็นลีลาของการร้องที่มีการเปลี่ยนเสียงการร้อง ที่มีอยู่ในทำนองเพลงนั้นๆ จากเสียงหนึ่งไปยังอีกเสียงหนึ่งแล้วกลับมาร้องเสียงเดิมอีก โดยต้องค่อยๆ ปลอ่ยเสียงอย่างช้าๆ มีการผ่อนเสียงบ้างให้เกิดความไพเราะ นุ่มนวลน่าฟัง

22. โยนเสียง เทคนิคการโยนเสียงนั้น หมายถึง การร้องเพลงในช่วงคำร้องและเอื้อนที่ต้องออกเสียงนั้นมีเสียงหนัก และกระทบเสียงในบางตอน แต่ต้องสังเกตลีลาทำนองเพลง ความหนักเบา ช่วงจังหวะให้พอเหมาะพอดีไม่ใช่โยนเสียงจนเกินจังหวะ 23.

24. ลักจังหวะ ย้อยจังหวะ การลักจังหวะเป็นการร้องที่ไม่ให้ลงเสียงก่อนจังหวะตามปกติการร้องเพลงนั้นจะลงเสียง

25. เลื่อนไหล เสียงเลื่อนไหลนั้นบางที่เรียกว่าเสียงเพี้ยน บางครั้งเพี้ยนสูง คือเสียงเพี้ยนไหลขึ้นสูงกว่าทำนองจริง บางครั้งเลื่อนไหลลง คือเสียงเพี้ยนต่ำกว่าทำนอง อย่างนี้ทำให้ไม่น่าฟังรวมเรียกว่า ร้องเพี้ยนเสียง

26. เสียงสะดุด เทคนิคการทำเสียงสะดุดนั้นเป็นวิธีเดียวกับการทำเสียงปรียบ

27. เสียงหนัก เสียงเบา เทคนิคการทำเสียงหนักนั้น จะมีอยู่ในเพลงไทยทุกเพลงทำง่ายมาก คือเสียงหนักก็ต้องออกให้ดังบางครั้งต้องกระทบเสียง ส่วนเวลาทำเสียงเบาก็ต้องออกเสียงให้เบา

28. หางเสียง คือการออกเสียงคำร้องในบทเพลงไทยตอนท้ายคำก็ต้องลากเสียงให้ยาวกว่าปกติแต่อยู่ในลีลาทำนองของบทเพลงไม่เพี้ยนเสียง

29. เเหินเสียง คือการออกเสียงคล้ายๆ กับเสียงเลื่อนไหล แต่เลื่อนไหลไปในทางสูง คือ เลื่อนเสียงจากเสียงต่ำไปเสียงสูงในเสียงเดียวกันหรือคนละเสียงก็ได้

30. โหนเสียง เทคนิคการโหนเสียงนั้น ต้องเปล่งเสียงไปในทางเสียงสูงคล้ายๆ กับเหินเสียง แต่การโหนเสียงนี้ต้องพยายามดันเสียงเหมือนกับจะเสียงไม่ถึงแต่ดันไปให้ถึงหรือโหนไปให้ถึง

31. เสียงลอย เทคนิคการทำเสียงลอยนั้นเวลาร้องทำเสียงจำไม่ลง ครบบางท่านเรียกว่าทำเสียงตึง ซึ่งต้องทำเสียงสูงแล้วให้ลอยไว้ไม่ลงเสียงมาเป็นเสียงอื่นหรือลงเสียงให้ต่ำลงมา

32. เสียงอาศัย การทำเสียงอาศัยต้องใช้เสียงสูงกว่าเสียงจริงของเสียง โดยเปล่งเสียงออกทางปากและจมูก ทำเสียงที่ออกมาแน่นเบากว่าปกติ

33. อมเสียง เทคนิคการอมเสียงหมายถึง การร้องเพลงที่มีช่วงต่อเนื่องต้องหุบปากแต่ยังมีเสียงอยู่เรียกว่า อมเสียง ในคำร้องบางตอนต้องหุบปาก แต่ถ้าหุบปากมากแล้วเสียงขาดตอนเพลงไม่ต่อเนื่อง

34. เสียงลงทรวง เทคนิคการทำเสียงลงทรวงนั้นค่อนข้างยาก ส่วนมากนักร้องชายมักนิยมทำเสียงนี้ เพราะต้องใช้แรงกระทบเสียงลงไปในลำคอและเลยลงไปถึงอกให้เกิดความสั่นสะเทือนเสียงจะสั้นน้อยๆ ฟังแล้วเกิดอารมณ์สะเทือนใจ

35. เสียงพลั่ว เทคนิคการทำเสียงพลั่ว นั้น คล้ายๆ กับการสะบัดเสียงให้พลั่วไปมา ซึ่งการทำเสียงพลั่วนี้อยู่ในตอนหางเสียงซึ่งจะต้องสะบัดเสียง 2-3 ครั้ง จึงจะเรียกว่าเสียงพลั่ว ถ้าสะบัดครั้งเดียวเรียกว่า สะบัดเสียง

36. เสียงเครือ ตามปกติคนที่เสียงเครือโดยธรรมชาตินั้นไม่เหมาะที่จะร้องเพลง แต่เทคนิคการทำเสียงเครือนั้นจำเป็นต้องทำในเพลงที่มีอารมณ์เศร้าเพียงบางตอน โดยผู้ร้องต้องใส่อารมณ์ในการร้อง เสียงที่ออกมาจะเครือเล็กน้อย ฟังแล้วกินใจ

37. ร่อนใบไม้ร่วง เทคนิคการร้องร่อนใบไม้ร่วง มีไม่มากนักในการร้องเพลงไทย จะคล้ายๆ กับเทคนิคการร้องควลงแคร์ร่อนใบไม้ร่วงนี้ร้องสะดวกที่ละช่วงจากเสียงสูงลงมาเสียงต่ำ

38. สะบัดเสียง เทคนิคการสะบัดเสียงอยู่ในทำนองการเอื้อน มีการสะบัดเสียงในบางตอนเพื่อให้เกิดความไพเราะ ในช่วงการเอื้อนทำนองการเอื้อนให้ลากเสียงยาวและสะบัดเสียง การสะบัดเสียงคล้ายกับการทำเสียงพลิ้ว แต่การทำเสียงพลิ้วจะต้องสะบัด 2-3 ครั้ง

39. ทิ้งเสียง เทคนิคการร้องทิ้งเสียงมีอยู่ในเพลงนุญฉาย ซึ่งเห็นได้ชัดเจน นิยมร้องเน้นคำ เทคนิคการร้องชนิดนี้คล้ายกับการเน้นเสียงแต่การทิ้งเสียงนั้นร้องจนจบแต่ละคำจะหยุด ไม่มีเอื้อนทำนองคำต่อเหมือนกับทิ้งเสียงให้ขาดไป

40. เสียงลอยจังหวะ เทคนิคการทำเสียงลอยจังหวะคล้ายกับการทำเสียงลอย แต่การทำเสียงลอยจังหวะนั้น คนร้องให้จังหวะตกตามหน้าทับก่อนจึงจะขึ้นร้องตอนต่อไป

41. บีบเสียง หมายถึง การทำเสียงแหลมเล็กกล บางทีคนร้องเสียงใหญ่ไม่เหมาะสมกับลีลาของเสียงที่ร้อง ก็ต้องใช้เทคนิคการบีบเสียงเป็นบางตอน

42. กนกคอ คำว่า กนกคอกนี้ คุณหญิงจีน ศิลปบรรเลง เป็นผู้กล่าวถึง เปรียบลายกนกของไทยในความงดงามกับการขับร้องเพลงไทย เพราะลายกนกของไทยมีสัดส่วนเปรียบเทียบกับเพลงเถา มีลวดลายที่ตัวกนกและปลายสะบัดงดงามคล้ายกับการเอื้อนของเพลงไทยที่ต้องตกแต่งให้งดงามเช่นเดียวกัน ประมาจารย์บางท่านเรียกการตกแต่งการร้องให้ไพเราะว่ามีดปลาย

จารุวรรณ ธรรมวัตร(2539: 5) กล่าวถึงรูปแบบฉันทลักษณ์ที่ใช้ในวรรณกรรมท้องถิ่นว่า ไม่นิยมฉันทลักษณ์ที่ซับซ้อน นิยมใช้ฉันทลักษณ์ง่ายๆ แต่ให้เสียงเสนาะในวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลางคล้ายคลึงกับภาคใต้ เช่น กาพย์ กลอน ส่วนวรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือนิยมใช้โคลง คำธรรมและคำขอ ส่วนวรรณกรรมของภาคอีสานนิยมใช้ฉันทลักษณ์ประเภท โคลง สาร กาพย์เห่ และร่าย ฉันทลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่นก็จะแตกต่างกัน

จารุวรรณ ธรรมวัตร (2522: 30) กล่าวถึงฉันทลักษณ์ในเพลงกล่อมลูกอีสานว่า กล่อมเด็กทุกภาคมีลักษณะคล้ายกับกลอนชาวบ้านทั่วไป เป็นถ้อยคำง่ายๆ คล้องจองกัน เช่นเดียวกับกลอน แต่ไม่เน้นเรื่องสัมผัสกันในวรรค เพื่อทำให้เกิดเสียงเสนาะมากกว่า เพลงหลายๆ เพลงส่งสัมผัสด้วยสระเสียงเดียวกัน เช่น

นกสาหล่าคิงหอมดอกคู่	แม่จะยกใส่บุญชูอย่างอน
แม่จะยกใส่หมอนบุญเลิงอย่าให้	นอนอยู่ไม่ย่างพิจารณา
ให้เจ้าหายโรคมีไซมิไซค	นอนอยู่เฝ้าแก้วมงคล
บุญกุศลของเจ้าล้นโลก	เกิดมาโชคนอนอยู่ไม่จันทน์

ความยาวของเพลงกล่อมกำหนดแน่นอนไม่ได้ ขึ้นอยู่กับเนื้อความที่ผู้ร้องถ่ายทอดบรรยายออกมาหรือขึ้นอยู่กับกาลง่ายหรือยากของเด็กแต่ละคน

พชร สุวรรณภรณ์ (2543: 33) ได้กล่าวถึงลักษณะคำประพันธ์ของเพลงโคราชว่าเป็นกลอนเพลงตันที่ไม่มีข้อจำกัดตายตัว โดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นกลอน 2 วรรค ขึ้นไป

แมวขาวเอ๋ย ใต้ไม้ลาวที่หางยาวลงมาเป็นรอย
ลงมาเหยียบสวนน้อย เอ....เอ๋ยน้อยแม่จินอน

จำนวนคำในแต่ละวรรคตั้งแต่ 3 คำขึ้นไป มีสัมผัสบังคับระหว่างวรรคอย่างน้อยหนึ่งแห่ง เช่น คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 กับ คำสุดท้ายของวรรคที่ 3

สุมาลย์ เรืองเดช (2520: 19-20) ได้กล่าวถึงรูปแบบเพลงกล่อมเด็กเอาไว้เหมือนกันว่า เพลงกล่อมเด็กทุกภาค แต่งเป็นถ้อยคำง่ายๆ คล้องจองกัน เช่นเดียวกับกลอน เช่น “นกเอี้ยงเอ๋ย ปีกเลี้ยงหางก็ยาว แต่งตัวไปล่อสาว เหมือนเจ้าอยู่ตัวเดียวเอ๋ย” จะมีลักษณะคล้ายคำพูดธรรมดาตามาเรียงต่อกัน เพิ่มความคล้องจองให้ไพเราะโดยมีสัมผัสนอก ลักษณะเช่นนี้ คล้ายคลึงกับกลอนเพลงชาวบ้านทั่วๆ ไป ที่ไม่เน้นเรื่องสัมผัสในวรรค ถ้าจะพิจารณาการจัดประเภทกันแล้ว เพลงกล่อมเด็กจะคล้ายคลึงกับบทกลอนดอกสร้อยมาก เช่น

วัดเอ๋ยวัดสิงห์	มีต้นกระทิงแท่นแก้ว
ดอกบัวนั้นบานแล้ว	อยู่ในใต้น้ำอรชร
สาวน้อยเอี่ยมมือเด็ด	สาระเห็ดเจ้ายังอ่อน
เด็ดได้แต่เกสร	มาโรยที่นอนอุแม่มา

ฉันทลักษณ์ของบทดอกสร้อย

0 เอ๋ย 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0
0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 เอ๋ย

ซึ่งจากการเปรียบเทียบนี้เราจะเห็นว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผิดแต่ว่าคำลงท้ายในบทกล่อมเด็ก มักจะไม่ลงท้ายด้วยคำว่า เอย

เพลงกล่อมเด็กของภาคเหนือและอีสาน บางบทมีลักษณะคล้ายกับบทกลอนดอกสร้อย บางบทก็คล้ายคำธรรมดาที่นำมาเรียงให้คล้องจองกัน เพลงกล่อมเด็กภาคใต้ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน แต่ในบาทที่ 2 จะซ้ำกับบาทที่ 4 เช่น

ไก่อแจ้เหล	พลัดแม่ไก่อลาย
เขียดินกินทราย	<u>ไก่อลายดอกหมาก</u>
อย่าใจเจ้าเหอ	ไก่อเราข้นยาก
<u>ไก่อลายดอกหมาก</u>	ข้นเพราะนะทูลหัว

ลักษณะของการซ้ำกันเช่นนี้ก็เพราะว่า เพลงชาनोंหรือเพลงร้องเรือใช้สำหรับขับร้องจึงมีการซ้ำความหรือกระชับความ เพื่อจะย้ำความรู้สึกของผู้แต่ง

นอกจากลักษณะฉันทลักษณ์ในบทเพลงแล้ว หลักภาษาไทย ในเรื่องของคำเป็นคำตาย และไตรยางค์ ก็มีความสัมพันธ์กับการวิเคราะห์การผันเสียงของการขับร้อง โดย พระยาอุปกิตศิลปสาร (2545: 14-15) ได้กล่าวถึงเรื่องของคำเป็นคำตาย และไตรยางค์ไว้ดังนี้

คำเป็น คือเสียงที่ประสมที่สระ (สระยาว) ในแม่ ก กา เช่น กา ก็ กือ กู ฯลฯ พวกหนึ่งกับเสียง แม่ กน กน กม เกย เกอว ทั้งหมดอีกพวกหนึ่ง

คำตาย เป็นเสียงที่ประสมสระสั้น (สระสั้น) ในแม่ กา (เว้นแต่ สระ อำ ไอ โอ เอา 4 ตัวนี้ถึงเป็นสระสั้นก็มีตัวสะกดในแม่ กม เกย เกอว จึงนับว่าเป็นคำเป็น) เช่น กะ ก็ กุ ฯลฯ พวกหนึ่งกับเสียงในแม่ กก กด กบ ทั้งหมดอีกพวกหนึ่ง

ไตรยางค์ แปลว่า 3 ส่วน คือการแบ่งพยัญชนะออกเป็น 3 พวก ตามวิธีวรรณยุกต์ เพราะวรรณยุกต์นั้นเกี่ยวข้องกับพยัญชนะ ท่านจึงเขียนรูปวรรณยุกต์ไว้บนพยัญชนะ ดังอธิบายแล้วถึงสระจะเป็นต้นเสียงก็ดี เสียงสระก็ต้องสูงต่ำไปตามรูปวรรณยุกต์ที่อยู่บนพยัญชนะ ไตรยางค์คืออักษร 3 หมู่ นั้น ดังนี้

1. อักษรสูงมี 11 ตัว คือ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

คำเป็น พื้นเสียงเป็นเสียงจัตวา ผันด้วยไม้ ก่ กั เป็นเสียง เอก โท ตามลำดับ ดังนี้
ขา ข่า ข้ำ , ข้ง ขั้ง ขั้ง

คำตาย พื้นเสียงเป็นเสียงเอก ผันด้วยไม้ กั ก็เป็นเสียงโท ดังนี้ ขะ ชะ , ขาก ขัก

2. อักษรกลาง มี 9 ตัว คือ ก จ ฎ ฏ ด ต บ ป อ ผันได้ครบทั้ง 5 เสียง คือ

คำเป็น พื้นเสียงเป็นเสียงสามัญ ผันด้วยไม้ ก่ กั กั เป็นเสียง เอก โอ ตรี จัตวา ตามลำดับ ดังนี้ กา ก่า ก้า ก๊า ก๋า , กั กั กั กั กั

คำตาย พื้นเสียงเป็นเสียงเป็นเสียงเอก ผันด้วยไม้ กั กั กั เป็นเสียง โอ ตรี จัตวา ตามลำดับ ดังนี้ กะ กั กั กั , กัก กัก กัก กัก

3. อักษรต่ำ มี 24 ตัว คือ ค ฅ ฆ ง ช ฌ ญ ท ฒ ณ ท ธ น พ ฟ ภ ม ย ร ล ว พ ฮ ผันได้ 3 เสียง คือ

คำเป็น พื้นเสียงเป็นเสียงสามัญ ผันด้วยไม้ กั กั เป็นเสียง โท ตรี ตามลำดับ ดังนี้ คา คำ ค้า , คัง ค้าง ค้าง

คำตาย รัสสระ พื้นเสียงเป็นเสียงตรี ผันด้วยไม้ กั กั เป็นเสียง โท และ จัตวา ตามลำดับ ดังนี้ คะ คะ คั , คัก คัก คัก

คำตาย ษิษสระ พื้นเสียงเป็นเสียงโท ผันด้วยไม้ กั กั เป็นเสียงตรี และจัตวา ตามลำดับ ดังนี้ คาก ค้าก คำก

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับด้านประวัติความเป็นมาของบทเพลงกล่อมลูก

ประคอง ฮะสม และเอื้อพร กิจวิวัฒนกุล (2516: 129-174) ศึกษาคติชาวบ้านในบทกล่อมเด็ก กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็กจะเกิดขึ้นในสังคมไทยนานเท่าใดนั้นยังไม่สามารถสืบทราบได้ แต่ที่แน่นอนเพลงกล่อมลูกเกิดในหมู่ชาวบ้านก่อนแล้วกระจายไปสู่ชนชั้นสูง โดยสันนิษฐานว่าเกิดจากการเล่านิทานให้เด็กฟังก่อนนอน นอกจากนั้นเรายังไม่รู้ว่าการร้องเพลงกล่อมเด็กนี้เกิดขึ้นเองในวัฒนธรรมของไทยหรือรับมาจากวัฒนธรรมอื่น เนื่องจากเพลงกล่อมเด็กอาจเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมสากลที่มีทั่วไปเกือบทุกชาติทุกภาษา วัตถุประสงค์ของเพลงกล่อมเด็กมี 3 ประการ คือ 1) ต้องการให้เด็กนอนหลับ จึงมีเนื้อเพลงเกี่ยวกับความว่าเหว โดดเดี่ยว เศร้า การเอาอกเอาใจ ปลอบใจและยกยอ มีเนื้อเพลงที่ทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน 2) ต้องการอบรมสั่งสอนเด็กให้รักชาติ รักบิดามารดา มีคุณธรรม 3) แสดงความในใจของแม่ที่มีต่อลูก ส่วนคติชาวบ้านที่ได้จากเพลงกล่อมเด็กนั้น มีเรื่องการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะนิสัยหญิงชายไทย การทำมาหากิน ศาสนา และความเชื่อภูมิอากาศและภูมิประเทศ ตามความคิดของนักมานุษยวิทยา ถือว่าเพลงกล่อมเด็กเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรมมุขปาฐะ(Oral Literature) และมีวิวัฒนาการจนกลายเป็นเครื่องมือทางวรรณคดี เพื่อรักษาเรื่องราวความคิดของคนโบราณ แม้สังคมปัจจุบันจะถือว่าเพลงกล่อมเด็กนี้เหมาะกับเด็กมากกว่าผู้ใหญ่ แต่ก็มีคามงดงามทางศิลปะและไม่ใช่มิแต่เนื้อร้องไร้สาระ เพลงเหล่านี้ได้ทอดสเรกปรัชญา อารมณ์ขัน และแสดงให้เห็นถึงสังคมดั้งเดิมด้วย

มาน เทพนม (2512: 32) ได้สันนิษฐานว่าเพลงกล่อมเด็กเกิดขึ้นพร้อมกับพระพุทธศาสนาอุบัติขึ้น โดยอ้างหลักฐานจากวรรณคดีเรื่องเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมารตอนชูชก พาสองกุมารเดินทางรอนแรมกลางป่า ตกตอนกลางคืนชูชก ได้หนีภัยจากสัตว์ป่าไปผูกเปลนอนอยู่บนต้นไม้ แล้วผูกสองกุมารไว้ใต้ต้นไม้ เมื่อกุมารตื่นค้นหาพระมารดา ร้องถึงเทวดาต้องแปลงกายเป็นพระเวสสันดรและพระนางมัทรีมาร้องเพลงเห่กล่อมให้ทรงบรรทมหลับได้

ผออบ โปษะกฤษณะ (2521: 107) ได้ศึกษาประเภทต่างๆ ของเพลงกล่อมเด็กโดยละเอียดแล้ว ได้สรุปถึงที่มาของเพลงกล่อมเด็กไว้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวทั้งในแง่ดีและแง่ไม่ดีระหว่าง พ่อ แม่ ลูก สามี ภรรยา ล้วนแต่เป็นที่มาของแรงบันดาลใจให้เกิดเพลงกล่อมเด็กได้ทั้งนั้น
2. ความสัมพันธ์ฉันชู้สาวระหว่างชายกับหญิงในสังคม มีการนำมาร้องเป็นเพลงกล่อมเด็ก เพื่อล้อเลียนเสียดสี ตำนานคติเตือน
3. ความรู้สึกในใจ ความอัดอั้นตันใจ ซึ่งหาทางระบายออกโดยการบรรยายเป็นเพลงกล่อมเด็ก
4. ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ตลอดจนสภาพสังคม เนื่องจากคนมีความผูกพันใกล้ชิดกับธรรมชาติ จึงนำสภาพแวดล้อมใกล้ตัวมาผูกเป็นเพลง
5. ตำนานและประวัติศาสตร์ โดยการนำเอาเหตุการณ์ในสังคมที่เกิดความชื่นชมภูมิใจ แล้วจดจำสืบต่อกันมา นำมาร้องเป็นเพลงกล่อมเด็ก
6. นิทานและวรรณคดี เกิดจากความซาบซึ้ง นิทานและวรรณคดีที่ได้รับฟังสืบทอดกันมา อยากเล่าแล้วนำมาถ่ายทอดเป็นเรื่อง แล้วสอดแทรกธรรมชาติใกล้ตัวเข้าไป

1.3 เอกสารเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเพลงกล่อมลูก

ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2517: 28) ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการความเป็นมาของเพลงกล่อมเด็กว่ามีวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทานหรือการเล่านิยายให้เด็กฟังก่อนนอน โดยมีจุดประสงค์ให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินนอนหลับได้ง่าย จึงหาเรื่องมาเล่าสลับเปลี่ยนกันหลายๆ เรื่อง และได้มีการคิดเอาทำนองซ้ำเข้าไปสอดแทรกให้เกิดความไพเราะสร้างบรรยากาศชวนให้เด็กนอนยิ่งขึ้น

มัลลิกา คณานุรักษ์ (2524: 1) ทุกชาติทุกภาษาน่าจะมีที่มาของเพลงกล่อมเด็กที่เหมือนกัน กล่าวคือ น่าจะมีวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทานหรือนิยายให้เด็กฟังในเวลานอน เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน และอบอุ่นใจที่มีคนอยู่เคียงข้างเด็กจะได้ไม่รู้สึกเหงาเปล่าเปลี่ยว จนในที่สุดเด็กก็นอนหลับสบาย ไม่รบรวนแม่หรือผู้ดูแล แต่แม่หรือผู้เลี้ยงอาจมีปัญหาในการสรรหานิทานหรือนิยายมาเล่าให้เด็กฟัง ดังนั้นจึงได้คิดนำทำนองขับกล่อมซ้ำๆ มาใช้ประกอบการเล่านิทานจนกลายเป็นเพลงกล่อมเด็ก

นันทนา ชุนภักดี (2534: 100) กล่าวว่า ไม่มีหลักฐานชิ้นใดที่กล่าวถึงที่มาของเพลงกล่อมเด็ก แต่เพลงกล่อมเด็กน่าจะมีวิวัฒนาการมาจากการเล่าเรื่องหรือเล่านิทานให้เด็กฟังก่อนนอนด้วยทำนองซ้ำๆ จึงทำให้เด็กรู้สึกเพลิดเพลินกับเรื่องที่ฟังและหลับง่าย บทเพลงกล่อมเด็กนี้เกิดจากความเป็นคนเจ้าบทเจ้ากลอน ความทะนุถนอมเด็ก ความรักเด็ก ความรักสนุก และความมีคตินิยมประจำใจของคนไทย ในตอนแรกอาจจะร้องแต่ “อ้อ เอ โอ” เป็นทำนองและบรรจุเนื้อร้องเข้าไปจนกลายเป็นเพลงกล่อมเด็ก

ยุทธ เดชดำรง (2520: 1) เนื่องจากความจำเป็นในการดำรงชีวิตในสังคมสมัยก่อนพ่อแม่ต้องออกไปทำนาน ทำไร่ เข้าป่าหาอาหาร จึงทิ้งลูกให้อยู่กับปู่ย่าตายาย เด็กอาจจะร้องโยเย รบกวน ดังนั้นผู้ที่มีหน้าที่ดูแลจึงต้องพยายามหาวิธีปลอบเด็กหรือทำให้เด็กหลับ บทเพลงกล่อมจึงถูกเลือกสรรมาใช้ขับกล่อมให้เด็กเคลิบเคลิ้มจนหลับไป

ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2531: 8) เพลงกล่อมลูกมีอยู่ทุกชาติทุกภาษาในโลก ประเทศทางยุโรปเรียกว่า Mother Goose ส่วนอเมริกา เรียกว่า Lullaby มีผู้สันนิษฐานว่าเพลงกล่อมลูกนั้นมีวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทานให้เด็กฟังก่อนนอน

1.4 เอกสารเกี่ยวข้องกับด้านความหมายของเพลงกล่อมลูก

มีผู้ให้ความหมายของเพลงกล่อมเด็ก หรือเพลงกล่อมลูกไว้มายมาย ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวม ตามที่มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัย (2543: 35 – 472) ได้ให้ความหมายของคำว่ากล่อมไว้ว่า ก. ขับร้องเพื่อให้เปลือดเปล็น พุดให้น้อมใจตามหรือทำให้เปลือดเปล็น และให้ความหมายของคำว่าลูก น. ว่าผู้มีกำเนิดจากพ่อแม่ ผู้มีฐานะเสมือนลูก คำที่พ่อแม่เรียกลูกของตนด้วยความรู้สึกรักและเอ็นดู คำที่ถูกใช้แทนชื่อตอนเวลาพูดกับพ่อแม่ด้วยความรักและเคารพ

พรรณเพ็ญ เครือไทย (2532: 1) ให้ความเห็นของเพลงกล่อมเด็กไว้ว่า เพลงกล่อมเด็กถ้าดูตามชื่อก็จะเห็นว่า ได้บอกความหมายไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า หมายถึง เพลงหรือบทที่ใช้ในการร้องขับกล่อมเด็กเพื่อให้เด็กหลับง่ายและหลับอย่างเป็นสุข โดยทั่วไปจะรวมเอาบทกล่อมเด็ก บทปลอบเด็ก บทที่เด็กร้องเล่น ร้องล้อเลียนกัน รวมทั้งบทประกอบการละเล่นของเด็กที่ยังคงมีหลงเหลืออยู่มาใช้ร้องกล่อมเด็กหรือร้องให้เด็กฟัง

ปราณี วงษ์เทศ (อุบลทิพย์ จันทรเนตร. 2537: 14; อ้างอิงจาก ปราณี วงษ์เทศ. 2521) ให้ความหมายว่า เพลงกล่อมลูกหมายถึง เพลงที่ชาวบ้านใช้ร้องเมื่อต้องการกล่อมลูก เพื่อให้หลับหรือเพื่อให้เกิดความเปลือดเปล็นอย่างใดอย่างหนึ่ง

จากความหมายของเพลงกล่อมเด็กที่กล่าวมา สรุปได้ว่าเพลงกล่อมเด็กไม่ว่าภาคไหนต่างมีวัตถุประสงค์เดียวกัน เพื่อให้เด็กหลับง่าย หลับสบาย

1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

อภัย นาคคง (2536: 13-14) โพหักเป็นดินแดนที่มีผู้คนอาศัยอยู่กันมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งขุดค้นทางโบราณคดีที่สำคัญ และได้ชื่อว่าเป็นแหล่งอารยธรรมก่อนประวัติศาสตร์ที่อยู่ใกล้ทะเลมากที่สุดในปัจจุบัน เชื่อว่าคนในยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่โพหักเป็นผู้สร้างอารยธรรมขึ้นในโลกซีกตะวันออก เช่นเดียวกับมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านเก่า กาญจนบุรีหรือที่บ้านเชียง อุดรธานี

มีการค้นพบแหล่งอารยธรรมยุคดึกดำบรรพ์ในพื้นที่ชุมชนโพหัก ที่โคกพลับในทุ่งนา หมู่ 4 เมื่อเดือนพฤษภาคม พศ. 2520 ในการขุดคลองส่งน้ำ เชื่อมต่อคลองโพหักกับคลองตากแดด เส้นทางคลองส่งน้ำนี้ตัดเข้าไปในเนื้อที่โคกพลับเนินร้างซึ่งไม่มีร่องรอยว่าจะเป็นแหล่งชุมชนอารยธรรมยุคก่อน เพราะไม่เคยมีการค้นพบหลักฐานใดๆ เกี่ยวกับเรื่องก่อนประวัติศาสตร์ในย่านนี้

เทศบาลตำบลโพหัก (2544: 1) ชุมชนชาวโพหัก เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันตกของประเทศไทย ตามการแบ่งเขตทางภูมิศาสตร์ และอยู่ในเขตพื้นที่ภาคกลางด้านตะวันตก ตามการแบ่งเขตการปกครอง ของกระทรวงมหาดไทย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ 13 องศา 40 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 100 องศา 2 ลิปดา ตะวันออก มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ ประมาณ 80 ก.ม. มีคลองโพหักเป็นลำน้ำสายหลักไหลผ่าน มีพื้นที่ประมาณ 33.15 ตร.กม. หรือประมาณ 22,484 ไร่ มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลดอนคา ตำบลดอนใหญ่ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลบัวงาม และ ตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลหัวโพ อำเภอบางแพ และตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

เทศบาลตำบลโพหัก (2544: 60 – 78) ชาวโพหักเป็นผู้มีนิสัยร่าเริง แจ่มใส รักสวยรักงาม ขยัน ประณีต ยามว่างจากงานตามหน้าที่ก็สนุกสนาน คิดหาความบันเทิง โดยนำเอาสังคมและสิ่งแวดล้อมมาร้อยกรองขึ้นเป็นเพลงร้อง เช่น เพลงจาก เพลงพานฟาง เพลงชักกระดานหรือช้างชัก เพลงโอ้ เพลงสงค้อลำพวน เพลงอีแซว เพลงกล่อมเด็ก เพลงแห่นางแมว และเพลงพวงมาลัย เป็นต้น

เทศบาลตำบลโพหัก (2544: 57 – 59) คนโพหักเป็นคนไทยแท้ พูดภาษาไทย ดังนั้นจึงมีภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง สำเนียงและภาษาของคนในโพหักนั้น จะห้วน สั้น แต่หนักแน่น สาเหตุมาจากสภาพแวดล้อม บรรพชนของชาวโพหักต้องพูดให้เร็ว สั้นและดัง ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการติดต่อสื่อความหมาย ซึ่งอยู่ห่างกันคนละริมทุ่ง เป็นสาเหตุให้สำเนียงพูด ห้วน สั้น แปร่งๆ ไปตามสภาพแวดล้อมดังที่ได้กล่าวมา

เทศบาลตำบลโพหัก (2544: 24 – 28) การเมืองการปกครองในชุมชนโพหักในอดีตจนถึงปัจจุบันมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันแบ่งเขตการปกครองเป็น 11 หมู่บ้าน คือ

1. หมู่ที่ 1 บ้านท่าใหม่
2. หมู่ที่ 2 บ้านสามแยก
3. หมู่ที่ 3 บ้านวังกล้า
4. หมู่ที่ 4 บ้านหัวบ้าน

5. หมู่ที่ 5 บ้านห่อม (วังโปสถ์)
6. หมู่ที่ 6 บ้านหน้าศาล
7. หมู่ที่ 7 บ้านท้ายวัด
8. หมู่ที่ 8 บ้านวังกุ่ม (นาทุ่ง)
9. หมู่ที่ 9 บ้านรางห้วยชัน
10. หมู่ที่ 10 บ้านหัวเกาะ
11. หมู่ที่ 11 บ้านสามง่าม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรรชิต จิตรทาน (2530: 43) ได้ศึกษาเรื่องสังคีตาทิเพลงกล่อมเด็กภาคกลาง กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็กภาคกลางเป็นเพลงพื้นบ้านที่มีคุณค่าชนิดหนึ่งของไทย เพราะเป็นเพลงที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับความรักความอบอุ่น ความสนุกสนานคำสอนคติธรรมต่างๆ ไว้ด้วยกัน แสดงถึงความรักที่แม่มีต่อลูกอย่างชัดเจน มีการอบรมสั่งสอนคติธรรมสอดแทรกในเนื้อหาของเพลง ไม่ว่าจะเป็นบทเพลงที่กล่าวถึงเรื่องใด ผู้เป็นแม่ก็สามารถใช้ร้องกล่อมลูกให้หลับได้ ด้วยทำนองเพลงกล่อมเด็กที่ไพเราะทั้งสิ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพลงกล่อมเด็กภาคกลางนั้นก็มิทั้งสุนทรีย์รสเช่นเดียวกับวรรณกรรมชั้นสูง

สุริวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2512: 210) ศึกษาคติชาวบ้านปักษ์ใต้รวบรวมเพลงกล่อมเด็กปริศนา ความเชื่อ และนิทานชาวบ้าน ซึ่งผู้ศึกษาอธิบายเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กว่ามีเนื้อหากว้างขวาง และนอกจากจะใช้กล่อมให้เด็กนอนแล้ว เพลงกล่อมเด็กยังให้ทั้งความรู้ทางด้านภาษา ทั้งยังสะท้อนให้เห็นความเป็นอยู่ของคนในสังคมด้วย

สุกัญญา สุจนายา (2525: 166) ศึกษาเรื่องเพลงปฏิพากย์ : บทเพลงปฏิภาณของชาวบ้านไทย โดยศึกษาพัฒนาการและบทบาทของเพลงปฏิพากย์ ภาคกลาง ในฐานะเป็นภาพสะท้อนของสังคมในอดีต ซึ่งเป็นการสร้างความบันเทิง ความสามัคคีในสังคม และระบายความเก็บกดอันเนื่องมาจากกฎเกณฑ์ทางสังคมวัฒนธรรมและค่านิยมบางประการ โดยเฉพาะในเรื่องของการแสดงออกทางเพศ ระบายความเก็บกดอันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจ และบันทึกเหตุการณ์และวิพากษ์วิจารณ์สังคม

เยาวเรศ สิริเกียรติ (2521: 375) ศึกษาเรื่อง “เพลงกล่อมเด็กของไทย” เสนอผลการศึกษาเป็นปริญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร รวบรวม จำแนก ประเภทเพลงและวิเคราะห์เพลงกล่อมลูกทั่วทุกภาคของไทย จากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมเอาไว้มาทำการศึกษาประวัติความเป็นมา ฉันทลักษณ์ ประโยชน์ ประเภท จากการศึกษาสรุปได้ว่า เพลงกล่อมลูกสะท้อนเรื่องราวต่างๆ ทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ในท้องถิ่นต่างๆ ทำให้ทราบถึงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ นอกจากนี้เพลงกล่อมเด็กยังสะท้อนให้เห็นความรักของแม่ที่มีต่อลูก ความรักของหนุ่มสาว คำสอน คติสอนใจ วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น และค่านิยมของคนไทยที่มีต่อบุคคลต่างๆ

พัชรภรณ์ เอื้อจิตรเมศ(2546: 130-133) ศึกษาบทบาทการคงอยู่และการเปลี่ยนแปลง เพลงกล่อมลูกภาคใต้บ้านบางสาร ตำบลกลาย อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า โครงสร้างทำนองเพลงกล่อมลูกภาคใต้มี 4 ประการ คือ (1) แบบแผนการขับร้องแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนนำ, เนื้อร้อง, และส่วนจบ ลักษณะทำนองมีลักษณะร้อยเนื้อหนึ่งทำนอง (2) ระดับเสียงของเพลงกล่อมลูกภาคใต้สร้างทำนองจากระดับเสียง 3 เสียง คือ มี, ซอล, ลา (3) จังหวะมีลักษณะช้าๆ มีการหยุดเป็นช่วงๆ (4) ทำนองมักมีการเอื้อนท้ายคำประพันธ์ ปัจจุบันเพลงกล่อมลูกเหลือเพียงบทบาทหน้าที่ในเชิงอนุรักษ์ในรูปของการแสดง และการประกวดมากกว่าจะนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนผู้ที่ยังร้องเพลงกล่อมลูกได้ล้วนแต่เป็นคนวัยชราทั้งสิ้น

องอาจ สายใยทอง (2546: 197) ศึกษารวบรวมและจัดหมวดหมู่เพลงกล่อมลูกโคราช จังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์ทำนองและบทร้องของเพลงกล่อมลูกโคราช พบว่า เพลงที่ใช้กล่อมลูกของโคราชมี 3 ทำนอง ได้แก่ ทำนองเพลงกล่อมลูกโคราช ทำนองเพลงโคราช และทำนองเพลงกล่อมลูกภาคอีสานเหนือ ทุกทำนองเป็นทำนองง่ายๆ มีท่อนเดียว ใช้การเปลี่ยนเนื้อร้องไปเรื่อยๆ เนื้อร้องของเพลงกล่อมลูกโคราช สะท้อนภาพสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นผ่านบางบทเพลงด้วย เช่น วิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณี และวัฒนธรรมด้านอาหารการกิน บทบาทของเพลงกล่อมลูกโคราชได้เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้ขับกล่อมเด็กให้นอนหลับ การอบรมสั่งสอน การถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆ ไปสู่บทบาทเพื่อการอนุรักษ์เท่านั้น และหากไม่มีการฟื้นฟู สืบทอดเพลงกล่อมลูกโคราชก็คงหายสูญไปจากสังคมไทย

จารุณี กองพลพรหม (2516: 247) ได้ศึกษา คุณค่าคติชาวบ้านหมู่บ้านเมืองเก่า ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยวิเคราะห์ศึกษาคุณค่าคติชาวบ้าน และได้มีการวิเคราะห์ เพลงกล่อมเด็กจำนวน 10 บท โดยวิเคราะห์ว่า บทเพลงกล่อมเด็กนี้ มีคุณค่าในด้านชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่ผูกพันกับไร่นา เลี้ยงสัตว์ สะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมไทย เป็นตัวชี้ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวอีสาน ทศนคติของชาวบ้าน โดยทั่วๆ ไปและบางบทมีคุณค่าทางด้านธรรมชาติวิทยา หรือบทแสดงความรู้สึกของหญิงหม้าย เพลงกล่อมเด็กเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรักภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดของตน เป็นการอบรมระเบียบ ความประพฤติ และสุลักษณะต่างๆ ที่สำคัญคือ สะท้อนความรักความห่วงใยของมารดาที่มีต่อบุตร

มัลลิกา คณานุรักษ์ (2524: 40) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเนื้อหาของเพลงกล่อมเด็กไทยมุสลิมภาคใต้กับเพลงชาน้อง ในเรื่องของฉันทลักษณ์ของเพลง สิ่งที่น่าสนใจในบทเพลง คำสอน การตัดพ้อต่อว่าที่เกิดจากความรักที่ไม่สมหวัง การเสียดสีกระแนะกระแหน การตำหนิ กระแทบ กระเทียบ ค่านิยมเกี่ยวกับการทอผ้า และคำคม ผลการวิเคราะห์พบทั้งความเหมือนและความแตกต่างกันบ้างระหว่างเพลงกล่อมเด็กมุสลิมภาคใต้ กับเพลงชาน้อง นอกจากนี้ยังได้ทำการรวบรวมบทเพลงกล่อมเด็กของชาวไทยมุสลิมภาคใต้เอาไว้อีกด้วย

สุมาลย์ เรื่องเดช(2517: 236) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องเพลงพื้นเมืองจากตำบลพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยการรวบรวมเพลงพื้นเมืองอื่นๆ พร้อมทั้งเพลงเด็ก ในเพลงเด็กนั้นยังแยกเป็นเพลงกล่อมเด็ก 25 เพลง เพลงปลอบเด็ก 5 เพลง และเพลงเด็กเล่น 10 เพลง เกี่ยวกับเพลงกล่อมเด็กนั้น ประกอบด้วย เนื้อเพลง มีการอธิบายความ ข้อคิดเห็นแทรกไปด้วย พร้อมทั้งมีการเปรียบเทียบเนื้อเพลงบางเพลงที่มีเนื้อเพลงคล้ายคลึงกันกับที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมา

ปรีชา พิณทอง (2534: 540 – 547) กล่าวว่าไว้ว่าการกล่อมลูกเป็นประเพณีโบราณ ใช้กล่อมให้ลูกนอนหลับและมีความชื่นบานใจ บทกล่อมลูกข้อมูลเนื้อแตกต่างกันบางบทสุภาพ เรียบร้อย บางบทตลกโปกฮา บางบทสุขุมนุ่มนวลชวนคิด บางบทแสดงให้เห็นถึงอาชีพการงาน การพลัดพรากจากกัน ถึงกับเกิดความเศร้าสลดตรึงใจ ซึ่งแต่ละถื่นจะมีกล่อมเป็นของตนเอง พร้อมกันนี้ได้รวบรวมบทเพลงกล่อมเด็กไว้หลายบทเพลงเช่น บทแสดงความรักของแม่ต่อลูก แสดงถึงวัฒนธรรมเมื่อแขกไปถึงเรือนชานเจ้าบ้านจะจัดการต้อนรับ โดยเฉพาะกลอนที่มีกลอนกล่อมลูกโบราณที่ได้จากโบราณเรื่อง ขุนทิง เป็นหนังสือคำกลอนภาคอีสานที่มีความไพเราะเพราะพริ้งมาก

ดวงเดือน หลงสวาสดี(2547: 112-113) กล่าวสรุปการศึกษาเพลงกล่อมลูก จากชุมชนบ้านปากลัด โดยมุ่งเน้นศึกษาลักษณะทำนอง เนื้อร้องเพลงกล่อมลูกภาคกลาง ตลาดจนบทบาท และสถานภาพเพลงกล่อมลูก ภาคกลางที่มีอยู่ในสังคมท้องถิ่นปากลัดนั้น สรุปได้ว่าปัจจุบัน เพลงกล่อมลูกแทบจะไม่มีโอกาสได้รับใช้คนรุ่นใหม่ในสังคมดังเช่นในอดีต คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของเพลงกล่อมลูก ในอนาคตเพลงกล่อมลูกก็อาจจะเลือนหายไปจากชุมชน

เบญจา หงส์ทอง (2544: 63 -65) วิจัยเรื่องเพลงกล่อมลูกภาคเหนือพบว่าแบ่งทำนองออกเป็น 4 ประเภท คือทำนองอื้อ ทำนองกาพย์ ทำนองพื้นบ้าน ทำนองร่วมสมัย โดยมีรูปแบบคือ เพลงมีลักษณะเป็นเพลงท่อนเดียวหรือเรียกว่าเพลงร้อยเนื้อหนึ่งทำนอง แต่จะใช้วิธีเปลี่ยนเนื้อร้องไปตามบทกลอน ซึ่งผู้ขับร้องสามารถคิดประดิษฐ์เนื้อขึ้นมาโดยใช้ไหวพริบและปฏิภาณ ส่วนรูปแบบและฉันทลักษณ์นั้นไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับผู้ประพันธ์ที่สามารถคิดปรากฏขึ้น โดยทั่วไปมีความยาววรรคละ 4 – 6 คำ

นันทิกา สติรวิชัย (2540: 6 -16) ได้ศึกษาการใช้คำและโวหารการกล่อมเด็กภาคใต้ อำเภอทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยศึกษาเรื่องของการวิเคราะห์คำ ที่ก่อให้เกิดสุนทรียรส การเล่นเสียงสัมผัสสระ การเล่นเสียงสัมผัสพยัญชนะ การเล่นคำ ได้แก่ คำเทียบรถ คำทบทวน คำแทรกคู่ การเล่นคำซ้ำ การเล่นคำซ้อน การเล่นคำหลาก การใช้คำที่ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะถื่นการใช้โวหารต่างๆ เช่น โวหารอุปมาในการชมความงามของผู้หญิง โวหารเกี่ยวกับความรัก โวหารนามนัย โวหารบุคลาธิษฐาน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าด้านการวิเคราะห์เพลงกล่อมลูกมีการศึกษาค้นคว้า และเนื้อหาด้านภาษาศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ การศึกษาในเชิงมานุษยวิทยาหรือภาษาศาสตร์มีปรากฏอยู่ไม่มาก ดังนั้นเพื่อให้เนื้อหาเพลงกล่อมลูกมีความครอบคลุมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเพลงกล่อมลูกในเชิงมานุษยวิทยา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้เป็นการวิจัยทางมานุษยวิทยาเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย จากแหล่งองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อหาประวัติความเป็นมาของเพลงกล่อมลูก และข้อมูลจากการปฏิบัติภาคสนาม โดยศึกษาบทบาทและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูกในปัจจุบัน ด้วยวิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ วัสดุต้น บันทึกลายเสียง และบันทึกภาพนิ่ง และนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์นำมาเรียบเรียง ในรูปแบบเชิงพรรณนาวิเคราะห์เป็นความเรียง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1. การเลือกพื้นที่วิจัย

ผู้วิจัยกำหนดเลือกพื้นที่ในการศึกษาตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษามโนทัศน์และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูกของชุมชนนี้ในปัจจุบัน

2. ประชากรตัวอย่างที่ศึกษา

กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ศึกษาแบ่งแยกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้รู้และผู้ที่เกี่ยวข้องด้านเพลงกล่อมลูก ประชากรกลุ่มนี้ คือ ประชากรทั่วไป

2.2 ผู้นำของชุมชนในด้านต่าง ประชากรกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนเป็นอย่างดี ได้แก่ นักปราชญ์ชาวบ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อาวุโสในชุมชน ผู้นำทางด้านดนตรี ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

2.3 พ่อเพลง แม่เพลง

ประชากรตัวอย่างกลุ่มนี้ คือ พ่อเพลง แม่เพลงในหมู่บ้าน และผู้ที่สามารถร้องบทเพลงกล่อมเด็ก โดยเป็นผู้ให้ข้อมูลในด้านเพลงกล่อมเด็กโดยตรง เช่น ประวัติความเป็นมา วิธีการขับร้อง การสืบทอด บทเพลง เป็นต้น

นางชั้น	คำสุข	แม่เพลง	อายุ	77	ปี
นางถาวร	เพ็ญวอน	แม่เพลง	อายุ	80	ปี
นางบุญช่วย	เพ็ญวอน	แม่เพลง	อายุ	80	ปี
นางบุญนะ	ตุ้มม่วง	แม่เพลง	อายุ	74	ปี
นางประเทือง	ปิ่นคร่ำ	แม่เพลง	อายุ	62	ปี
นางประยงค์	ผิงงาม	แม่เพลง	อายุ	58	ปี

นางวน	จุนพ่วง	แม่เพลง	อายุ	84	ปี
นางวิภาณี	ลิ้มฉาย	แม่เพลง	อายุ	50	ปี
นางแสง	ตุ้มม่วง	แม่เพลง	อายุ	84	ปี
นางหนู	จุนพ่วง	แม่เพลง	อายุ	80	ปี
นางอ่อน	แซมเจ็ย	แม่เพลง	อายุ	86	ปี
นางอ้ว	กลัดฟู	แม่เพลง	อายุ	87	ปี
นายม้วน	เพ็งวอน	พ่อเพลง	อายุ	82	ปี

3.การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยที่ได้ทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยค้นคว้ารวบรวมเอกสารข้อมูลและสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงกล่อมลูก โดยได้ทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

3.1.1 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.1.2 ห้องสมุดศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.3 หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

3.1.4 ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

3.1.5 ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารีอำเภอเมืองราชบุรี

3.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

3.2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเพลงกล่อมลูก

3.2.2 การสัมภาษณ์บุคคลทั่วไป รวมทั้งวิทยากรต่างๆ ที่มีความรู้และเกี่ยวข้องกับด้านเพลงกล่อมลูก ดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งมี 2 ลักษณะ นั่นคือ การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

ก. การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ โดยผู้วิจัยจะกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า ซึ่งคำถามจะมีลักษณะที่ต้องการคำตอบที่เฉพาะเจาะจง ในประเด็นที่เกี่ยวกับเพลงกล่อมลูก

ข. แบบไม่เป็นทางการ เป็นวิธีที่ผู้วิจัยใช้ควบคู่กับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม เลือกใช้กับชาวบ้านทั่วไป รวมถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วย โดยสัมภาษณ์เรื่องสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน และเพลงกล่อมลูก

3.3 การบันทึกภาพ ดำเนินการบันทึกภาพเคลื่อนไหวด้วยกล้องวิดีโอ และบันทึกภาพนิ่งด้วยกล้องดิจิทัล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ครั้งนี้

1. แบบสัมภาษณ์
 - 1.1 แบบมีโครงสร้าง
 - 1.2 แบบไม่มีโครงสร้าง
2. การสังเกต
 - 2.1 แบบมีส่วนร่วม
 - 2.2 แบบไม่มีส่วนร่วม

อุปกรณ์ที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. อุปกรณ์ในการจดบันทึก
2. เครื่องบันทึกวีดิทัศน์
3. กล้องถ่ายภาพนิ่งชนิดดิจิทัล

ขั้นศึกษาและจัดกระทำข้อมูล

นำข้อมูลทั้งหมดจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการปฏิบัติภาคสนาม ในส่วนของเพลงกล่อมลูก และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำมาจัดเรียงเรียงตามขั้นตอนเพื่อวิเคราะห์ รวมทั้งยังขอคำแนะนำและตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ โดยนำข้อมูลที่ได้ทำการตรวจสอบนั้นมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากตำราหนังสือทางวิชาการ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยมีรายละเอียดของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก
 - 1.1 ทำนอง
 - 1.1.1 โครงสร้างของบทเพลง
 - 1.1.2 กลุ่มเสียงที่พบ
 - เนื้อร้อง
 - 1.1.3 ฉันทลักษณ์
 - 1.1.4 ความหมายของบทเพลง
 - ลักษณะวิธีการขับร้อง
 - 1.1.5 การขึ้นต้น

- 1.1.6 การเอื้อน
- 1.1.7 การผันเสียง
- 1.1.8 การลงจบ
2. บทบาทของเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
 - 2.1 บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อเด็ก
 - 2.2 บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อแม่หรือผู้เลี้ยง
 - 2.3 บทบาทเพลงกล่อมลูกเชื่อมโยงความรักความห่วงใย
 - 2.4 บทบาทเพลงกล่อมลูกแสดงถึงวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ
 - 2.5 บทบาทเพลงกล่อมลูกแสดงถึงวิธีการเลี้ยงลูก
 - 2.6 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านความเชื่อ
 - 2.7 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านวัฒนธรรมอาหาร
 - 2.8 บทบาทเพลงกล่อมลูกเกี่ยวข้องกับศาสนา
 - 2.9 บทบาทเพลงกล่อมลูกให้ความรู้สัตววิทยา
 - 2.10 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านอบรมสั่งสอนเด็ก
 - 2.11 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน
 - 2.12 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
 - 3.1 การส่งเสริมของภาครัฐ
 - 3.2 สังคมครอบครัว
 - 3.3 เทคโนโลยี
 - 3.4 ศิลปิน
 - 3.5 เศรษฐกิจ

ขั้นสรุป

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ ได้นำมาเรียบเรียงในรูปแบบเชิงพรรณนา วิเคราะห์เป็นความเรียง และสรุปผลเป็นรายงานการวิจัย ในรูปแบบของเอกสารรูปเล่มที่สมบูรณ์ โดยแบ่งเป็น 5 บท

1. บทนำ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

1. วิเคราะห์เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่า มีผู้ที่สามารถให้ข้อมูลด้านเพลงกล่อมลูกได้จำนวน 13 คน สามารถขับร้องเพลง กล่อมลูกได้ทั้งหมดจำนวน 40 เพลง สภาพปัจจุบันตำบลโพหักมีผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนร้องเพลง ได้น้อย เนื่องจากบางคนเลิกร้องเพลงไปนานแล้ว และด้วยวัยที่ชรามากขึ้น บางคนไม่ได้ร้องนาน การจดจำเพลงก็ไม่แม่นยำเหมือนก่อน เนื้อหาเพลงกล่อมเด็กแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาว ตำบลโพหัก มีฉันทลักษณ์โครงสร้างที่ไม่แน่นอน เนื่องจากเป็นบทเพลงของชาวบ้าน จึงไม่มี กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนที่ตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้กล่อม

การวิเคราะห์เพลงครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ด้วยการนำจำนวนวรรคเป็นเกณฑ์ใน การคัดเลือกบทเพลงกล่อมลูก เพื่อทำการวิเคราะห์ โดยไม่คำนึงถึงจำนวนของผู้ให้ข้อมูลวิจัย ด้านเพลงกล่อมลูก แต่จะเลือกจากตัววรรคเป็นหลัก และนำบทเพลงมาบันทึกโน้ตให้ใกล้เคียง กับผู้ให้ข้อมูลมากที่สุด โดยใช้ โปรแกรม Sebilus 6 ส่วนหัวข้อของกลุ่มเสียงที่พบ ผู้วิจัยได้ บันทึกโน้ตโดยใช้โน้ตตัวต่ำแทนเสียงของกลุ่มเสียงที่พบ ซึ่งเลือกบทเพลงวิเคราะห์บทเพลง จากลักษณะวรรคที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่

เพลงที่มี 6 วรรค เพลงขนมหม้อแกง

ผู้ให้ข้อมูลด้านเพลงกล่อมลูก นางประเทือง ปิ่นคร่ำ

เพลงที่มี 8 วรรค เพลงนกเขาเถื่อน

ผู้ให้ข้อมูลด้านเพลงกล่อมลูก นางชั้น คำสุข

เพลงที่มี 10 วรรค เพลงตุ๊กแกกินตับ

ผู้ให้ข้อมูลด้านเพลงกล่อมลูก นางอ่อน แซ่มเจ็อย

เพลงที่มี 12 วรรค เพลงชมดอกไม้

ผู้ให้ข้อมูลด้านเพลงกล่อมลูก นางอ่อน แซ่มเจ็อย

เพลงที่มี 14 วรรค เพลงวัดโบสถ์

ผู้ให้ข้อมูลด้านเพลงกล่อมลูก นางชั้น คำสุข

1.1 ทำนองเพลงขนมหม้อแกง

1.1.1 โครงสร้างของบทเพลง

ขนมหม้อแกง

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

$\text{♩} = 72$



ไอ้ ละ เห่ เอ ละ หัก ลูก ชื่น แต่ ดีก แม่ จะ ทำ ข - นม หม้อ แกง

ให้ กิน นอน ชะ เกิด หนา ลูก หนา แมว มัน มา มัน จะ กัด เอา

เพลงขนมหม้อแกง

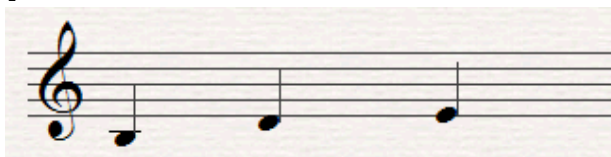
จากทำนองเพลงขนมหม้อแกง มีทั้งหมด 6 วรรค พบว่าผู้ขับร้องขึ้นต้นด้วยทำนอง
กล่อมและจบลงด้วยทำนองเนื้อร้อง การเคลื่อนที่ของทำนองเสียงห่างกันไม่เกินคู่ 4

1.1.2 กลุ่มเสียงที่พบ

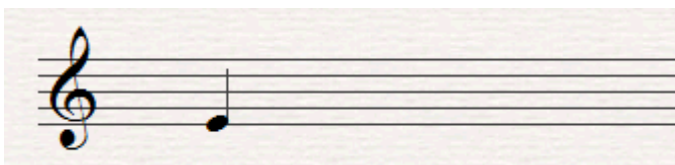
พบว่าผู้ขับร้องใช้เสียงทั้งหมด 3 เสียงในทำนองเนื้อร้อง ได้แก่ เสียง ที่ เร มี ตาม
ตัวอย่างดังนี้



ผู้ขับร้องใช้เสียงในทำนองกลม ได้แก่ เสียง มี ตามตัวอย่างดังนี้



ผู้ขับร้องใช้เสียงในทำนองเอื้อน ได้แก่ เสียง มี ตามตัวอย่างดังนี้



เนื้อร้อง

1.1.3 ฉันทลักษณ์

เพลงขนมหม้อแกง 6 วรรค

0 0 0 0 0 0	0 0 0 0
0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0
0 0 0 0	0 0 0 0

ตัวอย่าง

โอะละเห่ เอะละหึก

แม่จะทำขนมหม้อแกงให้กิน

แมวมันมา

ลูกขึ้นแต่ดึก

นอนสะดุ้งตื่นหลุกหลานา

มันจะกัดเอา

จากตัวอย่างสามารถแบ่งแยกจำนวนคำประพันธ์ในแต่ละวรรคได้ ดังนี้

วรรคที่หนึ่ง	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 6 คำ คือ โอละเห่ เอละหีก
วรรคที่สอง	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 4 คำ คือ ลูกขึ้นแต่ดึก
วรรคที่สาม	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 9 คำ คือ แม่จะทำขนมหม้อแกงให้กิน
วรรคที่สี่	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 6 คำ คือ นอนเสียเถิดหนาลูกหนา
วรรคที่ห้า	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 3 คำ คือ แมวมันมา
วรรคที่หก	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 4 คำ คือ มันจะกัดเอา

จะเห็นได้ว่ารูปแบบฉันทลักษณ์เพลงขนมหม้อแกงมีลักษณะไม่ตายตัว ไม่กำหนดว่าจะต้องสัมผัสคำใดในวรรค จากบทร้องข้างต้นมีความยาว 3 คำกลอน แบ่งเป็นจำนวนวรรคคือ 6 วรรค มีการใช้คำประพันธ์ตั้งแต่ 4 คำ จนถึง 9 คำ ในแต่ละวรรค

1.1.4 ความหมายของบทเพลง

เพลงขนมหม้อแกงเป็นบทเพลงที่มีลักษณะ ขูให้เด็กกลัว แต่จุดประสงค์จริงๆ คือต้องการให้เด็กหลับ โดยกล่าวถึงแม่ว่าแมวมมีลักษณะที่ดุร้าย ถ้าไม่หลับแมวมจะมากัด ทั้งมีการกล่าวถึงขนมหม้อแกง ซึ่งเป็นขนมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของชุมชนไม่เหมือนที่อื่นๆ ด้วยส่วนผสมและรสชาติ เป็นการถ่ายทอดถึงวัฒนธรรมอาหารของชุมชนให้เด็กได้รับรู้อีกด้วย

ลักษณะวิธีการขับร้อง

1.1.5 การขึ้นต้น

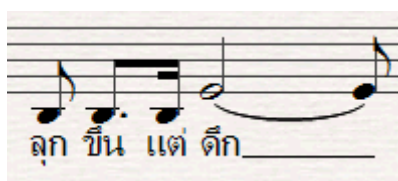
การขึ้นต้น ในเพลงขนมหม้อแกง ร้องขึ้นต้นด้วยทำนองกล่อม โดยใช้ คำว่า โอละเห่ เอละหีก จากนั้นเข้าทำนองเนื้อร้องในวรรคที่สองว่า “ลูกขึ้นแต่ดึก” ดังตัวอย่างต่อไปนี้



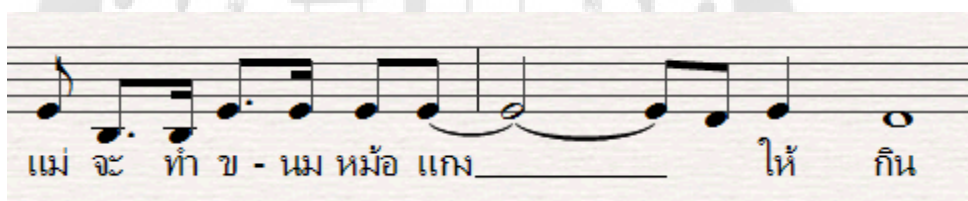
ทำนองกล่อม	ทำนองเนื้อร้อง
------------	----------------

1.1.6 การเอื้อน

ลักษณะการเอื้อนที่พบในเพลงขนมหม้อแกงโดยใช้เสียง “อือ” เป็นเสียงหลักในการสร้างทำนองเอื้อน สอดแทรกที่คำประพันธ์สุดท้ายของวรรคและในระหว่างคำร้อง เป็นคำที่ใช้เมื่อผันเสียง เพื่อเป็นการเชื่อมเสียงไม่ให้เกิดช่องว่าง ซึ่งวิธีการออกเสียง “อือ” ในการร้องทำนองเอื้อนนั้นจะเพยอร์ริมฝีปากอ้าจากกันเล็กน้อย เป่าเสียงออกจากคอโดยตรง บังคับทางไว้ให้หนึ่งแล้วยกโคนลิ้นขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนทางลมให้มากระทบเพดานปากและเปลี่ยนเสียงให้ออกมาทั้งทางจมูก (เสียงนาสิก) และทางปาก ตามตัวอย่างของแต่ละวรรคเพลงที่มีการเอื้อนดังนี้



วรรคที่สอง “ลูกขึ้นแต่ดึก” คำประพันธ์ที่ 4 คำว่า “ดึก” อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง อือ ท้ายคำประพันธ์ เสียงที่เป่าออกมาคือ ดึก อือ



วรรคที่สาม “แม่จะทำขนมหม้อแกงให้กิน” คำประพันธ์ที่ 7 คำว่า “แกง” อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง อือ สอดแทรกในระหว่างคำร้อง เสียงที่เป่าออกมาคือ แกง อือ

1.1.7 การผันเสียง

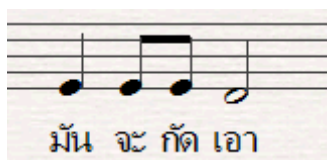
ทำนองเพลงขนมหม้อแกง ตามถ้อยคำที่เป็นพยางค์และตามเสียงวรรณยุกต์ พบว่ามีการผันเสียง ซึ่งปรากฏในวรรคเพลงต่อไปนี้



วรรคที่หนึ่ง “โละเห่ เอละหึ” คำประพันธ์ที่3 และ คำประพันธ์ที่4 คำว่า “เห่” และ “หึ” อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง เร ผันเสียงลงมาหาเสียง ที่ โดยตกแต่งทำนองกลม ด้วยการออกเสียงจากคำว่า เห่ ไปหาเสียง เอ และ ออกเสียงจากคำว่า หึ ไปหาเสียง อือ

1.1.8 การลงจบ

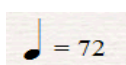
การลงจบเพลงขนมหม้อแกง ลงจบด้วยทำนองเนื้อร้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้



1.2 ทำนองเพลงนกเขาเถื่อน

1.2.1 โครงสร้างของบทเพลง

นกเขาเถื่อน



ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฑิ

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฑิ



เพลงนกเขาเถื่อน

จากทำนองเพลงนกเขาเถื่อน มีทั้งหมด 8 วรรค พบว่าผู้ขับร้องขึ้นต้นด้วยทำนอง เนื้อร้องจบลงด้วยทำนองเนื้อร้อง การเคลื่อนที่ของทำนองเสียงห่างกันไม่เกินคู่ 3

1.2.2 กลุ่มเสียงที่พบ

พบว่าผู้ขับร้องใช้เสียงทั้งหมด 4 เสียงในทำนองเนื้อร้อง ได้แก่ เสียง เร ฟา ซอล ลา ตามตัวอย่างดังนี้



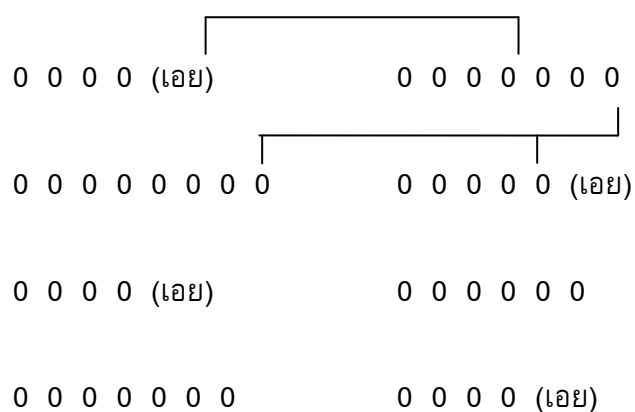
ผู้ขับร้องใช้เสียงในทำนองอื่น ได้แก่ เสียง ฟา ซอล ตามตัวอย่างดังนี้



เนื้อร้อง

1.2.3 จังหวะลักษณะ

เพลงนกเขาเถื่อน 8 บรรทัด



ตัวอย่าง

เจ้านกเขาเถื่อนเอ๋ย
แม่จะไปทำนาที่ริมหนอง
เจ้านกเขาเถื่อนเอ๋ย
ขันเถิดแม่จะฟังเสียงเล่น

เจ้ารู้เจ้าอยู่เรือนเลี้ยงน้อง
เลี้ยงน้องเถิดพ่อคุณเอ๋ย
ขันอยู่แต่เช้าจนเย็น
เนื้อเย็นคนดีเอ๋ย

จากตัวอย่างสามารถแบ่งแยกจำนวนคำประพันธ์ในแต่ละวรรคได้ ดังนี้

วรรคที่หนึ่ง	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ เจ้านกเขาเถื่อน (เอย)
วรรคที่สอง	ประกอบด้วยคำประพันธ์	7 คำ คือ เจ้ารู้เจ้าอยู่เรือนเลี้ยงน้อง
วรรคที่สาม	ประกอบด้วยคำประพันธ์	8 คำ คือ แม่จะไปทำนาที่ริมหนอง
วรรคที่สี่	ประกอบด้วยคำประพันธ์	5 คำ คือ เลี้ยงน้องเกิดพอกคุณ (เอย)
วรรคที่ห้า	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ เจ้านกเขาเถื่อน(เอย)
วรรคที่หก	ประกอบด้วยคำประพันธ์	6 คำ คือ ชนอยู่แต่เช้าจนเย็น
วรรคที่เจ็ด	ประกอบด้วยคำประพันธ์	7 คำ คือ ชนเกิดแม่จะฟังเสียงเล่น
วรรคที่แปด	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ เนื้อเย็นคนดี (เอย)

จะเห็นได้ว่าฉันทลักษณ์เพลงนกเขาเถื่อนมีลักษณะไม่ตายตัว ไม่กำหนดว่า จะต้องสัมผัสคำใดในวรรค จากบทร้องข้างต้นมีความยาว 4 คำกลอน แบ่งเป็นจำนวนวรรคทั้งหมด 8 วรรค มีการใช้คำประพันธ์ตั้งแต่ 4 คำ จนถึง 8 คำ ในแต่ละวรรค

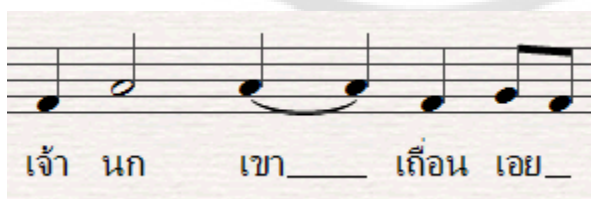
1.2.4 ความหมายของบทเพลง

เป็นการอุปมาให้นกเขามีความสามารถเหมือนคน ให้นกเขาช่วยเลี้ยงน้องและในเนื้อเพลงได้บ่งบอกถึง วิธีชีวิตการประกอบอาชีพของคนในตำบลโพหัก นั่นคือการทำนา

ลักษณะวิธีการขับร้อง

1.2.5 การขึ้นต้น

การขึ้นต้นเพลงนกเขาเถื่อน ร้องขึ้นต้นด้วยทำนองเนื้อร้อง โดยใช้ คำว่า “เจ้านกเขาเถื่อน(เอย)” ดังตัวอย่างต่อไปนี้



1.2.6 การเอื้อน

ลักษณะการเอื้อนที่พบในเพลงนกเขาเถื่อนโดยใช้เสียง “เอย” เป็นเสียงหลักในการสร้างทำนองเอื้อน มีลักษณะการเอื้อนดำเนินทำนองลากยาวที่ทางเสียงของคำ ซึ่งวิธีการออกเสียง “เอย” ในการร้องทำนองเอื้อนจะออกเสียง “เอย” โดยการขยับโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากเล็กน้อย ให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปากแล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อยให้เกิดเป็นเสียง “อี” ที่ไม่ชัดเจนนัก เมื่อสุดทางเสียงควบลำตามเสียง เอย ออกมาร่วมด้วย นิยมใช้

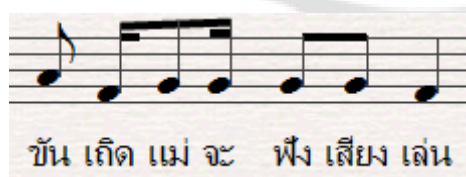
เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนก่อนถึงคำร้อง และอีกลักษณะการเอื้อนที่พบในเพลงขนมหม้อแกงคือ เอื้อนโดยใช้เสียง “อือ” สอดแทรกที่คำประพันธ์ที่สองของวรรคในระหว่างคำร้อง ซึ่งวิธีการออกเสียง “อือ” ในการร้องทำนองเอื้อนนั้นจะเผยแพร่ริมฝีปากอ้าจากกันเล็กน้อย เปล่งเสียงออกจากคอโดยตรง บังคับค้างไว้ให้หนึ่งแล้วยกโคนลิ้นขึ้นเล็กน้อย เพื่อเปลี่ยนทางลมให้มากระทบเพดานปากและเปลี่ยนเสียงให้ออกมาทั้งทางจมูก (เสียงนาสิก) และทางปาก ทั้งยังพบการใช้เทคนิคการขับร้องเพลงไทยโดยใช้วิธีที่เรียกว่า “เสียงกระทบ” ตามตัวอย่างของแต่ละวรรคเพลงที่มีการเอื้อนดังนี้

ตามตัวอย่างของแต่ละวรรคเพลงที่มีการเอื้อนดังนี้



วรรคที่หนึ่ง “เจ้านกเขาเอื้อน” คำประพันธ์ที่ 2 มีทำนองเอื้อนโดยใช้เสียง “อือ” หลังคำประพันธ์ที่ 4 มีทำนองเอื้อนโดยใช้เสียง “เอย” และคำประพันธ์ที่หนึ่ง ใช้วิธีการร้องที่เรียกว่า เสียงกระทบ

อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง อือ ตรงคำประพันธ์ที่ 2 เสียงที่เปล่งออกมาคือ นก อือ ส่วนการใช้เสียง เอย ต่อจากคำประพันธ์สุดท้าย เสียงที่เปล่งออกมามีลักษณะลากยาว คือ เอย อี และพบว่ามีการใช้เทคนิคการขับร้องเพลงไทยตรงคำประพันธ์ที่ 1 โดยใช้วิธีที่เรียกว่า “เสียงกระทบ” การออกเสียงคำร้องเมื่อเวลาร้องเพลง โดยออกเสียงคำร้องคำเดียวหรือพยางค์เดียว ร้องออกเป็นหลายพยางค์ เช่นร้องเป็น 2 พยางค์ เรียกว่า กระทบคู่ 2 ดังคำว่า “เจ้า” ในที่นี้ร้องว่า “จา – เอ้า” จึงเรียกว่ากระทบคู่ 2



วรรคที่เจ็ด “ขันเกิดแม่จะฟังเสียงเล่น” คำประพันธ์ที่ 3 ใช้วิธีการร้องที่เรียกว่า เสียงกระทบ

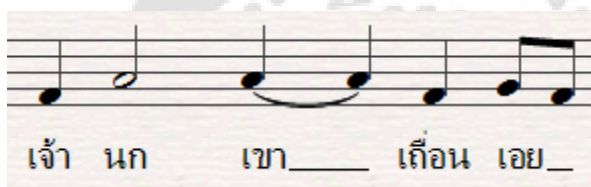
อธิบายได้ว่า มีการใช้เทคนิคการขับร้องเพลงไทยตรงคำประพันธ์ที่ 3 โดยใช้วิธีที่เรียกว่า “เสียงกระทบ” การออกเสียงคำร้องเมื่อเวลาร้องเพลง โดยออกเสียงคำร้องคำเดียวหรือพยางค์เดียวร้องออกเป็นหลายพยางค์ เช่นร้องเป็น 2 พยางค์ เรียกว่า กระทบคู่ 2 ดังคำว่า “แม่” ในที่นี้เมื่อร้องว่า “มะ – แอ” จึงเรียกว่ากระทบคู่ 2



วรรคที่ห้า “เจ้านกเขาเกื่อน” หลังคำประพันธ์ที่ 4 ที่ทำนองเอื้อนโดยใช้เสียง “เอย” อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง เอย ต่อจากคำประพันธ์สุดท้าย เสียงที่เปล่งออกมามีลักษณะลากยาว คือ เอย อี

1.2.7 การผันเสียง

ทำนองเพลงนกเขาเกื่อน ตามถ้อยคำที่เป็นพยางค์และตามวรรณยุกต์ พบว่ามีการผันเสียง ซึ่งปรากฏในวรรคเพลงต่อไปนี้



วรรคที่หนึ่ง “เจ้านกเขาเกื่อน” หลังคำประพันธ์ที่ 4 คำว่า “เอย” อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง ซอล ผันเสียงลงมาหาเสียง ฟา โดยตกแต่งออกเสียงจากคำว่า เอย ไปหาเสียง เอ

1.2.8 การลงจบ

การลงจบเพลงนกเขาเกื่อน ลงจบด้วยทำนองเนื้อร้องตามด้วยคำว่าเอย ไม่มีการเอื้อนเสียง ดังตัวอย่างต่อไปนี้



1.3 ทำนองเพลงตึกแกกีนต๊ับ

1.3.1 โครงสร้างของบทเพลง

ตึกแกกีนต๊ับ

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

 = 60



ไอ้ หนู มัน ตื่น แต่ ตึก เอย_____ มัน ตื่น ขึ้น มา เสีย ก่อน ไ้_____

อืม ไอ้ หนู ลง นอน เบล_____ แม่ ก็ โอ ละ เเห_____ นอน แก่ง เน้ง ไกว_____

_____ กล่อม ลูก มา แล้ว ก็ นาน_____ จะ มา กล่อม หลาน

มัน ก็ ไม่ ทน ด้วย ส- มัย_____ ส- มัย_____ นี่ มี แต่ เพลง ซา ได้_____

ฟัง แล้ว มัน ไ้_____ แต่ แม่ กล่อม ไม่ ได้_____ กล่อม เพลง โบ ราน ไอ้ หนู_____

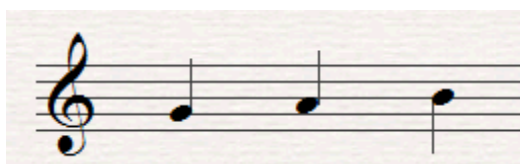
ไม่ หลับ เอย_____ ตึก แก จะ มา กิน ต๊ับ_____ ไอ้ หนู จง หลับ เสีย โว โว

เพลงตึกแกกีนต๊ับ

จากทำนองเพลงตึกแกกีนต๊ับ มีทั้งหมด 10 วรรค พบว่าผู้ขับร้องขึ้นต้นด้วย ทำนอง เนื้อร้องจบลงด้วยทำนองเนื้อร้อง การเคลื่อนที่ของทำนองเสียงห่างกันไม่เกินคู่ 3

1.3.2 กลุ่มเสียงที่พบ

พบว่าผู้ขับร้องใช้เสียงทั้งหมดในทำนองเนื้อร้อง 3 เสียง ได้แก่ ซอล ลา ที ตาม ตัวอย่างดังนี้



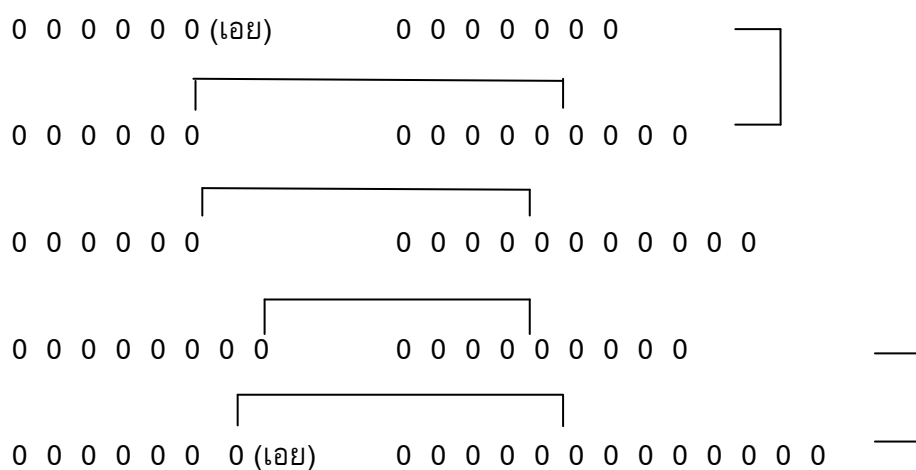
ผู้ขับร้องใช้เสียงในทำนองเอื้อน ทั้งหมด 1 เสียง ได้แก่ ลา ตามตัวอย่างดังนี้



เนื้อร้อง

1.3.3 จังหวะลักษณะ

ตุ๊กแกกินตับ 10 วรรค



ตัวอย่าง

ไอ้หนูมันตื่นแต่ดึก (เอย)

อุ้มไอ้หนูลงนอนเปล

กล่อมลูกมาแล้วก็นาน

สมัยนี้มีแต่เพลงชาโต้

กล่อมเพลงโบราณไอ้หนูไม่หลับ (เอย)

มันตื่นขึ้นมาเสียก่อนไก่

แม่อ้อโละเห่นอนแหว่งนึ่งไกว

จะมากล่อมหลานมันก็ไม่ทันด้วยสมัย

ฟังแล้วมันโก้แต่แม่อ้อกล่อมไม่ได้

ตุ๊กแกจะมากินตับไอ้หนูจงหลับเสียไวไว

จากตัวอย่างสามารถแบ่งแยกจำนวนคำประพันธ์ในแต่ละวรรคได้ ดังนี้
 วรรคที่หนึ่ง ประกอบด้วยคำประพันธ์ 6 คำ คือไอ้หนูมันตื่นแต่ดึก (เอย)
 วรรคที่สอง ประกอบด้วยคำประพันธ์ 7 คำ คือมันตื่นขึ้นมาเสียก่อนไก่
 วรรคที่สาม ประกอบด้วยคำประพันธ์ 6 คำ คืออ้อมไอ้หนูลงนอนเปล
 วรรคที่สี่ ประกอบด้วยคำประพันธ์ 9 คำ คือแม็กไอ้หนูเห็นนอนแกว่งนั้งไกว
 วรรคที่ห้า ประกอบด้วยคำประพันธ์ 6 คำ คือกล่อมลูกมาแล้วก็นาน
 วรรคที่หก ประกอบด้วยคำประพันธ์ 11 คำ คือจะมากล่อมหลานมันก็ไม่ทันด้วยสมัย
 วรรคที่เจ็ด ประกอบด้วยคำประพันธ์ 8 คำ คือสมัยนี้มีแต่เพลงชาโด้
 วรรคที่แปด ประกอบด้วยคำประพันธ์ 9 คำ คือฟังแล้วมันโก้แต่แม็กล่อมไม่ได้
 วรรคที่เก้า ประกอบด้วยคำประพันธ์ 8 คำ คือกล่อมเพลงโบราณไอ้หนูไม่หลับ (เอย)
 วรรคที่สิบ ประกอบด้วยคำประพันธ์ 13 คำ คือตุ๊กแกจะมากินตับไอ้หนูคงหลับเสียไวไว

จะเห็นได้ว่าฉันทลักษณ์เพลงตุ๊กแกกินตับมีลักษณะไม่ตายตัว ไม่กำหนดว่า
 จะต้องสัมผัสคำใดในวรรค จากบทร้องข้างต้นมีความยาว 5 คำกลอน แบ่งเป็นจำนวนวรรค
 ทั้งหมด 10 วรรค มีการใช้คำประพันธ์ตั้งแต่ 6 คำ จนถึง 13 คำ ในแต่ละวรรค

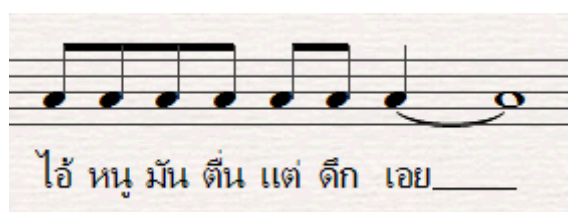
1.3.4 ความหมายของบทเพลง

เพลงตุ๊กแกกินตับ เป็นเพลงประเภทขู เพื่อให้เกิดกลัว กล่าวถึงเด็กที่ตื่นมาใน
 ตอนเช้าตรู่ ผู้กล่อมก็พยายามกล่อมให้เด็กหลับทั้งนอนทั้งนอนกล่อม เด็กก็ไม่ยอมหลับ ผู้กล่อม
 จึงกล่าวไปตามที่ใจนึกอีกว่า กล่อมลูกมาแล้วก็หลายปี กว่าจะได้กล่อมหลานก็คงอีกนานหลายปี
 หรืออาจจะไม่ได้กล่อมเลย เพราะไม่มีหลาน และด้วยการเปลี่ยนแปลงของบทเพลงไปตามแต่
 ละครสมัยปัจจุบันมีเพลงชาโด้เข้ามา พอร้องเพลงกล่อมให้เด็กฟังเด็กก็ไม่อยากฟัง ไม่ยอมหลับ
 ซึ่งผู้กล่อมก็ไม่สามารถร้องเพลงชาโด้ได้ จึงคิดกลอุบายด้วยลักษณะของการขู ว่าหากไม่หลับ
 ตุ๊กแกจะมากินตับ เด็กที่กลัวก็จะรับนอนหลับ ไม่อแง

ลักษณะวิธีการขับร้อง

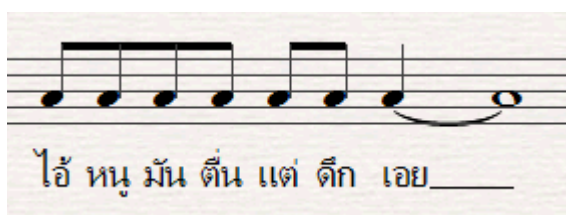
1.3.5 การขึ้นต้น

การขึ้นต้น ในเพลงตุ๊กแกกินตับ ร้องขึ้นต้นด้วยทำนองเนื้อร้อง โดยใช้คำว่า
 “ไอ้หนูมันตื่นแต่ดึก (เอย)” ตามตัวอย่างต่อไปนี้



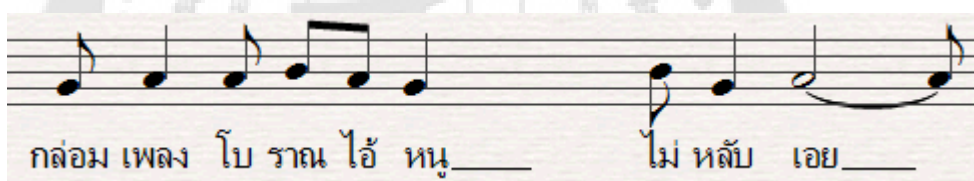
1.3.6 การเอื้อน

ลักษณะการเอื้อนที่พบในเพลงตุ๊กแกกินตับโดยใช้เสียง “เออ” เป็นเสียงหลักในการสร้างทำนองเอื้อน สอดแทรกที่คำประพันธ์สุดท้ายของวรรค ซึ่งวิธีการออกเสียง “เออ” ทำได้โดยการขยับโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากเล็กน้อย ให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปากแล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อยให้เกิดเป็นเสียง “อี” ที่ไม่ชัดเจนนัก เมื่อสุดทางเสียงควบก้ำ ตามเสียง เออ ออกมารวมด้วย นิยมใช้เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนก่อนถึงคำร้อง ตามตัวอย่างของแต่ละวรรคเพลงที่มีการเอื้อนดังนี้



วรรคที่หนึ่ง หลังคำประพันธ์ที่ 6 คำว่า เออ

คำอธิบาย เป็นการใช้เสียง เออ หลังคำประพันธ์ที่ 6 เสียงที่เปล่งออกมาคือ เออ



วรรคที่แปด หลังคำประพันธ์ที่ 8 คำว่า เออ

คำอธิบาย เป็นการใช้เสียง เออ หลังคำประพันธ์ที่ 8 เสียงที่เปล่งออกมาคือ เออ

1.3.7 การผันเสียง

ทำนองเพลงตุ๊กแกกินตับ ตามถ้อยคำที่เป็นพยางค์และตามวรรณยุกต์ พบว่ามีการผันเสียง ซึ่งปรากฏในวรรคเพลงต่อไปนี้



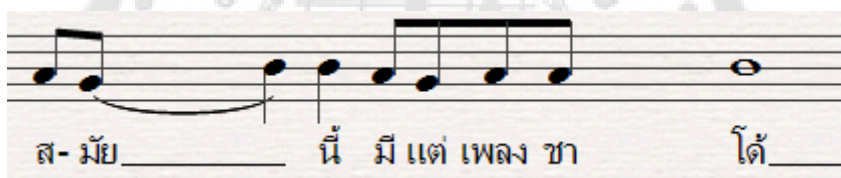
วรรคที่สาม “อุ้มไอ้หนูลงนอนเปล” คำประพันธ์ที่ 3 คำว่า “หนู”

อธิบายได้ว่าเป็นการใช้เสียง ซอล ผันเสียงขึ้นไปหาเสียง ที โดยตกแต่งทำนองเนื้อร้อง ด้วยการออกเสียงจากคำว่า หนู ไปหาเสียง อุ



วรรคที่สี่ “แม่อุ้มโอละเห้ นอนแก้วนึ่งไกว” คำประพันธ์ที่ 4 คำว่า “เห้” และ คำประพันธ์ที่ 9 คำว่า “ไกว”

อธิบายได้ว่าเป็นการใช้เสียง ซอล ผันเสียงขึ้นไปหาเสียง ลา โดยตกแต่งทำนองเนื้อร้อง ด้วยการออกเสียงจากคำว่า เหน้ ไปหาเสียง เอ และ ใช้เสียง ลา ผันเสียงลงไปหาเสียง ซอล โดยตกแต่งทำนองเนื้อร้องด้วยการออกเสียงจากคำว่า ไกว ไปหาเสียง โอ

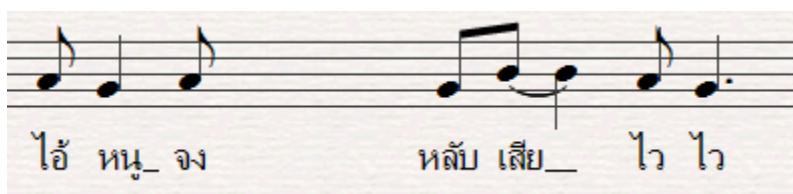


วรรคที่เจ็ด “สมัยนี้มีแต่เพลงชาได้” คำประพันธ์ที่ 2 คำว่า “มัย”

อธิบายได้ว่าเป็นการใช้เสียง ซอล ผันเสียงลงขึ้นไปหาเสียง ที โดยตกแต่งคำร้อง ด้วยการออกเสียงจากคำว่า หมัย ไปหาเสียง อี

2.3.8 การลงจบ

การลงจบเพลงตุ๊กแกกินตับ ลงจบด้วยทำนองเนื้อร้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้



1.4 ทำนองเพลงชมดอกไม้

1.4.1 โครงสร้างของบทเพลง

ชมดอกไม้

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

$\text{♩} = 72$

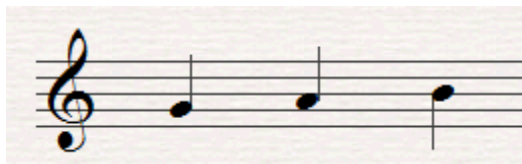
โอ ละ เหน้ เอ ละ ขา พา ลูก น้อย ของ ข้า
ไป เทียว ใน ป่า ชม ดอก ไม้ มี หิ้ง ดอก ยี่ โถ โย ทะ กา
นั่น นะ ดอก กระ ตัง งา หอม ระ รัน ชื่น ใจ
นั่น นะ ดอก พิ กุล ไร่ หนู เอย มั่น หอม กุณ ไป หัว
บอก ไร่ หนู นั้น แหละ ดอก บัว มั่น บาน อยู่ ใน ปีง ใหญ่
เขา ไร่ หนู นอน เปด แม่ ก็ โอ ละ เหน้ นอน แกว่ง นัง ไก

เพลงชมดอกไม้

จากทำนองเพลงชมดอกไม้ มีทั้งหมด 12 วรรค พบว่าผู้ขับร้องขึ้นต้นด้วย
ทำนองกล่อมจบด้วยทำนองเนื้อร้อง การเคลื่อนที่ของทำนองเสียงห่างกันไม่เกินคู่ 3

1.4.2 กลุ่มเสียงที่พบ

พบว่าผู้ขับร้องใช้เสียงในทำนองเนื้อร้องทั้งหมด 3 เสียง ได้แก่ ซอล ลา ที่ ตามตัวอย่างดังนี้



ผู้ขับร้องใช้เสียงในทำนองกลุ่มทั้งหมด 3 เสียง ได้แก่ ลา ที่ ตามตัวอย่างดังนี้



เนื้อร้อง

1.4.3 จังหวะลักษณะ

เพลงชมดอกไม้ 12 วรรค

0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0

0 0 0 0 0

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

ตัวอย่าง

ไอ้ละเห่ เอละชา	พาลูกน้อยของข้า
ไปเที่ยวในป่าชมดอกไม้	มีทั้งดอกยี่โถโยทะกา
นั่นนะดอกกระดังงา	หอมระรื่นชื่นใจ
นั่นนะดอกพิกุลไ้หนูเออย	มันหอมกรุ่นไปทั่ว
บอกไ้หนูนั่นแหละดอกบัว	มันบานอยู่ในบึงใหญ่
เอาไ้หนูนอนเปล	แมกัไอ้ละเห่ได้แต่แวงงไ้

จากตัวอย่างสามารถแบ่งแยกจำนวนคำประพันธ์ในแต่ละวรรคได้ ดังนี้

วรรคที่หนึ่ง	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 6 คำ คือ	ไอ้ละเห่ เอละชิก
วรรคที่สอง	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 5 คำ คือ	พาลูกน้อยของข้า
วรรคที่สาม	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 7 คำ คือ	ไปเที่ยวในป่าชมดอกไม้
วรรคที่สี่	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 8 คำ คือ	มีทั้งดอกยี่โถโยทะกา
วรรคที่ห้า	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 6 คำ คือ	นั่นนะดอกกระดังงา
วรรคที่หก	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 5 คำ คือ	หอมระรื่นชื่นใจ
วรรคที่เจ็ด	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 8 คำ คือ	นั่นนะดอกพิกุลไ้หนูเออย
วรรคที่แปด	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 5 คำ คือ	มันหอมกรุ่นไปทั่ว
วรรคที่เก้า	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 7 คำ คือ	บอกไ้หนูนั่นแหละดอกบัว
วรรคที่สิบ	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 6 คำ คือ	มันบานอยู่ในบึงใหญ่
วรรคที่สิบเอ็ด	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 5 คำ คือ	เอาไ้หนูนอนเปล
วรรคที่สิบสอง	ประกอบด้วยคำประพันธ์ 9 คำ คือ	แมกัไอ้ละเห่ได้แต่แวงงไ้

จะเห็นได้ว่าฉันทลักษณ์เพลงขนมหม้อแกงมีลักษณะไม่ตายตัว ไม่กำหนดว่า จะต้องสัมผัสคำใดในวรรค จากบทร้องข้างต้นมีความยาว 6 คำกลอน แบ่งเป็นจำนวนวรรค ทั้งหมด 12 วรรค มีการใช้คำประพันธ์ตั้งแต่ 5 คำ จนถึง 9 คำ ในแต่ละวรรค

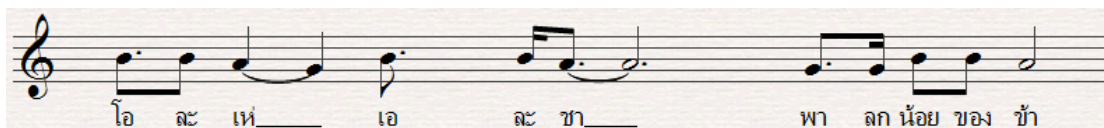
1.4.4 ความหมายของบทเพลง

ผู้ขับกล่อมได้กล่าวถึงธรรมชาติที่สวยงามของหมู่บ้าน ห้อมล้อมไปด้วยดอกไม้ นานาพันธุ์ ความอุดมสมบูรณ์ของชุมชนโพหัก ร้อยเรียงผ่านทางบทเพลงกล่อมลูกให้เด็กได้ ชื่นชม เช่น ดอกยี่โถ ดอกโยทะกา ดอกกระดังงา ดอกพิกุล และดอกบัว แม้เด็ก ๆ จะไม่เคยเห็น แต่จะรู้ว่าดอกไม้แต่ละประเภทนั้นสวยงามและมีกลิ่นหอม

ลักษณะวิธีการขับร้อง

1.4.5 การขึ้นต้น

การขึ้นต้น ในเพลงชมดอกไม้ ร้องขึ้นต้นด้วยทำนองเนื้อร้อง โดยใช้ คำว่า “โอละเห่ เอละชา” จากนั้นเข้าเนื้อร้องที่มีความหมายในวรรคแรก “พาลูกน้อยของข้า” ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ทำนองกล่อม	ทำนองเนื้อร้อง
------------	----------------

1.4.6 การเอื้อน

ไม่พบการเอื้อนในทำนองเพลง แต่พบว่าผู้ขับร้องใช้วิธีการร้องโดยลากหางเสียงยาว

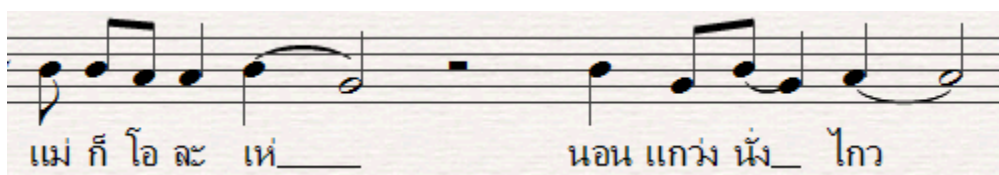
1.4.7 การผันเสียง

ทำนองเพลงชมดอกไม้ ตามถ้อยคำที่เป็นพยัญชนะอักษรสูง พยัญชนะอักษรกลาง ตามวรรณยุกต์ พบว่ามีการผันเสียง ซึ่งปรากฏในวรรคเพลงต่อไปนี้



วรรคที่หนึ่ง “โอละเห่ เอละชา” คำประพันธ์ที่ 3 คำว่า “เห่”

อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง ลา ผันเสียงลงไปหาเสียง ซอล โดยตกแต่งทำนองกล่อมด้วยการออกเสียงจากคำว่า เห่ ไปหาเสียง เอ

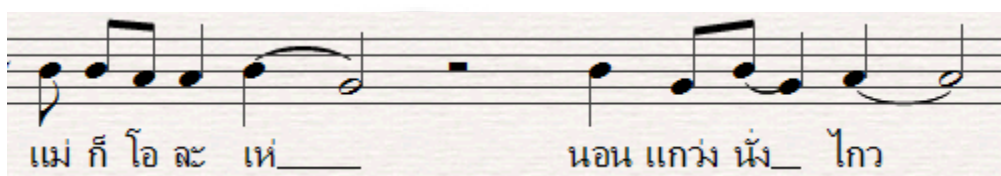


วรรคที่สิบสอง“แม่ก็โอะละเห่ นอนแกว่งนั่งไกวคำประพันธ์ที่4 คำว่า “เห่” และคำประพันธ์ที่ 9 คำว่า “ไกว”

อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง ที่ ผันเสียงขึ้นไปหาเสียง ซอล โดยตกแต่งทำนองเนื้อร้องด้วยการออกเสียงจากคำว่า เห่ ไปหาเสียง เอ และ ใช้เสียง ลา ผันเสียงลงไปหาเสียง ซอล โดยตกแต่งทำนองเนื้อร้องด้วยการออกเสียงจากคำว่า ไกว ไปหาเสียง ไอ

1.4.8 การลงจบ

การลงจบเพลงชมดอกไม้ ลงจบด้วยทำนองเนื้อร้อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้



1.5 ทำนองเพลงวัดโบสถ์

1.5.1 โครงสร้างของบทเพลง

เพลงวัดโบสถ์

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรวิชัย

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรวิชัย



เอ — เอ เอ เอ ย วัด เอ ย วัด โบสถ์ ปลุก ข้าว โทด ลา ลี ยาม ลูก

เขย ตก ยาก — แม่ ยาย ก็ พราก ลูก ลา — หนี โอ โอ โอ

ปลุก ข้าว โทด ลา ลี ปาน ละ นี จะ ไร รา เอ — เอ เอ ย วัด เอ ย วัด

โบสถ์ ปลุก ตาล ตะ โหนด ไร่ เจ็ด ต้น — ให้ ขุน ทอง ไป ปล้น ปาน ละ นี ไม่ เห็น เงา

— คต ข้าว ใส่ ห่อ — ถอ เรือ ตาม หา — เขา ลือ กัน ว่า เจ้า ขุน ทอง ตาย แล้ว เอย

เพลงวัดโบสถ์

จากทำนองเพลงวัดโบสถ์ มีทั้งหมด 14 วรรค พบว่าผู้ขับร้องขึ้นต้นด้วย ทำนองเอื่อนจบลงด้วยทำนองเนื้อร้อง การเคลื่อนที่ของทำนอง เสียงห่างกันไม่เกินคู่ 3

1.5.2 กลุ่มเสียงที่พบ

พบว่าผู้ขับร้องใช้เสียงทั้งหมด 4 เสียง ได้แก่ เร ฟา ซอล ลา



ผู้ขับร้องใช้เสียงเอื่อนทั้งหมด 2 เสียง ได้แก่ เร ฟา

จากตัวอย่างสามารถแบ่งแยกจำนวนคำประพันธ์ในแต่ละวรรคได้ ดังนี้

วรรคที่หนึ่ง	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ	วัดเอ๋ยวัดโบสถ์
วรรคที่สอง	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ	ปลูกข้าวโพดสาละ
วรรคที่สาม	ประกอบด้วยคำประพันธ์	5 คำ คือ	ยามลูกเขยตกยาก
วรรคที่สี่	ประกอบด้วยคำประพันธ์	7 คำ คือ	แม่ยายก็พราดลูกสาวหนี
วรรคที่ห้า	ประกอบด้วยคำประพันธ์	5 คำ คือ	ปลูกข้าวโพดสาละ
วรรคที่หก	ประกอบด้วยคำประพันธ์	6 คำ คือ	ปานฉะนี้โรยรา
วรรคที่เจ็ด	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ	วัดเอ๋ยวัดโบสถ์
วรรคที่แปด	ประกอบด้วยคำประพันธ์	7 คำ คือ	ปลูกตาลโตนดไว้เจ็ดต้น
วรรคที่เก้า	ประกอบด้วยคำประพันธ์	5 คำ คือ	ให้ขุนทองไปปล้น
วรรคที่สิบ	ประกอบด้วยคำประพันธ์	6 คำ คือ	ปานฉะนี้ไม่เห็นเงา
วรรคที่สิบเอ็ด	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ	คดข้าวใส่ห่อ
วรรคที่สิบสอง	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ	ถ่อเรือไปหา
วรรคที่สิบสาม	ประกอบด้วยคำประพันธ์	4 คำ คือ	เขาลือกันว่า
วรรคที่สิบสี่	ประกอบด้วยคำประพันธ์	5 คำ คือ	เจ้าขุนทองตายแล้ว (เอ๋ย)

จะเห็นได้ว่าฉันทลักษณ์เพลงวัดโบสถ์มีลักษณะไม่ตายตัว ไม่กำหนดว่าจะต้องสัมผัสคำ

ใดในวรรค

จากบทร้องข้างต้นมีความยาว 7 คำกลอน แบ่งเป็นจำนวนวรรคทั้งหมด 14 วรรค มีการใช้คำประพันธ์ตั้งแต่ 5 คำ จนถึง 7 คำ ในแต่ละวรรค

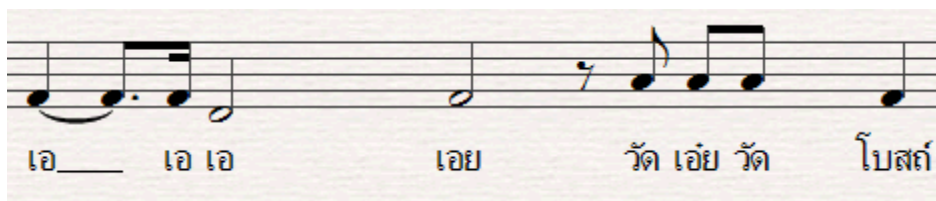
1.5.4 ความหมายของบทเพลง

เนื้อหาในเพลงวัดโบสถ์ใน 6 วรรคแรกบ่งบอกถึงความรักของสามีกับภรรยาที่มอบให้ต่อกัน แต่เมื่อฝ่ายชายเกิดปัญหาทำให้ฝ่ายหญิงมีชีวิตไม่สุขสบายเมื่อก่อน แม่ของฝ่ายหญิงก็นำตัวลูกสาวให้แยกจากผู้ชาย เพื่อไม่ให้ลูกสาวลำบาก ฝ่ายชายก็เกิดความทุกข์ใจเศร้าใจ เฝ้ารอผู้หญิงของตนกลับมา จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่าความรักของแม่เองนั้นก็มีความหมายท่วมท้นไม่แพ้รักที่สามีมอบให้กับภรรยา เมื่อเห็นลูกลำบากผู้เป็นแม่ก็ต้องหาหนทางทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกมีความสุข ส่วน 8 วรรคหลังบ่งบอกถึงความรักความห่วงใยของแม่ จากการที่ขุนทอง ซึ่งเป็นชื่อที่เรียกแทนลูกชายออกไปข้างนอกเพื่อไปปล้น รอแล้วรอเล่าจนพบคำเจ้าขุนทองก็ยังไม่กลับมา จนต้องเตรียมหุงหาอาหารเป็นเสบียง เพื่อพาเยื่อออกตามหาขุนทอง สุดท้ายก็พบว่าเจ้าขุนทองนั้นตายแล้ว

ลักษณะวิธีการขับร้อง

1.5.5 การขึ้นต้น

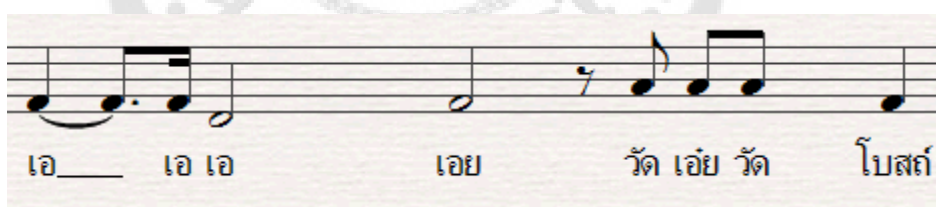
การขึ้นต้น ในเพลงวัดโบสถ์ ร้องขึ้นต้นด้วยทำนองเอื้อน โดยใช้ คำว่า “เอ เอ เอ เอย” จากนั้นเข้าทำนองเนื้อร้องในวรรคแรก “วัดเอ๋ยวัดโบสถ์” ดังตัวอย่างต่อไปนี้



ทำนองเอื้อน	ทำนองเนื้อร้อง
-------------	----------------

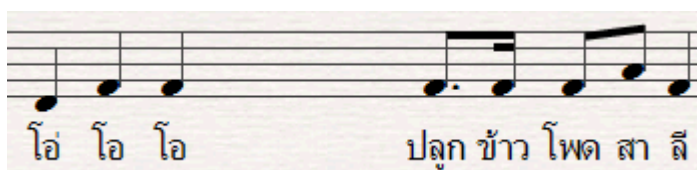
1.5.6 การเอื้อน

ลักษณะการเอื้อนที่พบในเพลงวัดโบสถ์โดยใช้เสียง “เอย” เป็นเสียงหลักในการสร้างทำนองเอื้อน แยกออกจากเนื้อเพลง ตำแหน่งของทำนองเอื้อนอยู่ก่อนคำประพันธ์แรกของวรรค ซึ่งวิธีการออกเสียง “เอย” ทำได้โดยการขยับโคนลิ้นกระดกขึ้นหาเพดานปากเล็กน้อยให้ขอบลิ้นสองข้างกระทบเพดานปากแล้วแยกมุมปากออกเล็กน้อยให้เกิดเป็นเสียง “อี” ที่ไม่ชัดเจนนัก เมื่อสุดทางเสียงควบก้ำตามเสียง เออ ออกมาพร้อมด้วย นิยมใช้เมื่อสิ้นสุดการเอื้อนก่อนถึงคำร้อง ตามตัวอย่างของแต่ละวรรคเพลงที่มีการเอื้อนดังนี้



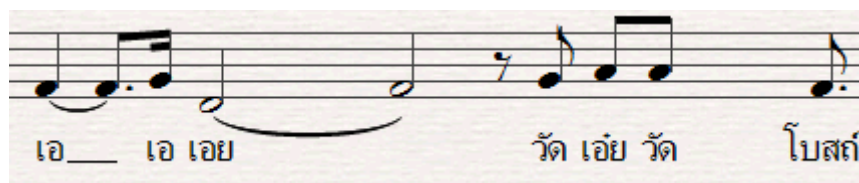
วรรคที่หนึ่ง ก่อนทำนองเนื้อร้อง จากเสียง เอ ไปหาเสียง เอย

คำอธิบาย เป็นการใช้เสียง เอย ก่อนทำนองเนื้อร้อง เสียงที่เปล่งออกมาคือ เอ ไปหาเสียง เอย



วรรคที่ห้า ก่อนทำนองเนื้อร้อง จากเสียง โอ ไปหาเสียง โอ

คำอธิบาย เป็นการใช้เสียง โอ ก่อนทำนองเนื้อร้อง เสียงที่เปล่งออกมาคือ โอ ไปหาเสียง โอ



วรรคที่เจ็ด ก่อนทำนองเนื้อร้อง จากเสียง เอ ไปหาเสียง เอ

คำอธิบาย เป็นการใช้เสียง เอ ก่อนทำนองเนื้อร้อง เสียงที่เปล่งออกมาคือ เอ ไปหาเสียง เอ

1.5.7 การผันเสียง

ทำนองเพลงวัดโบสถ์ ตามถ้อยคำที่เป็นพยัญชนะอักษรกลางและตามวรรณยุกต์ พบว่ามีการผันเสียง ซึ่งปรากฏในวรรคเพลงต่อไปนี้



วรรคที่เก้า “ให้ขุนทองไปปล้น” คำประพันธ์ที่ 5 คำว่า “ปล้น”

อธิบายได้ว่า เป็นการใช้เสียง ลา ผันเสียงลงมาหาเสียง ฟา โดยตกแต่งออกเสียงจากคำว่า ปล้น ไปหาเสียง อิม

1.5.8 การลงจบ

การลงจบเพลงวัดโบสถ์ ลงจบด้วยทำนองเนื้อร้องแล้วตามด้วยคำว่าเอย ดังตัวอย่างต่อไปนี้



2. บทบาทของเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

เพลงกล่อมลูกของชาวตำบลโพหัก นับว่าเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ละบทเพลงที่ขับกล่อมมีทั้งลักษณะที่เป็นการช่วยให้ลูกการปลอบประโลมและเรื่องราวสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน อีกทั้งบทเพลงที่ขับกล่อมนั้นยังช่วยเป็นเครื่องกระตุ้นพัฒนาการและช่วยอบรมเด็กมาตั้งแต่เยาว์วัย และก่อให้เกิดความรักความผูกพันระหว่างผู้เลี้ยงกับเด็ก

2.1 บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อเด็ก

เพลงกล่อมลูกไม่มีการจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของผู้ขับร้อง ไม่มีรูปแบบฉันทลักษณ์ที่แน่นอน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ความสั้นยาวของบทร้องขึ้นอยู่กับผู้กล่อมเป็นผู้กำหนด วัตถุประสงค์ของการร้องเพลงกล่อมลูกคือต้องการให้เด็กหลับ หลับสนิท ไม่อแงไม่รบกวนผู้เลี้ยงดู ทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน ดังนั้น เพลงกล่อมเด็กจึงถูกนำมาใช้ในการกล่อมให้เด็กนอนหลับได้ง่ายขึ้น โดยผ่านท่วงทำนองและเนื้อร้องที่ประติ�ฐอย่างประณีตบรรจง ร้อยเรียงเป็นบทเพลงกล่อมลูกที่มีเนื้อหาสะท้อนและบอกเล่าความเป็นชุมชนโพหักได้เป็นอย่างดี รวมถึงเนื้อหาของของบทเพลงที่แฝงไว้ด้วยแง่คิดให้เด็กได้ใช้จินตนาการและติดตาม ตัวอย่างเพลงดังต่อไปนี้

เพลงหอยโข่งไปตำข้าว

โมงเ่งโมง

จับแมวไปแจวเรือ

หอยโข่งเขาไปตำข้าว

ขับร้องโดย นางประยงค์ ผิวงาม

นกเอี้ยงไค้มาเกาะหลังคา

จับเสือนั้นไปไถนา

ตั้งแต่เช้าเขายังไม่มา

นางประยงค์ ผิวงาม (สัมภาษณ์) เล่าให้ฟังว่า “หลานชายชื่อน้องแดง ร้องเพลงกล่อมก็จะนอนนิ่งและหลับไป เขาชอบเพลงไหนก็จะบอกว่า แม่ๆ ร้องเพลงแมวอีกเพลงสิ เดี่ยวหนูก็หลับแล้ว พอร้องก็เพลินหลับไปแล้ว เขาชอบเพลงตลก เพลงหอยโข่งไปตำข้าว ในเนื้อหาเพลงร้องว่าหอยโข่งไปตำข้าวตั้งแต่เช้ายังไม่มา น้องแดงจะสงสัยและถามว่า ตั้งแต่เช้าเลยหรือแม่ นางประยงค์จะบอกว่า “หอยโข่งไม่มีเท้ากว่าจะกลับก็นาน จะคอยเรียกบอกให้กล่อม บางครั้งก็เรียกแม่ แล้ววิ่งมานอนตักให้ยาร้องเพลงกล่อมแล้วก็หลับไป”

ดังนั้นบทบาทของบทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อเด็กสามารถส่งผลให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ไร้กังวลใจ หลับง่าย รู้สึกปลอดภัยไม่ว่าเหวไนขณะหลับ อีกทั้งสิ่งสำคัญของบทเพลงกล่อมลูกนั้นคือช่วยกล่อมเกลาคติใจของเด็กตั้งแต่วัยเยาว์ให้มีความอ่อนโยน เป็นเด็กที่ไม่ก้าวร้าวมีผลดีต่อพัฒนาการของเด็กอีกด้วย

2.2 บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อแม่หรือผู้เลี้ยง

บทเพลงกล่อมลูก มีท่วงทำนองเนิบนาบช้าๆ เอื้อนเสียงยาว ทำให้เด็กรู้สึกเคลิบเคลิ้ม และเพลิดเพลินไปกับท่วงทำนอง นอกจากช่วยให้เด็กหลับง่าย ยังช่วยให้ผู้เป็นแม่หรือผู้เลี้ยง เด็กได้มีเวลาในการทำงานอย่างอื่นไปด้วย เนื่องจากบางครอบครัวนั้น ภาระหน้าที่ของผู้เป็นแม่ ไม่ได้มีเฉพาะเพียงการเลี้ยงดูลูกเท่านั้น ตามที่ นางหนู จุนพวง (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “สมัยที่เลี้ยงลูก ตอนนั้นทำนา ร้องเพลงกล่อม พอลูกหลับก็ไปทำนา นวดข้าว นวดปลาต่อ ” และนางสุวรรณ เพิกจินดา (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “กล่อมให้หลับแล้วจะได้ไปทำงาน” แต่ถ้าหากเด็กไม่ยังหลับผู้กล่อมก็จะเริ่มมีน้ำเสียงที่ แข็งกระด้างและดุขึ้นเพื่อให้เด็กกลัว ดังที่ นางสาวท่าใหญ่ (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “ร้องเพลงไปบ้าง ดุไปบ้าง” ซึ่งจะเลือกเพลงที่มีเนื้อหาฟังแล้วน่ากลัว โดยเอ่ยถึงสัตว์ อาทิ แมว ตู๊กแก งูเขียว ตัวอย่างตามเนื้อหาในบทเพลง ดังต่อไปนี้

เพลงตุ๊กแกกินตับ

ไอ้หนูมันตื่นแต่ดึก (เอย)	ขับร้องโดย นางอ่อน แซ่มเฉื่อย
อุ้มไอ้หนูลงนอนเปล	มันตื่นขึ้นมาเสียก่อนไก่
กล่อมลูกมาแล้วก็นาน	แม็กไอ้ละเหอนแวงนั้งไก่อ
สมัยนี้มีแต่เพลงซาโต	จะมากล่อมหลานมันก็ไม่ทันด้วยสมัย
กล่อมเพลงโบราณไอ้หนูไม่หลับ (เอย)	ฟังแล้วมันไก่อแต่แม็กกล่อมไม่ได้
	<u>ตุ๊กแกจะมากินตับ</u> ไอ้หนูจงหลับเสียไวไว

หากยังหลับยากไม่ยอมนอน ผู้กล่อมจะหาวิธีอื่นจากการร้องเพลงชุกกลายเป็นเขย่าเปล โดยมีวัตถุประสงค์ให้เด็กเกิดอาการมึนศีรษะ แล้งวังหลับไป โดย นายม้วน พึ่งวอน (สัมภาษณ์) ยกตัวอย่างเพลงและท่าทำประกอบให้ดู ด้วยการใช้สองมือเขย่าไปที่เปลพร้อมการร้องเพลงกล่อม “โพงมาโพงมา หมารินมากินน้ำข้าวหมาไล่เจ้าหมาเนรคุณ หมาใต้ถุนเนรคุณเจ้าของ” ร้องวนไปเรื่อย ๆ สลับกับการเขย่าเปลจนเด็กหลับ อีกทั้งยังช่วยผ่อนคลายความเหนื่อยล้าของผู้เลี้ยง เนื่องจากที่มีหน้าที่ดูแลเด็กแล้วยังมีการกิจอื่น ๆ ต้องทำ เช่น ดูแลทำความสะอาดบ้านเรือน หุงหาอาหาร บ้างก็ออกไปทำนา นางสุวรรณ เพิกจินดา (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “เมื่อได้ร้องเพลงกล่อมรู้สึกผ่อนคลาย จิตใจไม่ดีแล้วเราจะดีขึ้น ร้องไปก็เหมือนระบายความรู้สึก เพราะสมัยก่อนเลี้ยงลูกด้วย ทำนา เลี้ยงหมู เลี้ยงวัว ด้วย”

ดังนั้นพบว่าบทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อแม่หรือผู้เลี้ยง ช่วยผ่อนคลายความเหนื่อยล้าจากการเลี้ยงลูก เป็นการระบายความรู้สึกอัดอั้นในใจผ่านเสียงร้องของผู้เลี้ยงได้เป็นอย่างดี

2.3 บทบาทเพลงกล่อมลูกเชื่อมโยงความรักความห่วงใย

บทเพลงกล่อมลูกเสมือนสายใยเชื่อมโยงความผูกพันระหว่างผู้เลี้ยงกับเด็ก ไม่ว่าผู้เลี้ยงนั้นจะเป็นแม่ผู้ให้กำเนิดหรือบุคคลอื่น บทเพลงสามารถก่อให้เกิดความรักซึ่งกันและกัน ทั้งยังช่วยสร้างความเอื้ออาทร ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือกัน ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงเที่ยวทะเล

ขับร้องโดย นางสาว ตุ่มม่วง

โอละเห โอละเห

ไปเที่ยวทะเลมามืด

น้ำก็แห้ง

ไอ้เรือก็ผิด

มืดแล้วนะพ่อคุณ

ตามเนื้อเพลงเที่ยวทะเล ได้กล่าวถึงว่าน้ำแห้ง เอาเรือออกไปทะเลก็คงจะยากลำบาก เพราะเรือคงผิด อีกทั้งเวลาตอนนี้ก็ค่ำแล้ว หากเดินทางออกไปก็อันตราย จากประโยคที่ว่า “มืดแล้วนะพ่อคุณ” เป็นการกล่าวเตือนด้วยความรักความห่วงใย

เพลงเจ้ากาดำ

ขับร้องโดย นางสาว ตุ่มม่วง

เจ้ากาดำเอ๋ย

ไปไหนยังค่ำ

แดดบ่ายมันร้อน

หยุดพักกันเสียก่อน

ค่ำนอนแล้วค่อยไป

ตามเนื้อเพลงเจ้ากาดำ ได้กล่าวถึงว่าเดินทางไปไหนมา แดดช่วงกลางวันมันก็ร้อน อยากให้หยุดพักก่อน นอนแล้วค่อยออกเดินทางต่อ จากประโยคที่ว่า “หยุดพักเสียก่อน นอนแล้วค่อยไป” เป็นการกล่าวด้วยความรักความห่วงใย ว่าเดินทางมาทั้งวันเจอแดดร้อนๆ นอนพักก่อน เข้าแล้วค่อยเดินทางต่อ

จาก 2 เพลงข้างต้น พบว่าผู้ขับร้องได้สอดแทรกความห่วงใยลงในบทเพลง เมื่อเด็กได้ฟัง เกิดความซาบซึ้ง รู้จักการแบ่งปันและมีน้ำใจ

2.4 บทบาทเพลงกล่อมลูกแสดงถึงวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ

ชุมชนโพหักมีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำธรรมชาติจากคลองด้วยความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำและพื้นดิน จึงพบว่าอาชีพหลักของชาวโพหักคืออาชีพการทำการเกษตร ทั้งยังพบว่าเนื้อร้องบทเพลงกล่อมลูกในตำบลโพหักมีการกล่าวถึงขั้นตอนการทำงานไว้ด้วยนั้น ยังเป็นการบ่งบอกได้ชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับอาชีพของ ชาวตำบลโพหัก ดังที่นางอ่อน แซ่มเจือ (สัมภาษณ์) หยิบยกมากล่อมลูก ตัวอย่างนี้

เพลงไถนา

ขับร้องโดย นางอ่อน แซ่มเจ็อย

โละเห่เอละหีกแม็กตั้งแต่เด็ก
บอกไอ้หนูเจ้าอยู่เคหา
แม็กจับไธ่ต่างมาเทียมนอก
จูงไธ่ต่างไปร่อนนอก
แม็กไถจนจบครบหางาน

แม่ตั้งขึ้นมาเสียก่อนไถ
แม็กจะไปไถนาเจ้าอย่าไปไหน
แม็กจับไธ่ดอกมาเทียมใน
จูงไธ่ดอกให้ไปร่อนใน
แม็กดไถกลับบ้านมาอย่างเร็วไว

เพลงเกี่ยวข้าว

ขับร้องโดย นางอ่อน แซ่มเจ็อย

โละเห่ เอละชา
บอกลูกข้า
มือหนึ่งแม็กถือเกี่ยวมา
แม็กเกี่ยวจบจนครบสามงาน

แม็กจะไปเกี่ยวข้าวที่นา
เจ้าอยู่เคหาเจ้าอย่าไปไหน
มือหนึ่งแม็กถือว่าเอาการดำไป
แม็กก็รีบกลับบ้านมาอย่างเร็วไว

นางอ่อน แซ่มเจ็อย ได้ถ่ายทอดผ่านทั้ง 2 บทเพลง โดยเนื้อหากล่าวถึงการไถนา และเกี่ยวข้าว กล่อมให้ลูกได้ฟัง นอกจากอาชีพทำนา ยังมีอาชีพอื่นๆ ที่ปรากฏในบทเพลง กล่อมลูกด้วย เช่น อาชีพค้าขาย พบในเพลง นกเขาเถื่อน ตามตัวอย่างดังนี้

นกเขาเถื่อน

นกเขาเถื่อนเอ๋ย
แม็กจะไปขายของ

ขับร้องโดย นางถาวร พึ่งวอน
อยู่เรือนเลี้ยงน้อง
เลี้ยงน้องเกิดแม็กคุณ

ดังนั้นพบว่าในแต่ละบทเพลงกล่อมลูกมีเนื้อหาที่กล่าวถึงอาชีพและขั้นตอนของงานนั้นๆ ให้เด็กได้ซึมซับและสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการทำงานของคนรอบครัว

2.5 บทบาทเพลงกล่อมลูกแสดงถึงวิธีการเลี้ยงลูก

วิธีการเลี้ยงดูจะเห็นได้จากการที่ นางถาวร พึ่งวอน (สัมภาษณ์) เป็นพี่สะใภ้ยายม้วน พึ่งวอน เล่าว่า “มีลูก 3 คน ตอนเล็กเลี้ยงเอง ให้แม่ช่วยเลี้ยงบ้าง แม็กร้องเพลงกล่อมไปตามความถนัด” นางสุวรรณ เพิกจินดา (สัมภาษณ์) “มีลูกสองคน เลี้ยงลูกเอง ถ้าไม่ว่างก็ให้แม่ผัวหรือแม่ตัวกล่อม เลี้ยงใส่เปลตาข่าย”



ภาพประกอบ 1 เปเลตาข่ายอยู่ในสภาพที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว ผูกติดอยู่กับชื่อบ้าน
ของนางเพื่อน เทียงนาม

ที่มา: ภาวิณี ธีรฤทธิ. (2559: รูปภาพ).

นางหนู จุนพวง (สัมภาษณ์) เล่าถึงสมัยเลี้ยงลูก “มีลูก 6 คน ผู้ชาย 3 คน ผู้หญิง 2 คน ก็ร้องเพลงกล่อมเอง โอละเห่ เอละหีก ร้องไปเรื่อย” นางประยงค์ ผิวงาม (สัมภาษณ์) ได้เล่าให้ฟัง “สมัยเลี้ยงลูก เลี้ยงลูกเอง เพราะทำงานขายของอยู่บ้าน ตอนนั้นก็เลี้ยงหลานด้วย หลานชาย 3 ขวบ ตอนเล็ก ๆ ก็กล่อมร้องเพลงอะไรต่ออะไรจิปาตะ ไม่ได้เปิดเพลงผิดๆ ถูกๆ ก็ร้องไป ร้องคล่องจองก็ร้อง” นางบุญช่วย พึ่งวอน (สัมภาษณ์) เล่าว่า “มีลูก 8 เสียชีวิต 1 คน ตอนมีลูกก็เลี้ยงลูกกันเอง 2 คน กลางวันแต่ก่อนทำนา ตอนเช้าก็หาบไปนาด้วย พอถึงหน้าเกี่ยวข้าว ใช้ กะแอ ปลักกับดิน พอพักก็ไปร้องกล่อมลูก ตา(เรียกแทนผู้เป็นสามี คือ นายม้วน พึ่งวอน) เข้าไปอยู่ในร่มก็ร้องเพลงกล่อมช่วยกัน” นายม้วน พึ่งวอน (สัมภาษณ์) ได้กล่าวเสริมขึ้นว่า

กล่อมเองด้วย พอลูกร้องก็ไกวๆ ร้องๆ ช่วยยาย (เรียกแทนผู้เป็นภรรยา คือ นางบุญช่วย พึ่งวอน) เลี้ยงด้วย เพราะเลี้ยงกันเองไม่มีคนช่วย ลูกหลายคน” และได้อธิบายถึงรูปร่างลักษณะของกะแอว่ามีลักษณะอย่างไร “กะแอ คือ สำหรับให้ลูกน้อยๆ ยังไม่ได้เดือน เดือนกว่า คนสมัยก่อนไม่มีคนเลี้ยงลูกไปทำนา ก็เอาลูกไปด้วย ลักษณะมีด้ามปลัก หันทวนตะวัน ตะวันขึ้นทางไหนก็หมุนไป ใช้หนังวัวหนังควายปูที่พื้น สมัยก่อนไม่มีผ้าขาว เจาะรูตรงหนังแล้วเอาผ้าฉีกสาย แล้วผูกขาเด็กไป แล้วก็ทำเปเลกะตึง ที่ทำจากผ้าถุงมาผูกเปเล พอเกี่ยวข้าวไปไกลเราก็คับตามไปได้ เดียวนี้ไม่ค่อยนิยมทำแล้ว เพราะมีร่ม แต่ก็สู้กะแอไม่ได้ เพราะร่มผ้าโบราณ



ภาพประกอบ 2 นายม้วน ฟุ้งวอน ขณะกำลังอธิบายการใช้กะแอเป็นที่บังแดดให้เด็ก

ที่มา: ภาวิณี ธีรฤทธิ. (2559: รูปภาพ).

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลการเลี้ยงดูลูกของชาวตำบลโพหักพบว่า มีอายุ 50 ปีขึ้นไป การเลี้ยงดูส่วนใหญ่เลี้ยงลูกเอง เว้นแต่ถ้าไม่ว่างต้องออกไปทำงานข้างนอกหรือมีธุระจะฝากให้ผู้เป็นย่าหรือยายให้ช่วยเลี้ยง ไม่ว่าผู้เลี้ยงจะเป็นแม่หรือฝากให้ย่า ยาย เลี้ยง ต่างก็ร้องเพลงกล่อมลูกให้เด็กฟัง จึงกล่าวได้ว่าเพลงกล่อมลูกมีบทบาทรับใช้ชาวตำบลโพหักมาแต่อดีต ซึ่งอุปกรณ์ก็เป็นส่วนสำคัญที่ผู้เป็นแม่หรือผู้เลี้ยงนำมาใช้ได้แก่ เปล และกะแอ ตามความสะดวกของผู้เลี้ยงในเวลานั้น จับเด็กลงนอนแล้วร้องเพลงกล่อมลูกไปด้วย นอกจากเปลที่กล่าวมายังมีเปลลักษณะอื่น ๆ อีกที่ใช้กล่อมลูกในตำบลโพหัก พบได้จากจากบทเพลงกล่อมลูกของนางอ่อน แซ่มเจ็อย ได้กล่าวถึงอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงลูก เนื้อหาตามบทเพลงดังนี้

เพลงเปลผ้าหรือเปลไหม

เจ้าจะนอนเปลผ้าลูกน้อยของข้า

หรือเจ้าจะนอนเปลไหม

หลับชะเกิดพ่อเนื้อนวล

เจ้าจะนอนเปलयวนหรือเปลตาข่าย

เอาลูกน้อยลงนอนเปล

แม่อ้อละเห็นนอนแหว่งไกว

ขับร้องโดย นางอ่อน แซ่มเจ็อย

2.6 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านความเชื่อ

ในส่วนของความเชื่อที่เป็นข้อห้ามเกี่ยวกับเพลงกล่อมลูกที่มีของแต่ละครอบครัวในตำบลโพหัก มีความเชื่อว่าหากใครร้องเพลงกล่อมลูกตอนกลางคืนจะเป็นการร้องเพลงกล่อมผีหรือช่วงพลบค่ำ ท้องฟ้าจะมีลักษณะเป็นสีส้ม ตะวันกำลังจะตกดิน จะเรียกกันว่า ผีตากผ้าอ้อมจะไม่ร้องเพลงกล่อมลูกหรือให้ลูกนอนหลับ นางสุวรรณ เพิกจินดา (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “ไม่ร้องเพลงกล่อมลูกกลางคืน เขาห้าม คนสมัยก่อนจะเชื่อว่ากลางคืนร้องกล่อมผี จะร้องกลอนสวยๆ แถวนี่เขาถือเคล็ด” ดังนั้นจึงไม่มีใครร้องเพลงกล่อมลูกให้นอนในช่วงเย็น แท้จริงแล้วนั้นอาจเป็นกลอุบาย หากให้เด็กหลับในช่วงเย็น ในช่วงดึกเด็กอาจตื่น ทำให้แม่หรือผู้เลี้ยงไม่ได้พักผ่อน และการร้องเพลงกล่อมในช่วงกลางคืนอาจเป็นการส่งเสียงรบกวนบ้านใกล้เคียง รวมทั้งบุคคลภายในบ้านที่กำลังพักผ่อนอยู่ จึงได้กล่าวกันต่อๆ มาว่า ถ้าร้องเพลงกล่อมในช่วงเวลาดังกล่าว จะเป็นการร้องกล่อมผี และผีจะมาลักเอาตัวเด็กไป

2.7 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านวัฒนธรรมอาหาร

เพลงกล่อมลูกยังเผยให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนทางด้านวัฒนธรรมอาหารและขนมผ่านทางบทเพลงกล่อมลูก เพื่อปลูกฝังให้เด็กได้รับรู้ ตามเนื้อร้องในบทเพลงต่อไปนี้

เพลงขนมหม้อแกง

โละเห่ เอละหีก

แม่จะทำขนมหม้อแกงให้กิน

แมวมั่นมา

ลูกขึ้นแต่ดึก

นอนชะเกิดหนาลูกหนา

มันจะกัดเอา

ขับร้องโดย นางประเทือง ปิ่นคร่ำ

เนื้อหาจากบทเพลงแสดงให้เห็นว่าขนมพื้นถิ่นชาวชุมชนโพหัก หนึ่งในนั้นคือขนมหม้อแกง ซึ่งจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม นางชั้น คำสุข (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “ขนมหม้อแกงเป็นขนมพื้นถิ่นของที่นี่ วิธีการทำ ใช้แป้งข้าวเจ้า ไข่ มะพร้าว กะทิ แล้วไป นึ่ง ราวหัวหอมเจียวด้วย ช่วงเดือน 12 ถึงจะมีขาย นึ่งไฟล่างไฟบน” จากนั้น นายจรัส เพ็งเหมือน (สัมภาษณ์) กล่าวต่อด้วยว่า “รสชาติขนมหม้อแกงไม่เหมือนขนมหม้อแกงเพชรบุรี ทำเฉพาะหน้าหนาว” และ นางเชื้อ รุ่งพาน (สัมภาษณ์) ที่นั่งอยู่ใกล้กันกับยายชั้น เสริมขึ้นอีกว่า “ที่อื่นไม่มีนะ ขนมหม้อแกงแบบนี้ จะเห็นได้ว่าขนมหม้อแกงเป็นขนมไทยพื้นถิ่นที่เชิดหน้าชูตาของชาวชุมชนโพหักเป็นอย่างมาก นอกเหนือจากนี้นางชั้น คำสุข (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “ยังมีขนมปลากุริย ขนมบัวลอย ข้าวต้มมัด อีกด้วย” ไม่เพียงเท่านั้น นางบุญช่วย พึ่งวอน (สัมภาษณ์) กล่าวให้ฟังว่า “ยายมีลูกหลายคน ข้าวเหนียวเปียกน้ำตาล เป็นขนมที่ทำให้ลูกกินประจำ เป็นขนมง่ายๆ ต้มข้าวเหนียวให้เปื่อยแล้วใส่น้ำตาลตามด้วยน้ำกะทิ กะทิคั้นไว้ก่อน” นายม้วน พึ่งวอน(สัมภาษณ์) กล่าวต่ออีกว่า “เขาเรียกกันว่าขนมแขมม่า” ทางด้านอาหารพื้นถิ่นโพหักนั้นขึ้นชื่อไม่แพ้กัน นายจรัส เพ็งเหมือน (สัมภาษณ์) ได้กล่าวถึงอาหารพื้นถิ่นของชุมชนโพหักไว้ว่า

อาหารพื้นถิ่นโพหักคือ หมี่ผัดโพหัก ทำเฉพาะงานมงคล ทำบุญบ้าน อุปสมบท งานสมรส จะไม่ทำงานอวมงคล และทอดไอ้เห็ดที่มาของไอ้เห็ด โพหักเป็นที่ลุ่ม พอน้ำลดมีปลาเล็กปลาน้อยเยอะก็เลยแปรรูปปลา โดยใช้พริกแกงเผ็ดผสมกับแป้งข้าวเจ้า ใส่กระชายทอด กินเล่นกินเป็นกับ เป็นอาหารรับประทานได้ ลักษณะบานเหมือนเห็ด แกงหัวตาล เอาตาลที่อ่อนระ ดับหนึ่ง เอาส่วนหัวของลูกตาล ส่วนอ่อนๆ เอามาแกง สมัยก่อนแกงด้วยปลาอย่าง พอเราวัดบ่อปลาเราก็ เอาปลานั้นมาแกงถึงขนาดบางคนแพ้ท้อง ร้องไห้จะกินแกงหัวตาล

ดังนั้นพบว่ามีการนำอาหารและขนมมาสอดแทรกในบทเพลงกล่อมลูก ซึ่งมีอาหารและขนมหลากหลายเมนูที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชุมชนโพหักไม่มีที่ใดเหมือน สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในชุมชนเป็นอย่างมาก เพื่อเด็กได้ฟังซึมซับวัฒนธรรมอาหารและได้รับรู้ถึงขั้นตอนการทำอีกด้วย

2.8 บทบาทเพลงกล่อมลูกเกี่ยวข้องกับศาสนา

ชุมชนโพหักเป็นชุมชนที่มีความสามัคคี เห็นได้จากการร่วมแรงร่วมใจในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ทั้งยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น ที่เห็นเด่นชัดนั้นคือวรรณกรรมเพลงพื้นบ้าน ประเภทเพลงกล่อมลูก เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังเนื้อหาในบทเพลงหนึ่งข้าวเหนียว

เพลงหนึ่งข้าวเหนียว

ขับร้องโดย นางบุญนะ ตุ่มม่วง

โละเห่โละหูกแม่ตื่นแต่ดึก

หนึ่งข้าวเหนียวไปวัด

แม่ไปไม่ได้คนเดียว

กูเขี้ยวมันคอยจะกัด

จากเนื้อหาบทเพลงหนึ่งข้าวเหนียว ประโยคที่กล่าวว่า “หนึ่งข้าวเหนียวไปวัด” บ่งบอกได้ชัดเจนว่าชาวชุมชนโพหัก นับถือศาสนาพุทธ เข้าวัดทำบุญอยู่เป็นประจำ ให้ความสำคัญกับพิธีกรรมทางศาสนา ในส่วนนี้เป็นการปลูกฝังให้เด็กรู้ถึงการปฏิบัติตนเมื่อไปวัด ต้องตื่นเช้าแล้วหุงหาอาหารไปทำบุญ

2.9 บทบาทเพลงกล่อมลูกให้ความรู้สัตว์วิทยา

นอกจากเพลงกล่อมลูกให้ความเพลิดเพลินกับเด็ก กล้วยง่าย ยังแฝงไปด้วยความรู้ที่สอดแทรกในบทเพลงให้ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ประเภทต่างๆ ซึ่งปรากฏในบทเพลงกล่อมลูกของตำบลโพหัก เช่น กระต่าย กูเขี้ยว แมว เสือ หอยโข่ง หนู ตูตตู หมา นกเอี้ยง ยกตัวอย่าง ดังในเพลงต่อไปนี้

เพลงนกเอี้ยง

ขับร้องโดย นางประเทือง ปิ่นครำ

นกเอี้ยงเลี้ยงความเฒ่า

ควายกินข้าวอีเอี้ยงหัวโต

ขึ้นต้นไม้

ย้ายไปต้นโพธิ์

เพลงนกเอี้ยง ได้กล่าวถึง สัตว์ ซึ่งมีนกเอี้ยงเป็นสัตว์ปีก และควายเป็นสัตว์สี่เท้า บ่งบอกถึงนกเอี้ยงและควายอาศัยตามทุ่งนา ซึ่งนกเอี้ยงจะยืนเกาะอยู่บนหลังควาย คอยหาอาหารให้ควาย บ่งบอกถึงความมีน้ำใจ ช่วยเหลือกัน นอกจากนี้ยังกล่าวได้อีกว่า นกเอี้ยงเป็นสัตว์ที่มีประโยชน์มากกว่าโทษ เพราะคอยช่วยทำลายแมลงและศัตรูพืชในท้องนา

2.10 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านอบรมสั่งสอนเด็ก

การอบรมสั่งสอนเด็กมีมากมายหลายวิธี อีกวิธีหนึ่งที่ชาวโพห้กนำมาใช้คือ การสอดแทรกเนื้อหาของบทเพลงกล่อมลูกไว้ในบทเพลงกล่อมลูก ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงตังไข่

ตังไข่ล้ม

ไข่ตกดิน

ขับร้องโดย นางหนู จุนพวง

ตัมไข่กิน

อดกินนะจ้

ตามเนื้อหาของบทเพลงตังไข่ มีความหมายว่ารูปทรงของไข่เป็นลักษณะวงรี ไม่สามารถนำมาตั้งให้ตรงได้อยู่กับที่มาเคลื่อนไหวได้ หากเราจะนำไข่นั้นมากิน อย่าหยิบมาตังเล่นๆ เพราะถ้าไข่ที่นำไปตัมนั้นตกดิน ก็อดกินไข่ ทำให้เด็กไม่กล้านำของกินมาเล่น เป็นการอบรมสั่งสอนให้รู้ว่าไม่ควรนำของกินมาเล่น

2.11 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน

ชาวชุมชนโพห้กเป็นชาวไทยพื้นถิ่น เป็นหนึ่งในกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 8 ชาติพันธุ์ของจังหวัดราชบุรี ด้วยทางภาครัฐเล็งเห็นถึงคุณค่าที่ควรอนุรักษ์ การสืบทอด การเผยแพร่ให้เด็กรุ่นหลังได้เรียนรู้ เพื่อให้ชนบทธรรมนิยมประเพณีวัฒนธรรม วรรณกรรมเพลงพื้นบ้านยังคงอยู่คู่กับชาวไทยพื้นถิ่น ทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของชนบทธรรมนิยมประเพณีและวัฒนธรรมไทยพื้นถิ่น อันเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงจัดกิจกรรมงานเทศกาลเข้าพรรษาโพห้ก อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพื้นถิ่นขึ้นทุกปี นางสาวรัตนา มั่นฤกษ์ (สัมภาษณ์) ให้ข้อมูล รายละเอียดของการจัดงานเทศกาลเข้าพรรษาโพห้ก อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพื้นถิ่น ว่า

สมัยแต่ก่อน พี่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการ และเลขานุการ มีการจัดงานเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่แรกเริ่มปัจจุบันปีที่ 10 แล้ว ได้รับความร่วมมือจาก คนในชุมชน สภาวัฒนธรรมตำบลโพหัก สภาวัฒนธรรมอำเภอบางแพ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี หน่วยงานสถานศึกษา องค์กรและหน่วยงานภาคเอกชนต่างๆ กิจกรรมก็มี กิจกรรมทางศาสนา ทำบุญตักบาตร หล่อเทียน เวียนเทียน การประกวดการแต่งกายไทยพื้นถิ่น การประกวดโห่ การประกวดกล่อมเด็ก การประกวดรำโทน การละเล่นพื้นบ้าน ประมาณนี้ พวกเพลงกล่อมลูกจัดขึ้นรวม ได้ 3 ครั้งที่มีการจัดประกวด ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 4 และครั้งที่ 6 ของงาน ถ้าจำไม่ผิดครั้งที่ 4 ประมาณปี 2552 จัดงานใหญ่ 2 วัน 2 คืน

บทบาทของเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านคือ มีการจัดการประกวด เพลงกล่อมลูก จากการเก็บข้อมูลวิจัยภาคสนาม ผู้วิจัยพบผู้ที่ได้รับรางวัลการประกวดร้องเพลง กล่อมเด็ก งานเทศกาลเข้าพรรษา อนุรักษ์วิถีไทยพื้นถิ่นโพหัก ครั้งที่ 3 และครั้งที่ 4 ได้แก่ นางอ่อน แซ่มเจ็ญ อายุ 86 ปี ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่ง การประกวดร้องเพลงกล่อมเด็ก เทศกาลเข้าพรรษา อนุรักษ์วิถีไทยพื้นถิ่นโพหัก ครั้งที่ 3 ประจำปี 2551 ถ้วยรางวัลเกียรติยศ นายบุญปลูก เทียนน่วม นายกเทศมนตรีตำบล



ภาพประกอบ 3 ถ้วยรางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่งประกวดร้องเพลงกล่อมลูกของนางอ่อน แซ่มเจ็ญ

ที่มา: ภาวินี ธีรฤทธิ. (2559: รูปภาพ).

และได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การประกวดร้องเพลงกล่อมเด็ก งานเทศกาลเข้าพรรษา อนุรักษ์วิถีไทยพื้นถิ่นโพหัก ครั้งที่ 4 ประจำปี 2552 ถ้วยรางวัลเกียรติยศ นายทศพล แก้วทิมา ประธานสภาวัฒนธรรม ตำบลโพหัก



ภาพประกอบ 4 ถ้วยรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ประกวดร้องเพลงกล่อมลูกของ นางอ่อน แซ่มเจ็ญ

ที่มา: ภาวิณี ธีรฤทธิ. (2559: รูปภาพ).

นางบุญนะ ตุ่มม่วง อายุ 74 ปี ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดร้องเพลงกล่อมเด็ก งานเทศกาลเข้าพรรษา อหุรักษ์วิถีไทยพื้นถิ่นโพหัก ครั้งที่ 4 ประจำปี 2552 ถ้วยรางวัลเกียรติยศ นายศิลปชัย ภาษาประเทศ นายอำเภอบางแพ



ภาพประกอบ 5 ภาพนางบุญนะ ตุ่มม่วงกับถ้วยรางวัลชนะเลิศการประกวดร้องเพลงกล่อมเด็ก

ที่มา: ภาวิณี ธีรฤทธิ. (2559: รูปภาพ).

ส่วนครั้งที่ 6 จัดขึ้น วันที่ 15 – 16 กรกฎาคม พ.ศ.2554 โดยจัดประกวดลีลาการกล่อมเด็ก ประเภทผู้ใหญ่ มีการจัดประกวดเพลงกล่อมลูกขึ้นรวมทั้งหมด 3 ครั้ง ในการจัดกิจกรรมประกวดเพลงกล่อมลูกภายในชุมชนถือเป็นการปลูกฝังค่านิยมให้กับเด็กๆ เพื่อให้เยาวชนและคนในท้องถิ่น ชื่นชอบเอาวัฒนธรรมที่มีในพื้นที่ นำไปต่อยอดปฏิบัติไม่ให้สิ่งเหล่านี้เลือนหายไปจากชุมชน สร้างความสามัคคี ความร่วมมือสร้างชุมชนของตนให้เข้มแข็ง และสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

2.12 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

เนื่องด้วยสำนักวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรีได้ให้มีการจัดโครงการงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นประจำทุกปี โดยให้แต่ละชาติพันธุ์ที่อยู่ในจังหวัดราชบุรี นำเอาเอกลักษณ์วัฒนธรรมของตนมาจัดเป็นการแสดงโชว์มานำเสนอบนเวที เพื่อเป็นการเผยแพร่สู่ประชาชนในเขตพื้นที่อื่นๆ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ในส่วนนี้ชุมชนตำบลโพหักได้นำบทเพลงกล่อมลูกมาจัดการแสดงโชว์ ถ่ายทอดให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชน นายวรชัย คงควงศ์ (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “มีการจัดเพลงกล่อมลูกของโพหักเมื่อ 6-7 ปีที่แล้ว เคยนำมาจัดแสดงที่จังหวัดราชบุรี” ในขณะนั้นผู้ประสานงานตัวแทนของชุมชนโพหัก คือนางสาวรัตน มั่นฤกษ์ (สัมภาษณ์) ให้ข้อมูลว่า “มีการจัดเพลงกล่อมลูกครั้งเดียวภายนอกชุมชน ก่อนหน้านี้อาจมีประกวดร้องเพลงลีลาที่สภากาชาด งานที่จังหวัดราชบุรีจัดเป็นงานประจำปี จัดขึ้นทุกวันที่ 1 ธันวาคมของจัดทุกปี เป็นงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แต่ละปีจะมีการจัดการแสดงแตกต่างกัน ให้แต่ละชาติพันธุ์ท้องถิ่น นำเรื่องของวัฒนธรรมในแต่ละหมู่บ้านจัดแสดง ครั้งนั้นพี่เลยนำเรื่องของวิถีชีวิตของคนในชุมชนโพหัก กิจกรรมในบ้าน จัดให้คนที่อาวุโสก็เลี้ยงหลาน มียาย และแม่ ยายแกว่งหลานนอน ฟอกกำลังรับมิด แม่ทำกับข้าว จำลองภาพเหตุการณ์ขึ้นมา” ในส่วนของการจัดประกวด นางผ่องศรี ชัยชนะ (สัมภาษณ์) ทำงานด้านของงานส่งเสริม ข้อมูลบริหารจัดการ กล่าวว่า “เคยจัดประกวด ร้องเพลงของ 8 ชาติพันธุ์ โพหักก็มาร่วมด้วย จัดมา 4-5 ครั้ง แล้วก็คัดคนที่ชนะไปประกวดที่มหิดล จัดในนามของสำนักวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี ประมาณ ปี 47 – 52 ปีละครั้ง จัดในช่วงของวันแม่ คนที่ประกวดมี 2 ประเภททั้งเด็กและผู้สูงอายุ ทำทั้งส่งเสริมและอนุรักษ์”

ดังนั้นจะพบว่าบทบาทของเพลงกล่อมลูกด้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม คือ มีการจัดแสดงโชว์เพลงกล่อมลูกและการเข้าร่วมประกวดเพลงกล่อมลูก ภายนอกพื้นที่ตำบลโพหัก เพื่อเป็นการถ่ายทอดให้เยาวชนรุ่นหลังได้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนโพหักทั้งยังให้ตระหนักถึงความสำคัญว่าหากไม่มีการนำมาปฏิบัติสืบต่อในอนาคตวิถีเหล่านี้อาจเลือนหายไปจากชุมชน ฉะนั้นจึงควรอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่คู่ชุมชนดังแต่เดิมที่มีมา

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

3.1 การส่งเสริมของภาครัฐ

การส่งเสริมของภาครัฐเป็นส่วนในการขับเคลื่อนสำคัญของแต่ละกิจกรรมให้ดำเนินการจัดขึ้นตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ต้องมีองค์ประกอบหลายส่วนร่วมด้วยกัน แต่หากขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปการปฏิบัติ ก็ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตามที่ นางสาวรัตนา มั่นฤกษ์ (สัมภาษณ์) กล่าวให้ฟังว่า

การจัดงานตั้งแต่ปี 2552 ภายในชุมชน มีเฉพาะปีเดียว ปีอื่นๆ ไม่ได้จัด แต่ชื่องานนี้ งานจัดงานเทศกาลเข้าพรรษา อนุรักษ์วิถีพื้นถิ่นไทย จัดทุกปี เพียงแต่ไม่ได้จัดให้มีการประกวดร้องเพลงกล่อมเด็กทุกปี ครั้งที่ 1 2 3 ไม่มีการกล่อมเด็ก ไม่มีการประกวด เหตุผลคือลดลงตามงบประมาณคนทำ ตอนก่อนที่ทีมงานใหญ่และหาเงินเก่ง ตอนหลังได้แต่งบ องค์การบริหารส่วนจังหวัด แต่แปดหมื่นแต่ก่อนจัดสองวันสองคืน ตอนนี้เหลือวันเดียว งบจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด อย่างอื่นไม่ได้จากไหนเลย มีเทศบาลตำบลโพหักมาสมทบบ้าง เพิ่งเข้ามาช่วยเมื่อปีที่แล้ว 2558 มีแค่กิจกรรมการแสดงการโชว์ จัดรำไท่น การแต่งกายย้อนยุค รำขบวน แต่ละวันจะบอกเล่าเรื่องราวของชุมชน เช่นการไถนา ปลูกข้าว อาชีพอื่นๆที่มีในบ้าน แห่โกนจุก การแต่งงาน ส่วนประกวดร้องเพลงกล่อมลูกพอประกวดบ่อยๆก็มีแต่ถ้วยเต็มบ้าน และก็ให้ผู้ชนะแต่ละคนซ้ำ เพราะเขารู้กติกาแล้ว เปลี่ยนไปได้ทุกปีตามแต่งบ ปีที่แล้วจะย่นย่อเหลือน้อยลง ปัจจัยคือบและคนทำ สภาวัฒนธรรมตำบลไม่มีคนขับเคลื่อน เวลาวันแสดงน้อยและกลุ่มคนประกวดก็นำเดิมๆ กิจกรรมอื่นเด่นกว่า มีโชว์ ถ้าเอากล่อมเด็กมาโชว์ก็ไม่น่าจะนำใครมาโชว์ เพราะคนที่กล่อมได้ดีที่สุด ก็ร้องไม่ชัดแล้ว ฟังก็ง่วงนอน จะชอบหัวเดินทางก็ลำบาก และการทำงานในชุมชนข้อดีเยอะ มันอย่างนั้นอย่างนี้ เอาอย่างนี้มาดีกว่าไม่ดีหรือ จัดหลายปีก็เอามาโชว์กันหมด

และ นายสุภักดิ์ อนุกุล (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “เมื่อก่อนมีหลายกิจกรรม เคยเป็นกรรมการกล่อมลูก ตอนนี้ไม่มีแล้ว การจัดกิจกรรมการประกวด ไม่มีแล้ว ไม่มีบ ไม่มีเงินจัด สภาวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรีไม่มีบต้องใช้งบของส่วนอื่น เลยกุญหายไป” จะเห็นได้ว่าเรื่องของงบประมาณและผู้ประสานงานภายในชุมชนเป็นสำคัญในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วง

ทางด้าน นางผ่องศรี ชัยชนะ (สัมภาษณ์) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของการส่งเสริมภาครัฐต่อการจัดกิจกรรมประเภทเพลงกล่อมลูกนี้ด้วยว่า

เลิกจัดไป ปัจจุบันนี้ว่างเว้นมาหลายปีแล้ว เพราะงบบริหารและงบประมาณ กระทรวงวัฒนธรรม ศูนย์ใหญ่เคยให้เงินมาจัดแต่หลัง ๆ ไม่มีนโยบาย ประเด็นคือเรื่องของงบประมาณและนโยบายของกระทรวงและจังหวัด และกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มีการเปลี่ยนตัวประธานสภาไป ประธานสภาเป็นผู้ชาย จึงไม่ค่อยมีทัศนะในเรื่องของเพลงกล่อมลูก การจัดตั้งกิจกรรม จะติดต่อกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขาช่วยสนับสนุนเรื่องของงบประมาณ เพราะการจัดกิจกรรมต่างๆ ถ้าไม่มีงบประมาณทางสภาวัฒนธรรมจะไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ เพราะงบของกระทรวงจะเป็นงบที่จำกัดเฉพาะและ

กำหนดกิจกรรมมา ไม่สามารถแบ่งไปทำอย่างอื่นได้ แต่ถ้าพื้นที่ท้องถิ่นจะจัดขึ้นมา หน่วยที่จะขอ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ถ้าเป็นงบของจังหวัด กิจกรรมย่อยๆ เขาจะให้ ส่วนสภาวัดธรรมจะไม่มียารั้วได้ๆสำหรับงบประมาณ การจัดขึ้นอยู่กับทางสำนักงานใหญ่จะจัดสรรมา ปัจจุบัน เป็นเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี อาหาร การแต่งกาย อัตลักษณ์ ที่เด่นชัด เหตุผลที่ไม่มีจัดคือ งบประมาณและนโยบาย เป็นตัวหลัก ถามว่ากิจกรรมแบบนี้เราอยากทำไหม เราก็อยากทำ ทำได้ไหม ก็ทำได้ แต่ ตอนนี้งานกิจงานอื่น และที่สำคัญคือกิจกรรมกล่อมลูกจะเกิดขึ้นได้เฉพาะแค่ช่วงวันแม่เท่านั้นที่จะทำ เพราะมีความสอดคล้องและเป็นการกระตุ้น

จากการให้ข้อมูลของ นายวัชรชัย คงดวงศ์ (สัมภาษณ์) มีความสอดคล้องกับคำพูดของนางผ่องศรี ในส่วนที่กล่าวว่า “กิจกรรมปลื้มย่อยต้องขอทางยุทธศาสตร์จังหวัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ดนตรีไม่ค่อยมี งานอื่นไม่มีวันหยุดเลย จะไปจัดกิจกรรมเพลงกล่อมเด็กเทศกาลอื่นไม่สอดคล้องจึงมีจัดขึ้นแต่เพียงวันแม่ที่เหมาะสม” และเสริมต่อท้ายว่า “ แต่ถ้าทางผู้ว่าราชการจังหวัดมีนโยบายขึ้นมาทางสำนักงานก็พร้อมที่จะดำเนินงาน” ดังนั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า งบประมาณ นโยบายของทางภาครัฐ เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนให้กิจกรรมมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง หากขาดหายไปกิจกรรมในส่วนนี้จะไม่มีอย่างต่อเนื่องและในที่สุดจะมีกิจกรรมอื่น ๆ มาทดแทน

3.2 สังคมครอบครัว

ปัจจุบันสภาพสังคมครอบครัวของชาวมุขชนโพธิ์หมี่ทั้งครอบครัวใหญ่และครอบครัวเดี่ยว แต่โดยส่วนใหญ่เมื่อแต่งงานออกเรือนจะแยกบ้านไปอาศัยเป็นครอบครัวเดี่ยว อยู่เรือนหอของตน ดังที่ นายจรัส เฟื่องเหมือน (สัมภาษณ์) เล่าว่า “แต่ก่อนเป็นครอบครัวเดี่ยว แต่ถ้าใครมีครอบครัว ไปแต่งงานสัก วัฒนธรรมของชุมชนไทยพื้นถิ่นโพธิ์หมี่จะแยกเรือนตั้งแต่สมรสเลย คนที่ไม่ได้สร้างเรือนหอก็คือคนที่ไปแต่งงานกับคนนอกพื้นที่ตำบลโพธิ์หมี่” ซึ่งมีลักษณะตรงกันกับการให้ข้อมูลของ นางสาวรัตน มั่นฤกษ์ (สัมภาษณ์) ว่า

แต่ก่อนอยู่บ้านเดียวกัน สมัยนี้เป็นครอบครัวเดี่ยว แยกบ้านเพราะแต่งงาน บางครอบครัวพอแต่งงานเขาต้องการให้เราอยู่ด้วย เขาถูกน้อย เขารักคนนี้นะมาก ต้องมาอยู่ เพราะตรงนี้ไม่มีหัวเรี่ยวหัวแรง เลยต้องอยู่ด้วยกัน พี่เจียบอยู่ในรั้วเดียวกัน แต่แยกเรือนอยู่ใกล้กัน วิถีชีวิตตอนนี้เปลี่ยนไป คือ ไม่ได้ทำนา ถ้าทำนาตอนเย็นจะได้กลับมาอนด้วยกันที่บ้าน แต่พอทำปอกุ้ง ก็ต้องมีบ้านตามปอกุ้ง เพื่อเผ้าและดูแลกุ้ง

จากการแยกบ้านเรือนกันอยู่ ทำให้ความใกล้ชิด ผูกพันของคนในครอบครัวก็ลดน้อยลง แถมยังใช้เวลากับการทำงานมากกว่าที่จะดูแลคนในครอบครัว การพูดคุยถามสารทุกข์ดิบต่างคนก็ต่างดูแลตนเอง รวมถึงหากครอบครัวไหนที่มีลูกเล็ก ความเอาใจใส่ลูกก็ลดลง จากที่เคยมีเวลาให้ก่อนนอนต้องร้องเพลงกล่อม แต่ตอนนี้ไม่มี (นางชั้น คำสุข สัมภาษณ์) ได้ให้เหตุผลที่เลิกร้องเพลงกล่อมเพราะ “ไม่มีเด็กจะกล่อมแล้ว” นางบุญช่วย เฟื่องวอน (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “อาศัยอยู่กับลูกชายคนเล็กคน หลานไม่ได้เลี้ยง” นางพยอม ศรีอ่วม (สัมภาษณ์)

กล่าวว่า “ไม่ได้ร้องนานแล้ว นานจนลูกเขามีลูกบวชได้หมดแล้ว พอลูกโตก็ไม่ได้ร้องแล้ว ลืมไปหมดแล้ว เราไม่ได้ร้อง มันทนแล้ว เป็นผลจากการแยกเรือนที่อยู่อาศัย ทำให้ผู้เป็นแม่เป็นยายที่สามารถร้องเพลงกล่อมได้ ไม่อาจนำบทเพลงมาร้องขับกล่อมให้หลานฟังได้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะลูกได้แยกเรือนไปอยู่กับครอบครัว

เมื่อแยกเป็นครอบครัวเดี่ยว บางครอบครัวพ่อและแม่ออกไปทำงานข้างนอก เพื่อหารายได้สร้างครอบครัว ต้องทำงานแข่งขันกับเวลา เมื่อแม่ไม่มีเวลาเลี้ยงลูกในช่วงเวลากลางวัน จึงต้องนำไปฝากย่า ยายเลี้ยง แต่บางครอบครัวก็เลี้ยงลูกเอง เพราะไม่ได้ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน แม้กระนั้นก็ตามไม่ได้หมายความว่าผู้เป็นแม่หรือผู้เลี้ยงดูที่เลี้ยงเองจะสามารถร้องเพลงกล่อมลูกได้ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยพบว่าผู้เลี้ยงดูเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี ไม่สามารถร้องเพลงกล่อมลูก และถึงแม้จะมีอายุ 50 ปี ขึ้นไป บางคนก็ไม่สามารถขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ สาเหตุเพราะไม่เคยได้ยินผู้เป็นแม่กล่อม เมื่อตอนมีลูกก็ไม่สามารถร้องเพลงกล่อมให้ลูกฟังได้ ทำให้การสืบทอดเพลงกล่อมจากรุ่นสู่รุ่นนั้นเลือนหายไป ดังที่ นางเฟื่อน เทียงน่วม อายุ 72 ปี (สัมภาษณ์) ผู้เป็นมารดาของนางบังอร อันนาค อายุ 50 ปี กล่าวว่า “มีลูกคนเดียว ตอนมีลูกก็ทำนา ไม่ได้ร้องเป็นเพลง ร้องโอะละเห” และเมื่อ นางบังอร อันนาค (สัมภาษณ์) มีลูกก็เล่าให้ฟังว่า “ร้องเพลงกล่อมเด็กไม่ได้ แต่ว่าเคยได้ยิน ลูกๆ ของตนแยกบ้านกันอยู่ แต่บริเวณใกล้กัน ทำงานเลี้ยงกุ้ง รับจ้างทั่วไป อีกคนทำงานโรงงาน ตอนมีลูกก็เลี้ยงเอง พอโตหน่อยเราก็ไปทำงาน ฝากให้ยาย (นางเฟื่อน เทียงน่วม) เลี้ยง ตอนกลางคืนก็เอาลูกมาอยู่กับเรา เวลากล่อมลูกก็ เอ๋ เอ๋ ไป ไม่เป็นเพลง ร้องให้เด็กหลับ พอมาเลี้ยงหลานลูกก็เลี้ยงหลานร้องเอ๋ เอ๋” นางเชื้อ รุ่งพาน (สัมภาษณ์) ก็กล่าวว่า “ยายเลี้ยงหลานแต่ก็ไม่ได้กล่อม ก็พูดไปว่าหมา แมวมา” นางสาววรรณ เพิกจินดา (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “ลูกของยายเลี้ยงหลานเอง ไม่ได้ร้องเพลงกล่อม เด็กก็ร้องไม่ได้” ส่วน นางสาวรัตน มั่นฤกษ์ (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “ไม่ได้ร้องกล่อมลูก ใช้เสียงกล่อมไปเอง เอ๋ เอ๋ ไปรรรมา เด็กก็หลับไป”

จากการเก็บข้อมูลยังพบว่าผู้เป็นแม่ที่มีอายุประมาณ 20-45 ปี มีวิธีการเลี้ยงดูลูกที่คล้ายคลึงกัน ทราบได้จากการสัมภาษณ์ บุญเกิด(สัมภาษณ์) มารดาของนางสิริรัตน์ เฟ็งเหมือน เล่าฟังว่า “มีอาชีพขายกุ้ง ตอนสมัยเลี้ยงลูกก็เลี้ยงเองที่บ้าน เพราะทำงานที่บ้าน ไม่ได้ร้องเพลงกล่อม เลี้ยงง่าย ไม่อ้อน ให้นมแล้วนอนเลย ไม่เคยกล่อม เปลไม่นอน เพราะถ้านอนเปลจะติด ไปไหนมาลำบาก ต้องคอยแกว่ง ให้กินนมแล้วนอน ” และเมื่อลูกสาวมีลูก นางนิตยา ก็ช่วยเลี้ยง นางสาวสิริรัตน์ เฟ็งเหมือน (สัมภาษณ์) “อยู่เป็นครอบครัวใหญ่ ทำงานที่บ้าน ทำอาชีพขายกุ้ง ให้ยายเลี้ยง วิธีการเลี้ยงคือให้นม นอนกับเบาะแล้วก็หลับไปเอง ตอนเด็กก็นอนเปล แต่ตอนนี้เปลี่ยนเป็นนอนเบาะไม่ให้ติดเปล”



ภาพประกอบ 6 เด็กหญิงสิริยากร เนียนวิชัย หรือน้องแนน ลูกสาว นางสาวสิริรัตน์ เพ็งเหมือน ขณะกำลังจะนอน

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).

ซึ่งครอบครัวของ นางน้ำฝน เกิดเรียน (สัมภาษณ์) ก็มีลักษณะการเลี้ยงที่ไม่ต่างนัก เล่าว่า “อยู่บ้านกับแม่และพ่อ มีลูกชาย 1 คน อายุ 2 ขวบ อยู่บ้านเลี้ยงลูกเอง เพราะทำงานที่บ้าน ไม่ได้ออกไปทำงานข้างนอก เวลาจะให้นอนให้กินนม ไม่ดีกัน ให้หลับเอง ตอนก่อนมีเปเล่ หลังๆ ไม่มีเปเล่ ให้นอนพื้นราบ ไม่ได้กล่อม”



ภาพประกอบ 7 เด็กชายสุวัชร เกิดเรียน ชื่อเล่น ตีเล็ก ลูกชายของนางน้ำฝน เกิดเรียน ขณะกำลังนอนหลับ

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).

จะพบว่าวิธีการเลี้ยงดูลูกคือให้เด็กนอนกับเบาะ จับขวดนมป้อนใส่ปากให้เด็กหลับไปเองต่างจากสมัยก่อนโดยที่ให้เด็กนอนเปล แล้วร้องเพลงกล่อมลูกจะเคลิ้มหลับไปด้วยน้ำเสียงของผู้เลี้ยง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสังคมครอบครัวมีอิทธิพลต่อเพลงกล่อมลูกเป็นอย่างมาก จากการที่ผู้เลี้ยงไม่สามารถร้องเพลงกล่อมลูกได้ เนื่องมาจากการที่ไม่เคยได้ยินเพลงกล่อมลูกเลย ทำให้กระบวนการในการสืบทอดเพลงกล่อมลูกไม่อาจเกิดขึ้น ส่งผลให้เมื่อเด็กโตขึ้นไม่สามารถร้องเพลงกล่อมลูก เมื่อมีลูกก็ไม่สามารถขับกล่อมบทเพลงได้เช่นกัน เพราะไม่เคยได้ยินจากผู้เลี้ยงมาก่อน ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้เพลงกล่อมลูกถูกลดบทบาทลงอย่างปฏิเสธไม่ได้

3.3 ศิลปิน

จากการเก็บข้อมูลภาคสนามพบผู้ที่สามารถขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ ทั้งหมดมี 13 คน นอกจากนี้ยังมีผู้ที่เคยร้องเพลงกล่อมลูกในสมัยที่เลี้ยงลูก ซึ่งปัจจุบันไม่สามารถขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ เกิดจากปัญหาสุขภาพของศิลปินเป็นเหตุให้ไม่สามารถขับกล่อมได้ บางคนมีโรคประจำตัว บางคนไม่ได้ร้องนานก็เกิดหลงลืมไปบ้าง เมื่อผู้วิจัยเก็บข้อมูลวิจัยทางด้านเพลงกล่อมลูก นางสาวกร ทาใหญ่ (สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า “จำเพลงไม่ได้” ทั้ง นางหนู จุนพ่วง

(สัมภาษณ์) ก็กล่าวว่า “หลงๆ ลืมๆ บ้าง” นางถาวร เพ็ญวอน (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “ปัจจุบันไม่ได้กล่อมแล้ว สุขภาพไม่แข็งแรง ตอนสุขภาพดีเลี้ยงบ้าง ตอนนี้ไม่ได้เลี้ยง พอไม่มีคนก็กล่อม พอมีคนก็ไม่กล่อม อาศัยเขา เสียมันสิ้น” แม้แต่ นางอ๊ว กัดพุ (สัมภาษณ์) ที่เคยร้องเพลงขับกล่อมเป็นนิจ ตอนนี้ก็เริ่มจะร้องไม่ไหว

เสียงจะไปไม่ไหวแล้ว สมัยก่อนมีคนร้องกล่อมหลายคน แต่ตอนนี้ไม่มีไปหมดแล้ว เสียชีวิตหมดแล้ว แต่ก่อนนี้ เมื่อก่อนกล่อมเด็ก ฟานฟาง นวดข้าว สมัยตั้งแต่เด็กๆ รุนๆ ก็เข้านวดข้าวก็ไปร้องด้วย ไม่มีใครสอนจำเอา เราจับใส่เปลกล่อมไป ด้วยเลี้ยงไปด้วย หลับไปด้วย เดียวนี้ไม่มีแล้ว แต่ก่อนเขากล่อมกันทั้งนั้นเลี้ยงลูกเลี้ยงหลาน

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงนี้คือ ตัวศิลปินเองไม่สามารถที่จะถ่ายทอดบทเพลงกล่อมลูกได้ ไม่ว่าจะร้องเพลงกล่อมให้หลานฟังหรือร้องให้ผู้วิจัยฟังก็ตามเนื่องจากปัญหาด้านสุขภาพ ส่วนศิลปินบางท่านที่พอจำได้ก็พยายามร้องให้ฟังด้วยน้ำเสียงที่สั่นเครือ เร็วแรงในการขับร้อง เพลงก็ลดน้อยถอยลง จำนวนของบทเพลงที่ร้องจดจำกันได้คนละเพลงสองเพลง เมื่อไม่ได้ร้องเพลงกล่อมลูกเป็นประจำ ขณะขับร้องเพลงกล่อมลูกให้ผู้วิจัยฟัง ผู้ให้ข้อมูลบางท่านร้องได้ไม่จบเพลงก็หยุดร้องไป เนื่องจากจดจำเนื้อเพลงไม่ได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อมายังการจดจำบทเพลงกล่อมลูกของรุ่นลูก รุ่นหลาน ทางด้านเนื้อร้องและทำนองเพลงกล่อมลูก ซึ่งผ่านกระบวนการถ่ายทอดบทเพลง โดยวิธีมุขปาฐะ ดังนั้นเมื่อมีการถ่ายทอดโดยมุขปาฐะ และจดจำต่อๆ กันมาจากการที่ได้ยินแม่ร้องให้ฟังบ้าง ย่าหรือยายร้องให้ฟังบ้างแม้ว่าทำนองจะเหมือนกันแต่ในส่วนของเนื้อร้องมีความแตกต่างกัน ผิดเพี้ยนไปจากเดิมบ้าง พบได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนามด้านเพลงกล่อมลูกทั้งหมด 7 เพลง โดยในแต่ละเพลงผู้ให้ข้อมูลร้องทำนองเดียวกัน แต่เนื้อเพลงมีการปรับเปลี่ยนไป ได้แก่

เพลงนกกาเหว่า เป็นบทเพลงกล่อมลูกที่มีผู้สามารถขับร้องกันได้มากถึง 5 คน ได้แก่ นางประเทือง ปิ่นคร้า อายุ 62 ปี นางวิภาณี ลิ้มฉาย อายุ 50 ปี นางประยงค์ ผิวงาม อายุ 58 ปี นางอ่อน แซ่มเฉื่อย อายุ 86 ปี นางหนู จุนพวง อายุ 85 ปี และนางอ๊ว กัดพุ อายุ 87 ปี ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงนกกาเหว่า

โละเห่ เอละเห อุ้มลูกน้อยใส่เปล	แม็กโละเห่หนึ่งแกว่งและนึ่งไกล
มีแม่นกกาเหว่าไล่ไขให้แม่กาพัก	แม็กาก็หลงรักนี้กว่าลูกในอุทร
พ่อคาบข้าวมาเพื่อแม่คาบเหยื่อมาป้อน	ปีกหางของเจ้ายังอ่อนแม่จะสอนให้เจ้าบิน
บินไปดินแม่น้ำพระคงคา	สองตีนเจ้าก็เหยียบบนสาหร่าย
ปากเจ้าก็ใช้หาปลากิน	กินทั้งกุ้งกินทั้งกั้ง

กินหอยกระพังและแมงดา
มาเกาะต้นโพธิ์ทอง

มันยกปิ่นขึ้นจ้อง
มันยกปิ่นขึ้นยิงไปโดนหัวปีก

เจ้าพรานมันพูดตัวหนึ่งมันจะต้ม

ไปโดนลูกน้อยตาดำดำ

เจ้าพรานเอ๋ยเจ้าหัวล่าหัวเรื่อง

เจ้าจะยิงเอาแม่

มีแต่กระดุก

กินอิ่มแล้วเจ้าก็บินกลับ
มีเจ้าพรานหัวล้านนั่งแอบมอง

มันจะยิงแม่กาดำ
ลูกน้อยก็หลีกตกลงในน้ำ

ตัวหนึ่งมันจะยำ

มันเป็นเวรกรรมของเจ้าพรานจริงจริง

คนละเฟื้องสองไฟ

ไปโดนเอาลูก

เจ้าพรานก็กินไม่ได้

ผู้ขับร้อง นางประยงค์ ผิวงาม อายุ 58 ปี

นกกาเหว่าเอ๋ย
แม่กาก็หลงรัก
คาบเอาข้าวมาเผื่อ
นำสงสารลูกน้อยน้อยในอุทร

เพลงนกกาเหว่า

ไขให้แม่กาพัก
คิดว่าลูกในอุทร
คาบเอาเหยื่อมาป้อน

ขับร้องโดย นางหนู จุนพวง อายุ 85 ปี

เพลงนกกาเหว่า

นกกาเหว่าเอ๋ยไขให้แม่กาพัก
คาบข้าวมาเผื่อแม่คาบเหยื่อมาป้อน
พาลูกหากินปากน้ำพระคงคา
ปากก็ไซ้แต่กุ่มปลา
ยังมีนายพรานหัวล้านกระจององ
ยิงถูกหัวอกแม่กาก็ตกลงน้ำ
เวรกรรมที่ตามมา

แม่กาหลงรักคิดว่าลูกในอุทร
ปีกหางเจ้ายังอ่อนสอนให้ลูกบิน
ตีนก็เหยียบสาหร่าย
กินแล้วกลับมาจับต้นหว้าและโพธิ์ทอง
ยกปิ่นขึ้นจ้องจ้องยิงกาดำ
แสนสงสารเจ้ากาดำ

ผู้ขับร้องนางอี๊ว กลัดฟู อายุ 87 ปี

เพลงนกกาเหว่า

เจ้านกกาเหว่าเอย	ไขว้ไว้ให้แม่กาฟัก
แม่มากก็หลงรัก	คิดว่าลูกในอุทร
คาบเอาข้าวมาเผื่อ(เอย)	คาบเหยื่อมาป้อน
แสนสงสารแม่ลูกอ่อน	สอนให้ลูกบิน
พาลูกมาหากิน	ปากน้ำแม่คงคา
ตีนก็เหยียบสาหร่าย	ปากก็ใช้แต่ทุ่งปลา
กินแล้วก็กลับมา	จับต้นหว้าและร่มโพธิ์ทอง
ยังมีนายพรานหัวล้าน	กระจ่างงามยกปืนขึ้นจ้องส่อง
จ้องยิงแมกาดำ	อีกยิงลูกหัวอกแม่มาก
ตกลงน้ำสงสารแม่มาก	แม่มากดำเวทนาที่ทำมา(เอย)

ผู้ขับร้อง นางวิภาณี ลัมฉาย อายุ 50 ปี

นกกาเหว่า

โละเห่ เละหีก(เอย) ให้อหุมนั้นตั้งแต่เด็ก	มันตื่นขึ้นมาเสียก่อนไก่
เอาให้อหุลงนอนเปล	แม่มากโละเห็นนอนแหว่งนั่งไกว
มีกาเหว่าตัวลายไขให้แม่กาฟัก	แม่มากก็หลงรักว่าลูกในอุทร
แม่มากคาบข้าวมาเผื่อพ่อเจ้าคาบเหยื่อมาป้อน	ปีกหางเจ้ายังอ่อนแม่มากสอนให้เจ้าบิน
บินไปหากินตีนแม่น้ำพระคงคา	สองตีนก็เหยียบบนสาหร่าย(เอย)
ปากมันก็ใช้หาปลากิน	กินกุ้งกินกั้งกินหอยกระพังทั้งแมงดา
กินอิ่มแล้วบินกลับมา	เกาะอยู่ร่มโพธิ์ทอง
ยังมีพวกไ้อัพราน(เอย)หัวล้านนั่งแอบมอง	มันยกปืนขึ้นจ้องว่าจะยิงแมกาดำ
ยิงลูกที่หัวปีก (เอย)	ลูกน้อยก็หลีกตกลงในน้ำ
ไ้อัตัวหนึ่งพรานว่าจะตัม(เอย)	ไ้อัตัวหนึ่งพรานว่าจะยำ
ไปโดนลูกกาตาดำดำ	พรานว่าเป็นกรรมของกูจริง
เจ้าหัวล้านหัวเรื่อง(เอย)	คนละเฟื้องสองไฟ
มึงยังแม่ไปถูกเอาลูก	มีแต่กระดุกพรานเลยแตกไม่ได้

ผู้ขับร้อง นางอ่อน แซ่มเฉื่อย อายุ 86 ปี

เพลงวัดโบสถ์ เป็นบทเพลงกล่อมลูกที่มีผู้สามารถขับร้องได้จำนวน 2 คน ได้แก่ นางวิภาณี ลัมฉาย อายุ 50 ปี และนางอ้ว กัดฟู่ อายุ 87 ปี ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงวัดโบสถ์

วัดเอ๋ยวัดโบสถ์	ปลูกข้าวโพดสาละ
พอลูกเขยตกยาก	แม่ยายก็พราราลูกสาวหนี
ปลูกข้าวโพดสาละ	ปานฉะนี้คงโรยรา

ผู้ขับร้อง นางวิภาณี ลัมฉาย อายุ 50 ปี

เพลงวัดโบสถ์

วัดเอ๋ยวัดโบสถ์	ปลูกข้าวโพดสาละ
ยามลูกเขยตกยาก	แม่ยายก็พราราลูกสาวหนี
พ่อก้าวโพดสาละ	ปานฉะนี้จะรอกอย

ผู้ขับร้อง นางอ้ว กัดฟู่ อายุ 87 ปี

เพลงโยกเยก เป็นบทเพลงกล่อมลูกที่มีผู้สามารถขับร้องได้จำนวน 3 คน ได้แก่ นางวิภาณี ลัมฉาย อายุ 50 ปี นางวน จุนพ่วง อายุ 84 ปี และนางหนู จุนพ่วง อายุ 85 ปี ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงโยกเยก

โยกเยกเอ๋ย	น้ำท่วมเมฆ
กระต่ายลอยคอ	ไอ้เขี้ยวหางงอ
กอดคอโยกเยกเอ๋ย	

ผู้ขับร้อง นางวน จุนพ่วง อายุ 84 ปี

เพลงโยกเยก

โยกเยกเอ๋ย	น้ำท่วมเมฆ
กระต่ายลอยคอ	ไอ้เขี้ยวหางงอ
กอดคอโยกเยก	

ผู้ขับร้อง นางวิภาณี ลัมฉาย อายุ 50 ปี

เพลงโยกเยก

โยกเยกเอยน้าท่วมเมฆ
หมาหางงอ

กระต่ายลอยคอ
กอดคอโยกเยก

ผู้ขับร้อง นางหนู จุนพวง อายุ 85 ปี

เพลงนกเขาเถื่อน เป็นบทเพลงกล่อมลูกที่มีผู้สามารถขับร้องได้จำนวน 2 คน ได้แก่ นางถาวร พึ่งวอน อายุ 80 ปี และนางชั้น คำสุข อายุ 77 ปี ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงนกเขาเถื่อน

นกเขาเถื่อนเอ๋ย
แม่จะไปขายของ

อยู่เรือนเลี้ยงน้อง
เลี้ยงน้องนะพ่อคุณ

ผู้ขับร้อง นางถาวร พึ่งวอน อายุ 80 ปี

เพลงนกเขาเถื่อน

เจ้านกเขาเถื่อนเอ๋ย
แม่จะไปทำนาที่ริมหนอง
เจ้านกเขาเถื่อนเอ๋ย
ชั้นเกิดแม่จะฟังเสียงเล่น

เจ้ารู้เจ้าอยู่เรือนเลี้ยงน้อง
เลี้ยงน้องเถิดพ่อคุณเอ๋ย
ชั้นอยู่แต่เช้าจนเย็น
เนื้อเย็นคนดีเอ๋ย

ผู้ขับร้อง นางชั้น คำสุข อายุ 77 ปี

เพลงนกเอี้ยง เป็นบทเพลงกล่อมลูกที่มีผู้สามารถขับร้องได้จำนวน 2 คน ได้แก่ นางประเทือง ปั่นคร้า อายุ 62 ปี และนางบุญนะ ตุ่มม่วง อายุ 74 ปี ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงนกเอี้ยง

นกเอี้ยงเลี้ยงความเฒ่า
ชั้นตันไผ่

ควายกินข้าวอีเอี้ยงหัวโต
ย้ายไปตันโพธิ์

ผู้ขับร้อง นางประเทือง ปั่นคร้า อายุ 62 ปี

เพลงนกเอี้ยง

นกเอี้ยงนกเอี้ยง	มาเลี้ยงควายเฒ่า
ควายกินข้าว	นกเอี้ยงก็ตีกัน
แบ่งชั้นแบ่งฐานะ	แย่งชิงดี
เจ้าเอี้ยงน้อยเจ้าก็หนี	หลบหน้าไป

ผู้ขับร้อง นางบุญนะ ตุ่มม่วง อายุ 74 ปี

เพลงเนื้อเย็น เป็นบทเพลงกล่อมลูกที่มีผู้สามารถขับร้องได้จำนวน 2 คน ได้แก่ นางถาวร พึ่งวอน อายุ 80 ปี และนางอ้ว กัดพู่ อายุ 87 ปี ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงเนื้อเย็น

นกเขาเอ๋ย	ขันแต่เช้าจนเย็น
แม่จะฟังเสียงเล่น	เนื้อเย็นพ่อคุณ

ผู้ขับร้อง นางถาวร พึ่งวอน อายุ 80 ปี

เพลงเนื้อเย็น

นกกาเหว่าเอ๋ย	ขันแต่เช้าจนเย็น
ขันเถิดแม่จะฟังเสียงเล่น	เนื้อเย็นพ่อคุณ

ผู้ขับร้อง นางอ้ว กัดพู่ อายุ 87 ปี

เพลงไถนาเป็นบทเพลงกล่อมลูกที่มีผู้สามารถขับร้องได้จำนวน 2 คน ได้แก่ นางอ่อน แซ่มเจ็ดย อายุ 86 ปี และนางประยงค์ ผิวงาม อายุ 58 ปี ตามตัวอย่างดังนี้

เพลงไถนา

โละเห่เอละหีกแม่จะไปไถนา	ลูกน้อยของข้าเจ้า
อย่าไปไหน	แม่อีกจูงไถต่างมาเทียมนอก
แม่อีกจูงไถดอกมาเทียมใน	แม่ไถจนจบครบห้านาน
แม่อีกหีบคันไถกลับบ้านไปหาลูกชาย	

ผู้ขับร้อง นางประยงค์ ผิวงาม อายุ 58 ปี

เพลงไถนา

โละเห่เอละหีกแม็กตื่นแต่ดึก	แม่ตื่นขึ้นมาเสียก่อนไก่
บอกไอหนูเจ้าอยู่เคหา	แม่จะไปไถนาเจ้าอย่าไปไหน
แม็กจับไธ่ต่างมาเทียมนอก	แม็กจับไธ่ดอกมาเทียมใน
จูงไธ่ต่างไปร่อนนอก	จูงไธ่ดอกให้ไปร่อนใน
แม่ไถจนจบครบห้งาน	แม่บดไถกลับบ้านมาอย่างเร็วไว

ผู้ขับร้อง นางอ่อน แซ่มเจ็อย อายุ 86 ปี

จากบทเพลงกล่อมลูกทั้งหมด 7 บทเพลงดังที่กล่าวมานั้น แต่ละเพลงมีทำนองที่เหมือนกัน เมื่อนำเปรียบเทียบเนื้อร้องกัน พบว่ามีความแตกต่างกันที่คำประพันธ์ที่ใช้ร้องในบางคำ และการขึ้นต้นเพลงในบทเพลงเดียวกันผู้ให้ข้อมูลบางคนขึ้นต้นเพลงด้วยทำนองเนื้อร้อง บางคนขึ้นต้นเพลงด้วยทำนองกล่อม และบางคนมีลักษณะการขึ้นต้นที่เหมือนกัน ตัวอย่างจากเพลงไถนา ขับร้องนางอ่อน แซ่มเจ็อย และนางประยงค์ ผิวงาม มีการขึ้นต้นเพลงด้วยทำนองกล่อมเหมือนกัน ส่วนเนื้อร้องมีลักษณะที่คล้ายคลึงแต่ไม่เหมือนกันทุกคำประพันธ์ นางประยงค์ ผิวงาม (สัมภาษณ์) เล่าให้ฟังว่า “จำเพลงมาจากแม่ แม่ร้องให้ฟังก็มาร้องต่อ แม่ของนางประยงค์ ผิวงาม คือ นางอ่อน แซ่มเจ็อย ดังนั้นจึงพบว่าลักษณะการร้องจึงมีความเหมือนกันในด้านการจดจำทำนอง แต่มีความต่างกันที่คำประพันธ์บางคำที่ปรากฏเนื้อร้อง อีกหนึ่งตัวอย่างจากเพลงนกกาเหว่า มีผู้ขับร้องเพลงกล่อมนี้จำนวน 5 คน พบจุดที่แตกต่างกันคือความยาวของเพลงและคำประพันธ์บางคำที่มีการเพิ่มลดคำ แต่ละคนที่ร้องมีการกำหนดความยาวของเพลงแตกต่างกัน ความแตกต่างที่พบในคำประพันธ์ของแต่ละเพลง เกิดจากการจดจำเพลงหลังจากที่ได้รับการถ่ายทอดบทเพลงโดยวิธีมุขปาฐะ ประกอบกับไม่มีการกำหนดวิธีการร้องที่ตายตัวหรือแม้แต่คำประพันธ์ ดังนั้นการใส่คำประพันธ์ในเนื้อร้องจึงขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้ขับร้องในขณะนั้นด้วย จึงพบว่าในบทเพลงเดียวกันมีคำประพันธ์ที่ต่างกันและความยาวของเพลงที่ไม่เท่ากันสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับศิลปิน ซึ่งส่งผลให้เพลงกล่อมลูกมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยศิลปินแต่ละคนมีการลด เพิ่ม หรือเปลี่ยนแปลงในส่วนของคำประพันธ์ หากไม่มีการยึดถือการร้องแบบเดิมที่ได้รับการถ่ายทอดมา ในส่วนของเนื้อร้องอาจถูกเปลี่ยนแปลงไปจนไม่เหลือเค้าโครงเดิมเลยก็เป็นได้ ดังนั้นพบว่าตัวของศิลปินเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เพลงกล่อมลูกเกิดการเปลี่ยนแปลง

3.4 เทคโนโลยี

ในยุคสมัยใหม่นี้มีการพัฒนาของเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าไกลกว่าเดิม สิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อต่าง ๆ เริ่มเข้ามามีบทบาทและเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญของคนในชุมชน ไม่เว้นแม้กระทั่งสื่อที่มากับเทคโนโลยี สามารถทำหน้าที่แทนบทเพลงกล่อมลูกได้ จากการเก็บข้อมูล

ภาคสนามผู้วิจัยพบว่า ทุกครัวเรือนมีโทรทัศน์ ซึ่งถือว่าเป็นสื่อสำคัญในการรับข่าวสารของคนในชุมชน แต่สื่อทางเทคโนโลยีที่เข้ามาในชุมชนช่วงแรกๆ จากการเก็บข้อมูลพบว่าสิ่งนั้นคือวิทยุใส่ถ่าน นายจรัส เพ็งเหมือน (สัมภาษณ์) เล่าว่า “จำจากเมื่อก่อน ปีสสมัยที่ สุรพล สมบัติเจริญ ตาย ไฟฟ้ายังไม่มี เราใช้วิทยุระบบถ่านอยู่ ประมาณปี 2511 ยังฟังข่าว สุรพล สมบัติเจริญ ตาย จากวิทยุระบบถ่าน เพราะพ่อเขาติดตาม” เมื่อเทคโนโลยีพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง การติดต่อสื่อสารจากการเขียนจดหมายหากัน ก็เปลี่ยนเป็นการติดต่อสื่อสารผ่านทางโทรศัพท์ อำนวยความสะดวกให้กับคนในชุมชนมากขึ้น นางสาวรัตนา มั่นฤกษ์ (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “หลายคนมีโทรศัพท์กันคนละเครื่องสองเครื่อง เด็กสมัยนี้เปิดโทรศัพท์ให้ฟังเพลงก็ได้” โทรศัพท์ไม่เพียงแต่เป็นอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร ยังเป็นสื่อที่ให้ความบันเทิงอีกด้วย เพราะในปัจจุบันโทรศัพท์ได้ถูกพัฒนาให้สามารถฟังเพลง ถ่ายรูปได้ หรือจะเลือกฟังเพลงจากเครื่องเล่นซีดีก็สามารถทำได้เช่นกัน เห็นได้จากการที่ นางน้ำฝน เกิดเรียน (สัมภาษณ์) เล่าถึงลูกว่า “ลูกชอบเต้นชอบฟังเพลง เพลงโก้โก้ ดูการ์ตูนเพลงในโทรศัพท์ แม่เป็นคนกดเพลงให้ แล้วลูกกดดูเอง”



ภาพประกอบ 8 ลูกชายของนางน้ำฝน เกิดเรียน ขณะกำลังเล่นโทรศัพท์

ที่มา: ภาวิณี ธีรรุฒิ. (2559: รูปภาพ).

สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยทำให้เพลงกล่อมลูกเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเทคโนโลยีถูกนำไปแทรกซึมในกระบวนการเลี้ยงลูกโดยผู้เลี้ยงดู ทำให้เทคโนโลยีนั้นมีบทบาทต่อการเลี้ยงลูก นายจรัส เฟื่องเหมือน (สัมภาษณ์) “อยากให้เด็กหลับก็เปิดทีวีให้ดูมีรายการเพลง การ์ตูน หยิบนมใส่ปาก แก้วเปเล่ ก็หลับ” นางสาวสิริรัตน์ เฟื่องเหมือน (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “ลูกชอบฟังเพลงเปิดทีวีให้ลูกดู ชอบฟังเพลงลูกทุ่ง ช่างสบายดีทีวี ดูเอ็มวี “นางนิตยา บุญเกิด (สัมภาษณ์) เล่าถึงการเลี้ยงหลานให้ฟังว่าเปิดโทรทัศน์เปิดให้หลานดู ชอบเพลงเด็กชายศันย์วิชัย เฟื่องเหมือน ชื่อเล่นไทเกอร์ (พูดคุย) อายุ 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนชุมชนวัดใหญ่โพหัก หลานชายของ นายจรัส เฟื่องเหมือน เล่าถึงกิจกรรมที่ทำในช่วงวันหยุด “เล่นเกมสับ้าง บางครั้งก็ดูการ์ตูน บางครั้งก็เล่นของเล่น” และเมื่อผู้วิจัยสอบถามว่ารู้จักเพลงกล่อมลูกไหม ได้รับตอบว่า “ไม่รู้จัก เพลงกล่อมลูก รู้จักแต่เพลงที่โรงเรียนให้เต้น เพลงฟิ่ปดูให้หนูไปด้วย เพลงกราบเท้าย่าโม” นางประเทือง ปิ่นครำ (สัมภาษณ์) เล่าว่า “เลี้ยงหลาน 2 ขวบ เพลงกล่อมบางครั้งก็กล่อมบ้าง บางครั้งก็ไปร้องลูกทุ่งบ้าง เอาตรงนี้น้อย ตรงนี้นิด” จากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบข้อมูลว่า โทรทัศน์เป็นสื่อสำคัญที่มีอิทธิพลต่อเด็ก มีการติดตั้งจานดาวเทียม ทำให้มีความหลากหลายในการเลือกชมรายการโทรทัศน์ อาทิ รายการข่าว รายการเพลงเพื่อความบันเทิง ละคร และรายการอื่นๆ ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดเห็นจะเป็นช่องรายการเพลง ด้วยเพราะมีตัวละครที่เคลื่อนไหวอริยาบถ มีสีภาพที่สดใส แถมยังมีเสียงเพลงประกอบ สร้างสนุกสนานเพลิดเพลินให้กับเด็ก โดยส่วนใหญ่เด็กชอบฟังเพลงลูกทุ่ง ที่มีจังหวะเร็ว ต่างกับเพลงกล่อมลูกเมื่อถูกถามถึงจะไม่ใช่ที่รู้จัก หรือแม้แต่ผู้ใหญ่เองก็ได้นำเอาเพลงลูกทุ่งมาสลับร้องกับเพลงกล่อมในขณะกล่อม ซึ่งแต่ก่อนหากร้องเพลงกล่อมก็จะเป็นลักษณะเพลงกล่อมอย่างเดียวไม่มีสไตล์เพลงอื่นสอดแทรก และเมื่อถามถึงวิธีการเลี้ยงเด็กในปัจจุบันกับผู้เป็นยาย พบความคิดเห็นที่ตรงกันคือนางสุวรรณ เพิกจินดา (สัมภาษณ์) กล่าวว่า “ดูทีวี เล่นอินเตอร์เน็ต รุ่นใหม่จะเป็นแบบนี้” นางถาวร พึ่งวอน(สัมภาษณ์) “สมัยนี้เปิดทีวี วิทยุ เปิดอะไรให้ดู”



ภาพประกอบ 9 ขณะที่นางนิตยา บุญเกิด กำลังกล่อมหลานนอน โดยการเปิดโทรทัศน์ให้ดู
แทนการร้องเพลงกล่อม

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).



ภาพประกอบ 10 ขณะที่หลานสาวของนางบังอร อ้นนาค ขณะกำลังฟังเพลงจากโทรทัศน์
ในช่วงวันหยุดประจำสัปดาห์

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).

จากอดีตจนถึงปัจจุบันสื่อในรูปแบบต่างๆ เริ่มเข้ามามีบทบาทรับใช้คนชุมชนโพหัก ในหลายด้าน อีกด้านที่เห็นได้อย่างเด่นชัดคือทางด้านความบันเทิง ซึ่งเป็นเครื่องช่วยผ่อนคลาย ความตึงเครียดจากการเลี้ยงลูกหรือจากการทำงาน จึงเป็นที่นิยมของคนในชุมชน จากการเก็บ ข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยพบว่าในพื้นที่หมู่ 4 ตำบลโพหัก มีการจัดตั้งร้านคาราโอเกะ จำนวน ทั้งหมด 4 ร้าน ได้แก่ ร้านนัดพบคาราโอเกะ คริวสร้างฝันคาราโอเกะ คริวปรายฟ้า คาราโอเกะ โดยมีนางจันทร์ดิบ ตุ่มห่ม เป็นเจ้าของพื้นที่ตั้งร้านทั้ง 3 นี้ นางจันทร์ดิบ ตุ่มห่ม (สัมภาษณ์) เล่าให้ฟัง “พี่มาอยู่ ปี 2541 จัดตั้งร้านคาราโอเกะหลังมาอยู่ประมาณ 2 ปี ตอนนั้นก็ประมาณ 10 กว่าปีแล้ว และร้านทิพย์คาราโอเกะ ที่อยู่ใกล้เคียงในละแวกเดียวกัน



ภาพประกอบ 11 หน้าร้านนัดพบคาราโอเกะ

ที่มา: ภาวินี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).



ภาพประกอบ 12 หน้าร้านปรายฝน 2 คาราโอเกะ

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).



ภาพประกอบ 13 หน้าร้านปรายฝน 2 คาราโอเกะ

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).

ในขณะที่เก็บข้อมูลช่วงเวลากลางวันพบว่า มีผู้เข้าใช้บริการร้องคาราโอเกะอยู่ด้วย ส่วนใหญ่เสร็จจากงานที่ทำในช่วงเช้า จะเข้ามาพักผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยกับกลุ่มเพื่อน ด้วยการร้องคาราโอเกะ



ภาพประกอบ 14 บรรยากาศภายในร้านสร้างฝันคาราโอเกะ

ที่มา: ภาวิณี ธีรรุณี. (2559: รูปภาพ).



ภาพประกอบ 15 เครื่องคาราโอเกะ

ที่มา: ภาวิณี ธีรรุณี. (2559: รูปภาพ).

นอกจากนี้ยังพบร้านอินเทอร์เน็ตเน็ตจัดตั้งภายในตำบลโพหัก ซึ่งภายในร้านประกอบไปด้วยคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ พร้อมทั้งอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กลุ่มคนที่เข้ามาใช้บริการจะเป็นเด็กภายในหมู่บ้าน นางน้ำฝน เกิดเรียน(สัมภาระณ์) กล่าวว่า “ร้านเกมส์พี่ชายเป็นคนเปิด ค่าบริการชั่วโมงละ15 บาท พี่ชายเปิดร้านเกมส์ให้ดูแลอยู่ร้านเกมส์ในหมู่ 11 มีทั้งหมด 4 ร้าน”



ภาพประกอบ 16 หน้าร้านอินเทอร์เน็ตของพี่ชาย นางน้ำฝน เกิดเรียน
ที่มา: ภาวิณี ธีรรุฒิ. (2559: รูปภาพ).



ภาพประกอบ 17 บรรยากาศภายในร้านอินเทอร์เน็ต
ที่มา: ภาวิณี ธีรรุฒิ. (2559: รูปภาพ).

จากการเก็บข้อมูลภาคสนามพบว่าในชุมชนโพหัก มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากวิทยุใส่ถ่านเข้ามาในชุมชนตั้งแต่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้จนพัฒนาเป็นวิทยุไฟฟ้า โทรทัศน์จอขาวดำ พัฒนาเป็นโทรทัศน์จอสี เครื่องเล่นซีดี โทรศัพท์รุ่นที่สามารถถ่ายรูปและฟังเพลงได้ เครื่องคาราโอเกะ คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะพร้อมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ระบบจานดาวเทียม ดังนั้นจึงมีหลายช่องทางให้ชาวชุมชนโพหักรับข่าวสารในแต่ละด้าน ทำให้ประชากรในตำบลโพหักมีตัวเลือกมากขึ้น โดยมีสื่อรูปแบบต่างๆ เป็นตัวนำสาร ไม่มีการยึดติดอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น แต่เดิมเมื่อจะให้ลูกหลับผู้เลี้ยงจะเลือกใช้วิธีโดยการร้องเพลงกล่อม แต่ในปัจจุบันผู้เลี้ยงบางคนเลือกที่จะเปิดโทรทัศน์หรือเปิดเพลงให้เด็กฟังเพลินๆ แล้วหลับไป

3.5 เศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจของประชากรในตำบลโพหักมีความเจริญเป็นลำดับ เริ่มจากมีการพัฒนาระบบไฟฟ้าและการประปาที่เข้ามาในชุมชน ทั้งการคมนาคมก็มีความสะดวกสบายมากขึ้น นายจรัส เพ็งเหมือน (สัมภาษณ์) เล่าให้ฟังถึงสภาพของหมู่บ้าน การคมนาคม ไฟฟ้า ประปา ในอดีตให้ผู้วิจัยฟังว่า

การเดินทางในอดีต เดินเท้าและใช้เกวียน เริ่มมีถนนตอนลงไปช่วยพ่อแม่ ทำงานเลี้ยงวัว เลี้ยงควายเท่าที่จำความได้ ปี 2500 เริ่มมีการขุดถนน ตอนนั้นลูกร 4-6 ขวบ ไฟฟ้าของหลวงเดิมไม่มี จะมีก็แต่ไฟฟ้าที่ตลาดเป็นธุรกิจเอกชน ไฟฟ้ามีเข้ามาเมื่อปี 2512 เมื่อสมัยก่อน ก่อนไฟฟ้าเข้า วิถีชีวิตของชาวบ้าน ใช้แสงสว่างจากตะเกียงเจ้าพายุ ลักษณะ เป็นแท่งตรงๆ เป็นโคมกระจก ในกาจะมีไส้หลอดตะเกียง ใช้น้ำมันก๊าด สูดลมเข้าตัวถัง แล้วพ่นเอาน้ำมันเป็นละอองฝอยติดอยู่ในไส้ ประปามีที่หลังไฟฟ้า ใช้น้ำระบบน้ำคลอง ระบบชลประทาน ยังไม่เข้ามาถึงในซอยบ้านลุง เพราะเมื่อประมาณปี 2522 ถึงมี ระบบชลประทานควบคุมระบบน้ำไม่ให้น้ำหลาก ก่อนพอลถึงฤดูช่วง มิถุนายนถึงธันวาคม บริเวณที่เราอยู่จะเป็นน้ำทั้งหมด ลักษณะบ้านจึงเป็น 2 ชั้น ยกพื้น ตอนนั้นใช้ประปาของเทศบาลและชุมชนมีความเจริญเทียบเท่าในเมือง หลายๆ คราวเรือนมีรถยนต์ และรถมอเตอร์ไซด์



ภาพประกอบ 18 ลักษณะการปลูกสร้างบ้านในอดีต

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).



ภาพประกอบ 19 ลักษณะการปลูกสร้างบ้านในปัจจุบัน

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).

นางสาวรัตนา มั่นฤกษ์ (สัมภาษณ์) เป็นอีกคนที่เกิดในช่วงที่การคมนาคมยังไม่สะดวกสบาย เล่าให้ฟังถึงความยากลำบากสมัยเด็กตอนที่ไปเรียนหนังสือว่า

แต่ก่อนมีแค่ชั้น ม.3 ต้องไปเรียนต่อที่ บางแพ จบ ป.6 ปี 2526 แล้วไปต่อ ม.4 ปี 2529 การเดินทางไปเรียนลำบาก ต้องเดินไป ปัจจุบันโรงเรียนมีถึงชั้น ม. 6 มี 4 โรงเรียน รวมโรงเรียนเด็กเล็กด้วย” จากนั้นก็เล่าต่อให้ฟังถึงลักษณะบ้านของตนที่เปลี่ยนไป โดยแต่ก่อนยกสูง เพราะน้ำท่วมบ่อย ว่า“ลักษณะบ้านจะเป็น 2 ชั้น ยกสูง แต่ก่อนอยู่ข้างบน ปัจจุบันย้ายมาอยู่ข้างล่าง และจัดทำห้องมาอาศัยกันอยู่ข้างล่าง



ภาพประกอบ 20 คลองโพหัก

ที่มา: ภาวิณี ธีรวุฒิ. (2559: รูปภาพ).

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เบื้องต้นทำให้ทราบว่า ชุมชนโพหักมีการพัฒนาจนกระทั่งมีความเจริญทางด้านปัจจัยพื้นฐาน แต่เดิมการคมนาคมของคนในชุมชนต้องเดินเท้า จากนั้นเริ่มมีขุดลอกคลองไม่ให้ น้ำท่วม สร้างถนน เพื่อให้การคมนาคมสะดวก มีไฟฟ้า ประปาเข้าถึงหมู่บ้าน มีสิ่งอำนวยความสะดวก และเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งตอบโจทย์ความต้องการของประชากรในชุมชนโพหักได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้การพัฒนาทางด้านอาชีพของประชากรในชุมชนโพหักมีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ซึ่งการประกอบอาชีพของคนในชุมชน แต่เดิมชาวชุมชนโพหักประกอบอาชีพทำนา แต่ในปัจจุบันบางครอบครัวมีการผันมาประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้ง ขยายกุ้ง และอาชีพอิสระ อื่น ๆ โดย นางชั้น คำสุข (สัมภาษณ์) กล่าวให้ฟังถึงสมัยก่อนว่า “ส่วนใหญ่เดิมทำนาอย่างเดียว” และ นางพยอม ศรีอ่วม (สัมภาษณ์) ก็กล่าวเช่นเดียวกันว่า “ก่อนทำนา เดียวนี้ไม่ได้ทำ เลี้ยงกุ้งบ้าง ตอนนั้นก็รับจ้าง ” ด้าน สาคร ทำใหญ่ (สัมภาษณ์) กล่าวในลักษณะเดียวกันว่า “เดี๋ยวนี้เปลี่ยนจากทำนาเป็นเลี้ยงกุ้งแล้ว” ทาง นางเชื้อ รุ่งพาน (สัมภาษณ์) กล่าวถึงการประกอบอาชีพของชาวโพหักว่า “เดี๋ยวนี้ มีเลี้ยงกุ้ง ลูกจ้าง ค้าขาย รับจ้าง ” นางสาวรัตนา มั่นฤกษ์ (สัมภาษณ์) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงระยะเวลาของชุมชนโพหักที่เริ่มมีการเลี้ยงกุ้งว่า “มีการเลี้ยงกุ้งปี 2529”



ภาพประกอบ 21 ป่อเลี้ยงกุ้ง

ที่มา: ภาวิณี ชีรุณี. (2559: รูปภาพ).



ภาพประกอบ 22 การประกอบอาชีพเลี้ยงวัว

ที่มา: ภาวิณี ชีรุณี. (2559: รูปภาพ).

นายจรัส เพ็งเหมือน (สัมภาษณ์) เล่าให้ฟังถึงการประกอบอาชีพของตนและครอบครัวตนเองในอดีตที่ผ่านมา รวมถึงอาชีพ

เดิมพ่อแม่มีอาชีพทำนา เมื่อปี 2510 พ่ออาชีพ ไปเรียนเย็บผ้า เป็นช่าง จนถึง ปี 2529 แม่ชวนมาเลี้ยงกุ้งเลยกลับมาเลี้ยงกุ้ง เพราะแม่ไม่มีคนช่วยดูแล น้องชายที่อยู่กับแม่วัยรุ่น ความรับผิดชอบยังน้อย จนถึงปี 2549 เลิกเลี้ยง เพราะมาเลี้ยงหลาน จากทำนาเป็นหลัก เมื่อมีคนเงินอพยพเข้ามา ก็มีอาชีพเลี้ยงเป็ด ผักไข่ ดังคำขวัญที่เขาบอกว่า ถิ่นโบราณโคกพลับ ต้นตำรับผักไข่ วัฒนธรรมไทยลือชื่อ งานฝีมือเครื่องจักสาน แหล่งวัลลานพันธุ์ดี เศรษฐกิจมั่งมีกุ้งกล้ำกราม มีโรงงานในพื้นที่ตำบลโพหัก 3 โรงงาน คือ โรงงานเบอร์ริโน่ ผลิตน้ำยาย้อมสีผสม โรงงานวรรณธนา เมททอล ผลิตอุปกรณ์ประปา บริษัท แก๊พ อินดัสตรีส์ โดยปกติไม่ให้จัดตั้ง เพราะเป็นพื้นที่สีเขียว หากโรงงานก่อมลพิษ อุตสาหกรรมจังหวัด เขาจะไม่อนุญาต จะอนุญาตเฉพาะโรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษเท่านั้น ทางสรรพสินค้าขนาดย่อม มี 3 ที่ ซีเจ เซเว่นอีเลฟเว่น บิ๊กซี ร้านสะดวกซื้อ ” และ (นางจันทร์ทิพย์ ตัญห่ม สัมภาษณ์) ซึ่งไม่ใช่คนพื้นเพที่ตำบลโพหักกล่าวว่า “เป็นคนจังหวัดตาก อาชีพแรกที่ทำคือขายน้ำมัน แล้วก็มาเปิดร้านคาราโอเกะ



ภาพประกอบ 23 ร้านซีเจ เป็นร้านสะดวกซื้อที่ตั้งอยู่ในตำบลโพหัก

ที่มา: ภาวิณี ธีรฤทธิ. (2559: รูปภาพ).

จากการเก็บข้อมูลวิจัยภาคสนามจะเห็นได้ว่าอาชีพปัจจุบันของคนโพหักไม่ได้มีเพียงการทำนาอีกต่อไป มีการเติบโตของโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นภายในชุมชน พบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรม 3 แห่ง เมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัว เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต บางครอบครัวทั้งพ่อและแม่ต้องทำงานทั้งสองคน ทำให้ไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูกเองต้องนำไปฝากให้ผู้เป็นย่า ยายช่วยเลี้ยง จึงไม่มีโอกาสได้ซบักล่อมลูกก่อนนอนในช่วงกลางวัน ทำให้ความใกล้ชิดของคนในครอบครัวลดน้อยลง การพบปะกันในครอบครัวมีเวลาที่จำกัด เพราะเหน็ดเหนื่อยจากงานกลับถึงบ้านก็อยากพักผ่อน ในส่วนนี้จึงเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้เพลงกล่อมลูกมีการเปลี่ยนแปลงในชุมชนโพหัก



บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุป

เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์เป็นลำดับขั้นตอน ได้สรุปผลการศึกษาวิจัยโดยแบ่งออกเป็นเรื่อง สรุปผลการวิเคราะห์เพลงกล่อมลูก บทบาทของเพลงกล่อมลูก และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. วิเคราะห์เพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก

บทเพลงที่นำมาวิเคราะห์มีทั้งหมด 5 เพลง โดยเลือกเพลงกล่อมลูกที่มีลักษณะวรรคที่ต่างกันลักษณะละ 1 บทเพลง ได้แก่ บทเพลงที่มี 6 วรรค เพลงขนมหม้อแกง 8 วรรค เพลงนกเขาเถื่อน 10 วรรค เพลงตุ๊กแกกินตับ 12 วรรค เพลงชมดอกไม้ และ 14 วรรค เพลงวัดโบสถ์ วิเคราะห์ตามประเด็น ดังนี้

1.1 ทำนอง

1.1.1 โครงสร้างของบทเพลง

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ลักษณะทำนองเพลงทั้ง 5 เพลง โครงสร้างของบทเพลงแบ่งเป็น 3 ส่วน คือประกอบด้วย ทำนองเอื้อน มีลักษณะการเปล่งเสียงโดยออกเสียง เอ เอ เอย ซึ่งเสียงที่เปล่งออกมาไม่มีความหมาย ดังที่พบในเพลงวัดโบสถ์ ทำนองกล่อม เช่น โอละเห้ เอละหึก โอละเห้ เอละชา ดังที่พบในเพลงขนมหม้อแกง เพลงชมดอกไม้ และทำนองเนื้อร้อง เช่น ขึ้นต้นเพลงด้วยคำที่มีความหมาย ดังที่พบในเพลงนกเขาเถื่อน เพลงตุ๊กแกกินตับ เพลงกล่อมลูกมีจังหวะซ้ำ การแบ่งวรรคคำ และการหายใจขึ้นอยู่กับตัวผู้กล่อมเป็นผู้กำหนด จังหวะ มีลักษณะทำนองที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน ความยาวของเพลงขึ้นอยู่กับผู้กล่อมด้วยเช่นกัน ดังนั้นเห็นได้ว่า เพลงกล่อมลูกมีจังหวะที่ไม่ตายตัวและมีวรรคเพลงไม่ตายตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเป็นลักษณะเสียงต่ำไปหาเสียงสูง และเสียงสูงลงไปหาเสียงต่ำสลับกันไปมา โดยการเคลื่อนของเสียงพบว่าห่างกันไม่เกินคู่ 3 และคู่ 4

1.1.2 กลุ่มเสียงที่พบ

กลุ่มเสียงที่พบในทำนองเนื้อร้องเพลงกล่อมลูกทั้งหมด 5 เพลง ได้แก่

เพลงขนมหม้อแกง คือ เสียง เร มี ที

เพลงนกเขาเถื่อน คือ เสียง เร ฟา ซอล ลา

เพลงตุ๊กแกกินตับ คือ เสียง ซอล ลา ที

เพลงชมดอกไม้ คือ เสียง ซอล ลา ที

เพลงวัดโบสถ์ คือ เร ฟา ซอล ลา

กลุ่มเสียงทำนองเอื้อนที่พบในเพลงกล่อมลูกทั้งหมด 4 เพลง ได้แก่

เพลงชนมหม้อแกง คือ เสียง มี

เพลงนกเขาเถื่อน คือ เสียง ฟา ซอล

เพลงตุ๊กแกกินตับ คือ เสียง ลา

เพลงวัดโบสถ์ คือ เสียง เร ฟา

พบว่าแต่ละเพลงมีกลุ่มเสียงที่ปรากฏต่างกันไป ทั้งนี้ระดับเสียงที่ใช้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของโทนเสียงผู้ขับร้อง ซึ่งระดับเสียงของแต่ละคนไม่เท่ากัน

2.2 เนื้อร้อง

1.2.1 ฉันทลักษณ์

มีลักษณะฉันทลักษณ์ที่ไม่ตายตัว ไม่มีการกำหนดสัมผัสคำในวรรค ขึ้นอยู่กับผู้กล่อมที่จะประดิษฐ์คำให้มีความคล้องจองหรือไม่ มีความยาวของคำกลอนตั้งแต่ 3 คำกลอน ไปถึง 7 คำกลอน วรรคเพลงจำนวนตั้งแต่ 6 – 4 วรรค จำนวนของคำประพันธ์ที่ใช้ในแต่ละวรรค คือ 4 – 13 คำประพันธ์

1.2.2 ความหมายของบทเพลง

ความหมายของบทเพลงมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป พบว่ามีลักษณะของการขูให้กลัว โดยนำสัตว์ ได้แก่ แมว ตุ๊กแก มาประกอบในคำประพันธ์ให้สัตว์เหล่านี้มีความดุร้ายให้เด็กกลัวแล้วจะรีบกลับไป มีการกล่าวถึงประเภทของดอกไม้ นานาชนิดในบทเพลงแสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ บ่งบอกถึงวิถีชีวิตคนในตำบลโพหัก การทำนา ทำสวน ปลูกฝังความรักโดยให้พี่เลี้ยงน้องตั้งแต่ยังเด็ก จะพบว่าในทุกบทเพลงกล่อมลูกมีการสอดแทรกเรื่องราวต่างๆ ในตำบลโพหัก เพื่อให้เด็กซึมซับและรับรู้เรื่องราวและวิถีชีวิตของคนในชุมชน

1.3 ลักษณะวิธีการขับร้อง

ลักษณะการขับร้องเป็นลักษณะการขับร้องเพลงพื้นบ้าน ขับร้องโดยความเป็นธรรมชาติของตัวผู้กล่อม ไม่มีการตั้งข้อกำหนดตายตัว มีอิสระในการประดิษฐ์ทำนองให้มีความไพเราะตามอารมณ์ ตามจินตนาการและความสามารถของผู้กล่อม

1.3.1 การขึ้นต้น

ลักษณะการขึ้นต้นบทเพลงกล่อมลูกจะมีด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ ขึ้นต้นด้วยทำนองเอื้อน และขึ้นต้นด้วยทำนองเนื้อร้อง ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้ขับร้องแต่ละคนว่าจะเริ่มด้วยทำนองลักษณะใด

1.3.2 การเอื้อน

ลักษณะการเอื้อนที่พบ ยกเว้นในเพลงชมดอกไม้ที่ไม่มีการเอื้อนเสียง มี 2 ลักษณะ คือ การใช้เสียง “อื้อ” และ “เออ” เป็นเสียงหลักในการสร้างทำนองเอื้อน การใช้เสียง “อื้อ” สอดแทรกที่คำประพันธ์สุดท้ายของวรรคและในระหว่างคำร้อง ทั้งยังพบว่าการใช้เทคนิคการขับร้องเพลงไทยโดยวิธีที่เรียกว่า “เสียงกระทบ” ในเพลงนกเขาเถื่อน

1.3.3 การผันเสียง

ลักษณะการผันเสียงเป็นไปตามพยัญชนะอักษรกลาง พยัญชนะอักษรสูงและเสียงวรรณยุกต์ พบตำแหน่งการผันเสียงของทั้ง 5 เพลง รวมทั้งหมด 6 ตำแหน่ง ซึ่งปรากฏในวรรคที่หนึ่ง วรรคที่สาม วรรคที่สี่ วรรคที่เจ็ด วรรคที่เก้า และวรรคที่สิบสอง โดยส่วนใหญ่จะพบที่มีการผันเสียงในวรรคที่หนึ่งเกิดขึ้นบ่อยที่สุด จำนวนครั้งของการผันเสียงในแต่ละเพลงมีตั้งแต่ 1 – 3 ครั้ง

1.3.4 การลงจบ

ลักษณะการลงจบ พบว่าเพลงกล่อมลูกทั้ง 5 เพลง มีการลงจบ 2 ลักษณะ คือ ลงจบด้วยทำนองเนื้อร้อง และลงจบด้วยทำนองเนื้อร้องแล้วตามด้วยคำว่าเอ๋ย

2. บทบาทของเพลงกล่อมลูก

2.1 บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อเด็ก

เพลงกล่อมลูกอยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนในตำบลโพหักมาแต่อดีต จุดประสงค์หลักเพื่อให้เด็กหลับ และไม่แฉะ แต่มีใช้เพียงเพื่อให้เด็กหลับง่าย ยังคอยขัดเกลาจิตใจของเด็กผ่านทางบทเพลงที่เรียบเรียงทำนองด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และมีความหมายสอดแทรกไปด้วยเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต

2.2 บทบาทเพลงกล่อมลูกที่มีต่อแม่หรือผู้เลี้ยง

แม่หรือผู้เลี้ยงดูบางครอบครัวไม่ได้เพียงแต่เลี้ยงดูลูกอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้นเพื่อที่ผู้เลี้ยงจะได้ทำงานอื่นๆ เช่น ทำความสะอาดบ้าน ทำกับข้าว เพลงกล่อมลูกจึงเข้ามามีบทบาทต่อผู้เลี้ยงได้เป็นอย่างดี เพราะเมื่อเด็กหลับ ผู้เลี้ยงจะได้ไปทำภารกิจอื่นๆ ต่อ ทั้งช่วยบรรเทาความรู้สึกตึงเครียด ให้ผู้เลี้ยงรู้สึกผ่อนคลายความเครียดเมื่อได้ขับกล่อมเพลงเหมือนได้เป็นการระบายความรู้สึกอัดอั้น ความเหนื่อยล้าจากการเลี้ยงดูลูกโดยลำพัง ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินทั้งผู้ขับร้องและผู้ฟัง

2.3 บทบาทเพลงกล่อมลูกเชื่อมโยงความรักความห่วงใย

เพลงกล่อมลูกเป็นเสมือนดังสายใยเชื่อมโยงผู้เลี้ยงกับเด็กเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความใกล้ชิด ก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน เพราะผู้เลี้ยงและเด็กจะได้พบเจอกันตลอดเวลา เด็กจะสามารถซึมซับสิ่งต่างๆ ได้จากผู้เลี้ยงที่ขับร้องเพลงกล่อมลูกให้ฟัง ซึ่งมีเนื้อหาในบทเพลงได้กล่าวถึงความรักความห่วงใย ในส่วนนี้จะเป็นการปลุกฝังเด็กให้จดจำ และเมื่อเติบโตขึ้นเด็กจะมีความผูกพันและมีความอ่อนโยนต่อผู้เลี้ยง รวมถึงบุคคลรอบข้างด้วย

2.4 บทบาทเพลงกล่อมลูกแสดงถึงวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ

เนื่องด้วยความอุดมสมบูรณ์ของน้ำและดินในพื้นที่ตำบลโพหัก วิถีชีวิตการประกอบอาชีพของคนในชุมชนโพหัก ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพเกษตรกร คือ ทำนา ในเนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึง ขั้นตอนการทำนา เช่น การไถนา การเกี่ยวข้าว นอกจากการทำนายังมีอาชีพอื่นๆ ด้วย เช่น อาชีพค้าขาย

2.5 บทบาทเพลงกล่อมลูกแสดงถึงวิธีการเลี้ยงลูก

วิธีการเลี้ยงลูกผ่านบทเพลงกล่อมลูกบางครอบครัวเลี้ยงลูกด้วยตนเอง บางครอบครัวให้บุคคลอื่นๆในครอบครัวช่วยเลี้ยง โดยใช้เปลเป็นอุปกรณ์ให้เด็กนอน ประกอบกับการร้องเพลงกล่อมไปด้วยขณะไกวเปล แต่หากต้องออกไปทำงานข้างนอก ผู้เลี้ยงจะผูกเปลแล้วใช้กะแอ ซึ่งอุปกรณ์ช่วยบังแดด นำมาปลักบังแดดให้เด็กได้นอนหลับสบายขึ้น

2.6 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านความเชื่อ

คนในชุมชนโพหักยังมีความเชื่อของเพลงกล่อมลูกห้ามร้องในช่วงเวลากลางคืน เพราะจะเป็นการกล่อมผี ฉะนั้นการขับร้องเพลงกล่อมลูกจึงนิยมร้องกันในช่วงเวลากลางวันมากกว่า

2.7 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านวัฒนธรรมอาหาร

บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านวัฒนธรรมอาหาร มีการสอดแทรกเรื่องราวของอาหาร แบ่งแยกประเภทอาหารคาวและอาหารหวาน บ่งบอกถึงเอกลักษณ์และความอร่อยของอาหารที่ไม่มีที่ใดเหมือน

2.8 บทบาทเพลงกล่อมลูกเกี่ยวข้องกับศาสนา

บทบาทเพลงกล่อมลูกมีการกล่าวถึงการทำอาหารไปวัด แสดงให้ทราบว่าชาวชุมชนโพหัก นับถือศาสนาพุทธ ชอบเข้าวัดทำบุญ ทำทาน มีอุปนิสัยเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ มีความร่วมมือร่วมใจกันช่วยทำนุบำรุงพระศาสนาอย่างสม่ำเสมอ

2.9 บทบาทเพลงกล่อมลูกให้ความรู้สัตว์วิทยา

ให้ทราบถึงลักษณะของสัตว์แต่ละประเภท หากเป็นสัตว์ที่อันตราย มีอุปนิสัยที่ดุร้าย เมื่อเด็กพบเห็นจะได้ไม่เข้าไปใกล้ ทั้งได้รับความสนุกสนานจากการสัตว์เข้ามาสอดแทรกในบทเพลง

2.10 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านอบรมสั่งสอนเด็ก

การอบรมสั่งสอนเด็กอีกหนึ่งวิธีที่ชาวชุมชนนำมาปฏิบัตินั้นคือการอบรมสั่งสอนผ่านทางเนื้อหาของบทเพลงกล่อมลูก ปลูกฝังเด็กให้เห็นถึงข้อดีข้อเสียของการกระทำนั้นๆ เด็กจะเกรงกลัวและไม่ทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมไม่ควร

2.11 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้าน

มีการจัดกิจกรรมประกวดร้องเพลงกล่อมลูกขึ้นในตำบลโพหัก ภายใต้ชื่องานว่า เทศกาลเข้าพรรษาโพหักอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยพื้นถิ่น ครั้งที่ 3 ครั้งที่ 4 ครั้งที่ 6 มีการจัดขึ้น 3 ครั้ง ตั้งแต่เริ่มจัดกิจกรรมนี้มาจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนรุ่นใหม่สำนึกรักหวงแหนเพลงพื้นบ้าน โดยการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งขึ้นที่ตำบลโพหักจะมีสภาวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลโพหัก ร่วมมือกันจัดทำกิจกรรมนี้

2.12 บทบาทเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

การจัดกิจกรรมเพลงกล่อมลูก มีทั้งการแสดงโชว์เพลงกล่อมลูก 1 ครั้ง เนื่องในงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี การจัดประกวดเพลงกล่อมลูก ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงวัฒนธรรม ผู้ดำเนินการจัดงานคือ สภาวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์และสืบทอดบทเพลงกล่อมลูก

3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูก

3.1 การส่งเสริมของภาครัฐ

การส่งเสริมของภาครัฐถือว่าเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนให้เพลงกล่อมลูกมีบทบาทต่อสังคมภายในชุมชนและสังคมภายนอกเป็นอย่างมาก แต่ด้วยงบประมาณในการจัดการดำเนินงานที่มีอย่างจำกัดและไม่มีความนโยบายให้จัดกิจกรรมส่งเสริมเพลงกล่อมลูกของทางกระทรวงวัฒนธรรม จึงไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ที่เคยมีมาได้ดังเดิม ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมในส่วนนี้คือ สภาวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นเพียงผู้จัดกิจกรรมตามงบประมาณและนโยบายตามที่กระทรวงวัฒนธรรมจัดสรรงบประมาณมาให้ ในส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลโพหัก สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยเช่นกันไม่ใช่เพียงแต่กระทรวงวัฒนธรรมเท่านั้น หากมีความประสงค์จัดกิจกรรมส่งเสริมและอนุรักษ์เพลงกล่อมลูก สามารถสนับสนุนด้านงบประมาณโดยมอบให้สภาวัฒนธรรมเป็นผู้จัดกิจกรรม หรือจะเป็นผู้นำชุมชนในท้องถิ่นโพหักก็ได้

3.2 สังคมครอบครัว

สังคมครอบครัวในชุมชนโพหักบางครอบครัวอาศัยกันอยู่เป็นครอบครัวใหญ่ มีสมาชิก 5-6 คน ประกอบด้วย ตา ยาย ลูกสาว ลูกเขย หลาน บางครอบครัวแยกออกมาเป็นครอบครัวเดี่ยว มีเพียง พ่อ แม่ ลูก โดยธรรมเนียมปฏิบัติแล้วหากคนในชุมชนแต่งงานกันจะต้องสร้างเรือนหอแยกไปอยู่เรือนของตน เว้นแต่แต่งงานกับคนนอกชุมชนก็จะย้ายออกไปอาศัยอยู่ภายนอก เมื่อเป็นครอบครัวเดี่ยวความใกล้ชิด ผูกพัน ในสังคมเครือญาติลดน้อยลง พ่อและแม่ต่างต้องออกไปทำงานข้างนอก บางครอบครัวก็ทำงานอยู่กับบ้าน เมื่อพ่อและแม่ทำงานด้วยกันทั้งสองคน จึงไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูกด้วยตัวเอง ต้องนำไปให้ย่า หรือยาย ช่วยเลี้ยง ซึ่งไม่ใช่ผู้เลี้ยงดูทุกคนจะร้องเพลงกล่อมลูกให้เด็กฟังก่อนนอน จึงเป็นเหตุทำให้บทบาทของเพลงกล่อมลูกลดลงด้วย

3.3 ศิลปิน

จากการสำรวจพบว่าผู้ที่สามารถร้องเพลงกล่อมลูกได้ในตำบลโพหักมีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งหมด 13 คน นอกจากนี้ยังมีผู้ที่เคยร้องเพลงกล่อมลูกในสมัยที่เลี้ยงลูก ซึ่งปัจจุบันไม่สามารถขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ เกิดจากปัญหาสุขภาพของศิลปิน บางคนมีโรคประจำตัว บางคนไม่ได้ร้องนานก็เกิดหลงลืมไปบ้าง ส่งผลไปยังการถ่ายทอดบทเพลง ทางด้านเนื้อร้องและทำนองเพลงกล่อมลูก ซึ่งผ่านกระบวนการถ่ายทอดบทเพลง โดยวิธีมุขปาฐะ ดังนั้นเมื่อมีการถ่ายทอดโดยมุขปาฐะให้รุ่นลูกหลาน หลาน แม้ว่าทำนองจะเหมือนกันแต่ในส่วนของเนื้อร้องมีความแตกต่างไปจากเดิม ซึ่งศิลปินเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดบทเพลง หากไม่สามารถถ่ายทอดบทเพลงได้ดังเดิม ในอนาคตเพลงกล่อมลูกต้องถูกเลือนหายไปพร้อมกับศิลปิน

3.4 เทคโนโลยี

เมื่อเทคโนโลยีในสมัยปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง ผู้คนในตำบลโพหักเองก็พร้อมเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ๆนี้เช่นกัน จะเห็นได้ว่าในอดีตเทคโนโลยีแรกเริ่มที่เข้ามาในชุมชนนั้นคือ วิทยุพกพาประเภทใส่ถ่าน พัฒนามาเป็น วิทยุไฟฟ้า จากนั้นก็เริ่มมีโทรทัศน์ ซึ่งปัจจุบันพบเห็นได้ในทุกครัวเรือน พัฒนาเรื่อยมาจนมี เครื่องเล่นซีดี โทรศัพท์ที่สามารถฟังเพลงและถ่ายรูปได้ คอมพิวเตอร์ कारาโอเกะ แท็บเล็ต สิ่งเหล่านี้เข้ามามีบทบาทกับคนในชุมชนโพหัก ดังที่เห็นได้ชัดเจน คือการเลี้ยงดูลูก วิธีการเลี้ยงดูเปลี่ยนไปจากที่ก่อนจะนอนต้องร้องเพลงกล่อม สมัยนี้หีบขวดนมใส่ปาก เปิดทีวีช่องเพลงหรือการ์ตูนให้ดู สักพักเด็กจะหลับไปเอง เพราะการ์ตูนหรือเพลงมีภาพประกอบ เมื่อดูก็เกิดความเพลิดเพลินไม่น่าเบื่อเหมือนเพลงกล่อมลูกที่มีแต่เสียงขับกล่อมซ้ำๆ ทั้งแนวเพลงต่างๆ ที่สื่อถ่ายทอดออกมาก็มีมากมาย หากไปถามเด็กๆ ในชุมชนโพหักว่ารู้จักเพลงกล่อมลูกไหม ก็คงได้คำตอบที่เหมือนกันว่าไม่รู้จัก แต่ถ้าถามถึงเพลงลูกทุ่ง เพลงไทยสากล จะเป็นที่รู้จักกันดีสามารถพุดชื่อเพลงได้เลย

3.5 เศรษฐกิจ

เมื่อประเทศไทยมีการพัฒนามากขึ้น ระบบเศรษฐกิจก็พัฒนาตามด้วยเช่นกัน เริ่มจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพ เดิมชาวชุมชนโพหักประกอบอาชีพ เกษตรกร คือทำนา เปลี่ยนมาเป็น ทำสวน และที่พบเห็นมากที่สุดในชุมชนนั้นคือการเลี้ยงกุ้ง มีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขึ้น โดยมีข้อกำหนดว่าโรงงานที่จัดตั้งจะต้องไปสร้างมลพิษกับชุมชน มีจำนวน 3 แห่ง การสัญจรไปมาสะดวกสบายกว่าเก่า เดินทางโดยรถจักรยานยนต์ รถจักรยาน และรถยนต์ มีร้านสะดวกซื้อ ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น ร้านซีเจ ร้านบิ๊กซีมินิ ตั้งอยู่ภายในตำบลโพหัก ด้วยเหตุนี้โอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพมีมากขึ้น ผู้ซึ่งเป็นแม่จากเคยทำงานอยู่กับบ้านก็ออกมาทำงานข้างนอกบ้าน จากที่เคยมีเวลาทำงานภายในบ้านได้ใกล้ชิดกับลูก เวลาในส่วนนี้ก็ลดน้อยลง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ทางด้านบทเพลงของเพลงกล่อมลูกนั้น จะเห็นได้ว่าเพลงกล่อมลูกเปรียบเสมือนสายใยแห่งรักคอยเชื่อมโยงสร้างความผูกพัน ความใกล้ชิด ก่อให้เกิดความรัก ระหว่างผู้เลี้ยงดูและเด็ก โดยใช้วิธีการขับร้องเพลงกล่อมด้วยน้ำเสียงที่บรรจง ถ้อยคำที่ประติษฐ์ตกแต่งเป็นเนื้อหาบอกเล่าให้เห็นเรื่องราวชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมอาหาร ความรู้สัจตวิยวิธีการเลี้ยงดูถ่ายทอดผ่านบทเพลงกล่อมลูกอย่างไร้พาดพิง เมื่อเด็กได้ฟังจะทำให้เคลิบเคลิ้มและหลับง่ายอีกด้วย ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรชิต จิตระทาน (2530: 43) “เรื่อง สัจตวิยเพลงกล่อมเด็กภาคกลาง กล่าวว่า เพลงกล่อมเด็กภาคกลางเป็นเพลงพื้นบ้านที่มีคุณค่าชนิดหนึ่งของไทย เพราะเป็นเพลงที่รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับความรักความอบอุ่น ความสนุกสนานคำสอน

คติธรรมต่างๆ ไว้ด้วยกัน แสดงถึงความรักที่แม่มีต่อลูกอย่างชัดเจน มีการอบรมสั่งสอนคติธรรม สอดแทรกในเนื้อหาของเพลง ไม่ว่าจะเป็นบทเพลงที่กล่าวถึงเรื่องใด ผู้เป็นแม่ก็สามารถใช้ร้อง กล่อมลูกให้หลับลงได้ ด้วยทำนองเพลงกล่อมเด็กที่ไพเราะทั้งสิ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพลงกล่อม เด็กภาคกลางนั้นก็มีทั้งสุนทรียรสเช่นเดียวกับวรรณกรรมชั้นสูง ” นอกจากนี้ยังช่วยบรรเทา ความรู้สึกที่ตึงเครียด ทำให้ผู้เลี้ยงดูผ่อนคลายความเครียดจากการเลี้ยงลูกและความเหน็ดเหนื่อย จากการทำงานทั้งในบ้านและนอกบ้าน ไม่เพียงแต่สร้างความรักความผูกพันเพลงกล่อมลูกยังมี บทบาทด้านการอนุรักษ์เพลงพื้นบ้านโดยมีการจัดกิจกรรมประกวดร้องเพลงกล่อมลูกขึ้นภายใน ชุมชนอีกทั้งบทบาทของเพลงกล่อมลูกด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยมีการจัดแสดงเพลง กล่อมลูกขึ้นภายนอกชุมชน

ในสังคมปัจจุบันเพลงกล่อมลูกในตำบลโพหักมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ คือ การส่งเสริมของภาครัฐ ทางด้านงบประมาณที่มีอย่างจำกัดและไม่มียุทธศาสตร์ในการ ดำเนินการจัดกิจกรรมนี้ ทำให้เพลงกล่อมลูกถูกลดบทบาทลงส่งผลให้การจัดกิจกรรมมีความ ไม่ต่อเนื่อง และด้วยความเจริญทางด้านเทคโนโลยีที่แพร่เข้ามาในชุมชนโพหักเป็นเหตุก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงเช่นกัน อาทิ โทรศัพท์ วิทยุ เครื่องเล่นซีดี คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต เครื่องเล่น คาราโอเกะ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ ระบบสังคมครอบครัวเมื่อแต่งงานจะออก เรือนไปอยู่เป็นครอบครัวเดี่ยว ไม่นิยมอาศัยอยู่กันเป็นครอบครัวใหญ่ และเมื่อเป็นครอบครัว เดี่ยว จึงต้องออกไปทำงานเพื่อหาเงินมาเลี้ยงชีพและจุนเจือภายในครอบครัว รวมถึงใช้จ่ายกับ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัวมากขึ้น โดยจากเดิมประกอบอาชีพทำ นา ภายหลังได้มาเลี้ยงกุ้ง ทำสวน ประกอบกับมีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมภายในชุมชนโพหัก กลุ่มคนจำนวนหนึ่งมีการปรับเปลี่ยนมาทำงานโรงงาน บ้างก็ออกทำงานข้างนอกชุมชน จึงไม่มี เวลาดูแลลูก จำเป็นต้องฝากให้ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือ ญาติๆ ช่วยเลี้ยง ซึ่งการเลี้ยงดูในปัจจุบันมี การนำเอาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทแทนการขับร้องเพลงกล่อมลูก ทำให้โอกาสในการขับ กล่อมเพลงกล่อมลูกลดน้อยลง อาทิ เปิดการ์ตูนให้ดู เปิดเพลงให้ฟัง นำของเล่นมาให้เล่น เพราะผู้เลี้ยงดูไม่สามารถร้องเพลงกล่อมลูกได้ทุกคน ส่วนคนที่สามารถร้องเพลงกล่อมลูกได้ พบว่าอยู่ในช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป และบางคนมีปัญหาด้านสุขภาพ คือ มีน้ำเสียงที่สั่นเครือ และ ความแม่นยำในการจดจำเนื้อเพลงก็ลดน้อยลง เนื่องจากไม่ได้ร้องเพลงกล่อมลูกมานานแล้ว ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดบทเพลงได้เหมือนแต่ก่อน จึงเห็นได้ว่าศิลปินผู้ร้องเพลงกล่อมลูกนั้น ก็เป็นส่วนสำคัญในการสืบทอดเพลงกล่อมลูก ด้วยเหตุนี้หากไม่มีการอนุรักษ์หรือสืบทอดใน อนาคตอาจส่งผลให้เพลงกล่อมลูกเลือนหายไปจากตำบลโพหัก ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัย ของพัชรภรณ์ เอื้อจิตรเมศ (2546: 130-133) เรื่อง การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อม ลูกภาคใต้ : กรณีศึกษา บ้านบางสาร ตำบลกลาย อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่กล่าวถึง ปัจจุบันเพลงกล่อมลูกเหลือเพียงบทบาทหน้าที่ในเชิงอนุรักษ์ในรูปของการแสดง และการประกวดมากกว่าจะนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนผู้ที่ยังร้องเพลงกล่อมลูกได้ล้วนแต่ เป็นคนวัยชราทั้งสิ้น

ด้านการวิเคราะห์เพลงกล่อมลูกตำบลโพหัก พบว่าในปัจจุบันยังมีผู้ที่สามารถขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ แต่กลุ่มคนที่สามารถขับร้องเพลงกล่อมลูกได้นั้นจะเป็นผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป ในส่วนของบทเพลงพบว่ามีลักษณะทำนองเพลงเรียบง่ายไม่ซับซ้อน การกำหนดจังหวะความสั้นยาวของเพลง หรือแม้แต่สัมผัสคำในวรรคล้วนขึ้นอยู่กับตัวผู้ขับกล่อมทั้งสิ้น จึงทำให้บทเพลงมีลักษณะฉันทลักษณ์ที่ไม่ตายตัว ซึ่งมีความสอดคล้องกับเอกสารการวิเคราะห์เพลงกล่อมลูกของ จารุวรรณ ธรรมวัตร (2539: 5) “กล่าวถึงรูปแบบฉันทลักษณ์ที่ใช้ในวรรณกรรมท้องถิ่นว่า ไม่นิยมฉันทลักษณ์ที่ซับซ้อน นิยมใช้ฉันทลักษณ์ง่ายๆ แต่ให้เสียงเสนาะในวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลางคล้ายคลึงกับภาคใต้ เช่น กาพย์ กลอน ส่วนวรรณกรรมท้องถิ่นภาคเหนือนิยมใช้โคลง คำวรรณและคำขอ ส่วนวรรณกรรมของภาคอีสานนิยมใช้ฉันทลักษณ์ประเภท โคลง สาร กาพย์เซิ้ง และร่าย ฉันทลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่นก็จะแตกต่างกัน” ทั้ง 5 บทเพลงมีกลุ่มเสียงที่แตกต่างกัน ดังที่พบในแต่ละเพลง เนื่องจากแต่ละคนมีระดับโทนเสียงต่างกัน ส่วนวิธีการขับร้องขึ้นอยู่กับความถนัดและประสบการณ์ของผู้ขับร้องด้วยเช่นกัน มีทั้งการใช้เทคนิคการเอื้อนเสียง โดยใช้คำว่า เอย อือ การใช้เทคนิคเสียงกระทบ การขึ้นต้นเพลงมี 2 ลักษณะคือ ขึ้นต้นด้วยทำนองเอื้อน และขึ้นต้นด้วยทำนองเนื้อร้อง ส่วนการลงจบนั้นพบว่าลงด้วยด้วยทำนองเนื้อร้อง แต่มีบางบทเพลงลงจบด้วยทำนองเนื้อร้องแล้วตามด้วยคำว่าเอย มีการผันเสียงเพี้ยน 3 ครั้ง ในแต่ละบทเพลง ด้านเนื้อหาความหมายของบทเพลงมีการหยิบยกสัตรี ได้แก่ แมว ตุ๊กแก โดยให้สัตรีเหล่านี้มีลักษณะนิสัยที่ดุร้าย น่ากลัว เพื่อนำมาขู่ให้เด็กกลัวแล้วจะได้หลับโดยเร็ว ตัวอย่างพบได้ในเพลงแมวทโมน อยู่ในภาคผนวก โดยมีการหยิบยกแมว ให้เป็นสัตรีที่น่ากลัว แต่โดยปกติแล้วแมวเป็นสัตว์ที่ชอบประจบและคลุกคลีอยู่กับคน ดังคำกลอนที่ว่า “แมวเอยแมวทโมน กระโจนไล่ไก่” และมีการกล่าวถึงเรื่องราวความรักของสามีภรรยา วิถีชีวิตคนในชุมชนโพหัก อีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้ลูกรักและผูกพันกันโดยพี่คอยเลี้ยงดูน้องแทนผู้เป็นแม่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวเรศ สิริเกียรติ (2521: 375) เรื่อง เพลงกล่อมเด็กของไทย กล่าวไว้ว่า เพลงกล่อมลูกสะท้อนเรื่องราวต่างๆ ทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในท้องถิ่นต่างๆ ทำให้ทราบถึงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ นอกจากนี้เพลงกล่อมเด็กยังสะท้อนให้เห็นความรักของแม่ที่มีต่อลูก ความรักของหนุ่มสาว คำสอน คติสอนใจ วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น และค่านิยมของคนไทยที่มีต่อบุคคลต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

การศึกษาเพลงกล่อมลูกตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยมุ่งเน้น ศึกษาการ วิเคราะห์เพลงกล่อมลูก บทบาทของเพลงกล่อมลูก และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี เท่านั้น หากมีผู้สนใจ ศึกษาเพลงกล่อมลูก ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ศึกษาในขอบเขตของอำเภออื่นและชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดราชบุรี เพื่อเป็นแนวทางสำหรับเยาวชนและผู้สนใจได้สืบสานเพลงกล่อมลูกให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะทั่วไป

เพลงกล่อมลูกในตำบลโพหักปัจจุบันพบว่า มีผู้ที่สามารถขับร้องได้ส่วนใหญ่อยู่ใน วัยชราและมีจำนวนน้อยมาก ผู้ขับร้องจดจำบทเพลงได้น้อยลง ด้วยเหตุนี้ สภาวัฒนธรรม จังหวัดราชบุรี สภาวัฒนธรรมตำบลโพหัก รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริม การขับร้อง เพลงกล่อมลูกภายในชุมชนอย่างจริงจัง อาทิ การจัดประกวดร้องเพลงกล่อมลูก โดยกำหนดหลักเกณฑ์อายุของผู้ประกวดให้มีหลายช่วงวัย ไม่เฉพาะเพียงผู้สูงอายุเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการเรียนการสอนบทเพลงกล่อมลูกในหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรม ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อเป็นการเผยแพร่และอนุรักษ์บทเพลงกล่อมลูกให้คงอยู่ต่อไป

บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กรรชิต จิตระทาน. (2530). *สังคีตาริเพลงกล่อมเด็กภาคกลาง*. งานวิจัยหลักสูตร ศป.ม.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2532). *การวิเคราะห์รูปแบบเพลงพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
----- (2540). *เทคนิคการขับร้องเพลงไทย*. ภาควิชาดุริยางคศาสตร์ไทย
คณะศิลปกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จารุณี กองพลพรม. (2516). *คุณค่าคติชาวบ้านหมู่บ้านเมืองเก่า*. ปรินิพนธ์ คม.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2522). *วิเคราะห์เพลงเด็กอีสาน*. เอกสารทางวิชาการ. ศูนย์ศิลปะ และ
วัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- (2539). *วรรณกรรมท้องถิ่น : กรณีอีสานลานช้าง*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- จำเริญ แสงดวงแข. (2535). *โลกทรรศน์ชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก*.
สงขลา: ศูนย์ ส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจลิยว เพชรแก้ว. (2518). *“เพลงกล่อมเด็ก” วิทยาสาร*. ม.ป.พ.
- ดวงเดือน หลงสวาสสิ. (2547). *เพลงกล่อมลูกภาคกลาง บ้านปากลัด ตำบลคลองเขิน
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ท้วม ประสิทธิกุล. (2535). *วิธีขับร้องเพลงไทยให้ไพเราะ*. หนังสือที่ระลึกงานศพ นางท้วม
ประสิทธิกุล กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป.
- เทศบาลตำบลโพหัก. (2544). *วิถีชีวิตชาวโพหัก*. ราชบุรี: เทศบาล.
- นักริกา สติวานิชย์. (2540). *ศึกษาการใช้คำและโวหารในเพลงกล่อมเด็กภาคใต้อำเภอสังขละบุรี*.
จังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา ชุนภักดี. (2534). *“จากสายใยสู่สายเปล”*. ข้อมูลของบรรณทัศน์เกี่ยวกับการเกิด.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เบญจา หงษ์ทอง (2544). *เพลงกล่อมลูกภาคเหนือกรณีศึกษา: จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ประคอง สะสม; และเอื้อพร กิจวิวัฒนกุล. (2516). *คติชาวบ้านในบทเพลงกล่อมเด็ก*.
กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ. (2517). *เพลงกล่อมเด็ก*. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.
----- (2531). *วัฒนธรรมพื้นบ้าน*. กรุงเทพฯ: สุทธิสารการพิมพ์.
- ประเวช กุมท. (2512). *เพลงน้อย*. ปรินิพนธ์ดนตรี. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ประสิทธิ์ เลี้ยวสิริพงศ์. (2529). องค์ประกอบดนตรี : สิ่งที่เขาจดหายไปในการศึกษาเพลง
พื้นบ้าน. วารสารถนนดนตรี.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2521, เมษายน – มิถุนายน). เพลงพื้นบ้าน. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร.
2(2).
- ปรีชา พิณทอง. (2534). ประเพณีโบราณไทยอีสาน. กรุงเทพฯ: ศิริธรรม.
- ผะอบ โปษะกฤษณะ. (2521). เพลงกล่อมเด็กและเพลงประกอบการเล่นของเด็กภาคกลาง
16 จังหวัด. กรุงเทพฯ: อรุณสกาลาดพร้าว.
- พจนานุกรมไทย ฉบับสมัยใหม่. (2543). กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พชร สุวรรณภาชนะ. (2543). เพลงโคราช : การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- พัชรภรณ์ เอื้อจิตรเมศ. (2546). การคงอยู่และการเปลี่ยนแปลงเพลงกล่อมลูก ภาคใต้ :
กรณีศึกษานางสาวสาร ตำบลกลาย อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- พูนพงศ์ งามเกษม. (2519). เพลงกล่อมเด็กในหมู่บ้านขุนนางของจังหวัดพิษณุโลก.
จังหวัดพิษณุโลก : แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก.
- มัลลิกา คณานุรักษ์. (2524). เปรียบเทียบเพลงกล่อมเด็กไทยภาคใต้และเพลงชาनों.
ปัตตานี: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคม
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- มาน เทพนม. (2512). สารคดีประเพณีธรรมเรื่องลำนํ้าชีวิตสุนทรภู่ “เพลงกล่อมเด็ก,” ข้อฟ้า.
ม.ป.พ.
- ยุทธ เดชดำรง. (2520). คติชาวบ้านไทย. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เยาวเรศ สิริเกียรติ. (2521). เพลงกล่อมเด็กของไทย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร จิตะฐาน ณ ถลาง. (2539). ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น. ฉบับแก้ไขครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: มติชน.
- สุกัญญา สุจนายา. (2525). เพลงปฏิพากษ์: บทเพลงปฏิภาณของชาวบ้านไทย. กรุงเทพฯ:
สำนักงานกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2512). คติชาวบ้านปักษ์ใต้. กรุงเทพฯ: ก้าวหน้า.
- สุมามาลย์ เรืองเดช. (2517). เพลงพื้นเมืองจากตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน. ม.ป.พ.
----- (2520). เพลงกล่อมเด็กของไทย. นครศรีธรรมราช: สำนักวิทยบริการสถาบัน
ราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- องอาจ สายไยทอง. (2546). เพลงกล่อมลูกโคราช. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2545). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ภาคผนวก



ผู้ให้ข้อมูลวิจัยศึกษาเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี



ชื่อ นางเฟื่อน นามสกุล เทียน่วม

อายุ 72 ปี

ที่อยู่ 3 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 1 คน หญิง 1 คน

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ



ชื่อ นางถาวร นามสกุล พึ่งวอน

อายุ 80 ปี

ที่อยู่ 129 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 6 คน ชาย 4 คน หญิง 2 คน

แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 2 เพลง ได้แก่

1 เพลงเนื้อเย็น

2 เพลงนกเขาเถื่อน

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรวิทย์



ชื่อ นางผ่องศรี นามสกุล ชัยชนะ

อายุ 55 ปี

ที่อยู่ 82/1 ม.3 ต.โคกหม้อ อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000

อาชีพ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ สำนักวัฒนธรรมจังหวัดราชบุรี

เบอร์โทรศัพท์ 092-2494401

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรวุฒิ



ชื่อ นายวรชัย นามสกุล คงดวงศ์

อายุ 43 ปี

ที่อยู่ 103 ม.5 ต.วังเย็น อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ (ประสานงาน อ.บางแพ)

เบอร์โทรศัพท์ 081 – 8744510

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ



ชื่อ นางสาวรัตนา นามสกุล มั่นฤกษ์

อายุ 46 ปี

ที่อยู่ 234 ม.4 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี

อาชีพ เลี้ยงกุ้ง , ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการ....

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 2 คน ชาย 1 คน หญิง 1 คน

เบอร์โทรศัพท์ 087-6659655

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรวุฒิ



ชื่อ นางหนู นามสกุล จุนพ่วง

อายุ 85 ปี

ที่อยู่ 155 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 6 คน ชาย 3 คน หญิง 3 คน

แม่เพลง ขั้บร้องเพลงกล่อมลูกได้ 3 เพลง ได้แก่

1 เพลงนกกาเหว่า

2 เพลงตั่งไข่

3 เพลงโยกเยก

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ



ชื่อ นางสาวรณ นามสกุล เพิกจินดา

อายุ 69 ปี

ที่อยู่ 127 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 2 คน ชาย 1 คน หญิง 1 คน

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ



ชื่อ นางสาว นามสกุล ท่าใหญ่

อายุ 80 ปี

ที่อยู่ 134 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 3 คน ชาย 2 คน หญิง 1 คน

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรรุฒิ



ชื่อ นางบังอร นามสกุล อ้นนาค

อายุ 50 ปี

ที่อยู่ 3/2 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 3 คน ชาย 2 คน หญิง 1 คน

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ



ชื่อ นางบุญช่วย นามสกุล เพ็งวอน

อายุ 82 ปี

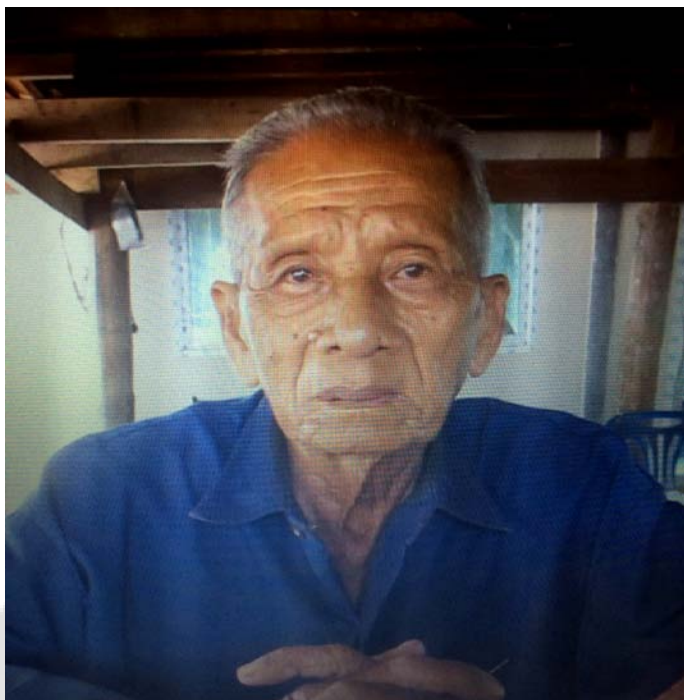
ที่อยู่ 87/3 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส ภรรยาของนายม้วน เพ็งวอน

มีบุตร 8 คน เสียชีวิต 1 คน

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ



ชื่อ นายมัน นามสกุล พึ่งวอน
 อายุ 82 ปี
 ที่อยู่ 87/3 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160
 อาชีพ ทำนา
 สถานภาพ สมรส สามีของนางบุญช่วย พึ่งวอน
 มีบุตร 8 คน เสียชีวิต 1 คน
 พ่อเพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 3 เพลง ได้แก่
 1 แมวเหมียว
 2 หมาเณรคุณ
 3 ตู๊ดตู๋
 ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรรุฒิ



ชื่อ นางประเทือง นามสกุล ปิ่นคร่ำ
 อายุ 62 ปี
 ที่อยู่ 40/1 ม.11 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160
 อาชีพ แม่บ้าน
 สถานภาพ สมรส
 มีบุตร 2 คน
 แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 3 เพลง ได้แก่
 1 นกเอี้ยง
 2 หมาเณรคุณ
 3 ขนมหม้อแกง
 ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ



ชื่อ นางประยงค์ นามสกุล ผิวงาม

อายุ 58 ปี

ที่อยู่ 95/1 ม.11 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ค้าขาย

สถานภาพ สมรส

แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 4 เพลง ได้แก่

1 แมวบนหลังคา

2 ไถนา

3 หอยโข่งไปตำข้าว

4 นกกาเหว่า

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรวิทย์



ชื่อ นางวน นามสกุล จุนพ่วง

อายุ 84 ปี

ที่อยู่ 21 ม.2 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 2 เพลง ได้แก่

1 โยกเยก

2 นางหนู

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ



ชื่อ นางอ่อน นามสกุล แซ่มเจ็อย

อายุ 86 ปี

ที่อยู่ 87/3 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 7 เพลง ได้แก่

- 1 กินกล้วย
- 2 เปลผ้าหรือเปลไหม
- 3 เทียวทะเล
- 4 ไถนา
- 5 เกียวข้าว
- 6 นกกาเหว่า
- 7 ตึกแกกินตับ
- 8 ชมดอกไม้

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ



ชื่อ นางขั่น นามสกุล คำสุข

อายุ 77 ปี

ที่อยู่ 87/3 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 2 เพลง ได้แก่

1 นกเขาเถื่อน

2 วัดโบสถ์

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ



ชื่อ นางเชื้อ นามสกุล รุ่งพาน

อายุ 73 ปี

ที่อยู่ 202/3 ม.6 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ



ชื่อ นางบุญนะ นามสกุล ตุ่มม่วง

อายุ 84 ปี

ที่อยู่ 87/3 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 4 เพลง ได้แก่

1 เก็บพิน

2 นึ่งข้าวเหนียว

3 นกเอี้ยง

4 แมวทโมน

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ



ชื่อ นายจรัล นามสกุล เพ็งเหมือน

อายุ 63 ปี

ที่อยู่ 27/3 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ อาชีพอิสระ อดีต ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเลี้ยงกุ้ง

สถานภาพ สมรส

โทรศัพท์ 0812697451

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรรุณ



ชื่อ นางสาวสิริรัตน์ นามสกุล เพ็งเหมือน

อายุ 20 ปี

ที่อยู่ 27/4 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ขายกุ้ง

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 1 คน หญิง 1 คน ชื่อ เด็กหญิงสิริยากร เนียนวิชัย

โทรศัพท์ 081-2478009

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรุมณี



ชื่อ นางนิตยา นามสกุล บุญเกิด

อายุ 41 ปี

ที่อยู่ 27/4 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ขายกุ้ง

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 2 คน หญิง 2 คน

โทรศัพท์ 0925018054

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรวิทย์



ชื่อ นางจันทร์ทิบ นามสกุล ต้อยหม

อายุ 55 ปี

ที่อยู่ 55/4 ม.4 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ เจ้าของกิจการร้านค้าไอเกะและป๊มน้ำมัน

สถานภาพ สมรส

มีบุตร 2 คน ชาย 1 คน หญิง 1 คน

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรวิจิตร



ชื่อ นางน้ำฝน นามสกุล เกิดเรียน

อายุ 23 ปี

ที่อยู่ 40/1 ม.11 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ดูแลร้านอินเทอร์เน็ตของพี่ชาย

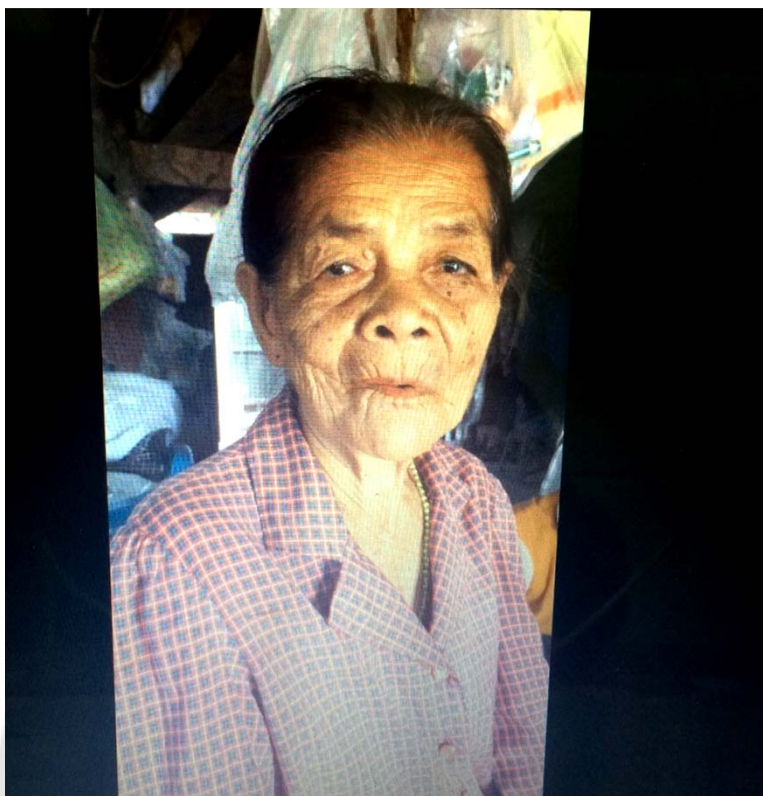
มีบุตร 1 คน ชาย 1 คน

เป็นบุตรสาวของนางประเทือง ปิ่นคร่ำ

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ



ชื่อ นายสุภักดิ์ นามสกุล อนุกุล
 อายุ 79 ปี
 ที่อยู่ 85/1 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160
 อาชีพ ข้าราชการบำนาญ เป็นจิตอาสาสอนเด็กที่วัดท่าราบ
 โทรศัพท์ 084-0766561
 เคยได้รับรางวัลศิลปินดีเด่นจังหวัดราชบุรี ด้านพัฒนศิลป์
 ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวรัตนา มั่นฤกษ์



ชื่อ นางสาว นามสกุล ตุ่มม่วง

อายุ 84 ปี

ที่อยู่ 8/2 ม.2 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

อาชีพ ทำนา

สถานภาพ สมรส

แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 3 เพลง ได้แก่

1 เทียวทะเล

2 นกขมิ้น

3 เจ้ากาดำ

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ



ชื่อ เด็กชายศรัณวิทย์ นามสกุล เพ็งเหมือน

อายุ 6 ปี

ที่อยู่ 27/3 ม.3 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

กำลังศึกษาโรงเรียนชุมชนวัดใหญ่โพหัก ชั้นอนุบาล 2

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ



ชื่อ นางพยอม นามสกุล ศรีอ่วม

อายุ 70 ปี

ที่อยู่ 215 ม.4 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

สถานภาพ สมรส

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวรัตนา มั่นฤกษ์



ชื่อ นางวิภาณ นามสกุล ลิ้มฉาย

อายุ 50 ปี

ที่อยู่ 2 ม.4 ต.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี 70160

สถานภาพ สมรส

แม่เพลง ขับร้องเพลงกล่อมลูกได้ 3 เพลง ได้แก่

1 โยกเยก

2 นกกาเหว่า

3 วัดโบสถ์

ที่มาของรูปภาพ : ผู้วิจัย นางสาวภาวิณี ชีรุติ

บทร้องเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ขับร้องโดย นางหนู จุนพ่วง มีทั้งหมด 3 บทเพลง

1.นกกาเหว่า

นกกาเหว่าเอ๋ย	ไขให้แมก้าพัก
แมก้าก็หลงรัก	คิดว่าลูกในอุทร
คาบเอาข้าวมาเผื่อ	คาบเอาเหยื่อมาป้อน
นำสงสารลูกน้อยน้อยในอุทร	

2.ตั้งไข่

ตั้งไข่ล้ม	ต้มไข่กิน
ไข่ตกดิน	อดกินนะจ้ะ

3.โยกเยก

โยกเยกเอ๋ย	น้ำท่วมเมฆ
กระต่ายลอยคอ	ไอ้เขี้ยวหางงอ
กอดคอโยกเยกเอ๋ย	

ขับร้องโดย นายม้วน เฟื่องวน มีทั้งหมด 3 บทเพลง

4.แมวเหมียว

แมวเอ๋ยแมวเหมียว	รูปร่างปราดเปรียวเป็นนักหนา
ร้องเรียกเหมียวเหมียวเดี๋ยวก็มา	เคล้าแข่งเคล้าขาน่าเอ็นดู
รู้จักเอารักเข้ามาก่อตั้ง	มีความชำนาญระวังหนู
ควรจะนับว่ามันกตัญญู	รู้จักคุณ (เอ๋ย)

5.หมาเนรคุณ

โพงมาโพงมา	หมารินมากินน้ำข้าว
หมาไล่เจ้าหมาเนรคุณ	หมาได้ถุนเนรคุณเจ้าของ

6.ตุ๊ดตู่

ตุ๊ดเอ๋ยตุ๊ดตู่	ในเรือในเรือก็อยู่ได้
แสนขี้เกียจหนักหนาระอาใจ	เรียกกินหมากไม่ยอมยกคอบ
แสนขี้เกียจเบียดเบียนเพื่อนบ้าน	การงานสัณทิดก็คิดหลบ
ตื่นเช้าควรจะหมั่นจนจันทร์พบ	ไม่ขอคอบขี้เกียจเบียดเบียนนัก (เอ๋ย)

ขับร้องโดย นางถาวร เฟื่องวน มีทั้งหมด 2 บทเพลง

7.เนื้อเย็น

นกเขาเอ๋ย
แม่จะฟังเสียงเล่น

ขันแต่เข้าจวนเย็น
เนื้อเย็นพ่อคุณ

8.นกเขาเถื่อน

นกเขาเถื่อนเอ๋ย
แม่จะไปขายของ

อยู่เรือนเลี้ยงน้อง
เลี้ยงน้องเกิดแม่คุณ

ขับร้องโดย นางวิภาณี ลิ้มฉาย มีทั้งหมด 3 บทเพลง

9.โยกเยก

โยกเยกเอ๋ย
กระต่ายลอยคอ
กอดคอโยกเยก

น้ำท่วมเมฆ
ไฉ่เขี้ยวหางงอ

10.นกกาเหว่า

เจ้านกกาเหว่าเอ๋ย
แม่มากก็หลงรัก
คาบเอาข้าวมาเผื่อ(เอ๋ย)
แสนสงสารแม่ลูกอ่อน
พาลูกมาหากิน
ตีนก็เหยียบสาหร่าย
กินแล้วก็กลับมา
ยังมีนายพรานหัวล้าน
จ้องยิงแมกาดำ
ตกลงน้ำสงสารแมกาดำ

ไขว่ให้แมกาดำ
คิดว่าลูกในอุทร
คาบเหยื่อมาป้อน
สอนให้ลูกบิน
ปากน้ำแมคงคา
ปากก็ไต่แต่ทุ่งปลา
จับต้นหว้าและร่มโพธิ์ทอง
กระจำงามยกปืนขึ้นจ้องส่อง
อีกยิงถูกหัวอกแมกาดำ
แมกาดำเวทนาที่ทำมา(เอ๋ย)

11.วัดโบสถ์(ข้าวโพดสาละ)

วัดเอ๋ยวัดโบสถ์
พอลูกเขยตกยาก
ปลูกข้าวโพดสาละ

ปลูกข้าวโพดสาละ
แม่ยายก็พรวนลูกสาวหนี
ปานะนี่คงโรยรา

ขับร้องโดย นางอ่อน แซ่มเจ็ดย มีทั้งหมด 6 บทเพลง

12. กีนกกล้วย

โอะละเห่ เอะละเฮ	เอาลูกน้อยลงนอนเปล
แม่อีกโอะละเห่ได้แต่แกว่งไกว	หลับชะเถิดเจ้าสำรว
ตื่นเช้าแม่ให้กีนกกล้วยตั้งเจ็ดแปดใบ	

13. เปลผ้าหรือเปลใหม่

เจ้าจะนอนเปลผ้าลูกน้อยของข้า	หรือเจ้าจะนอนเปลใหม่
หลับชะเถิดพ่อเนื่อนวล	เจ้าจะนอนเปลยวนหรือเปลตาข่าย
เอาลูกน้อยลงนอนเปล	แม่อีกโอะละเห่นอนแกว่งไกว

14. เทียวทะเล

โอะละเห่ เอะละเห	พาลูกน้อยไปเทียวในทะเล
ลงเรือตังเกไ้ที่ลำใหญ่	ลงเสร็จแล้วเล่นนอกทะเล
อุ้มลูกน้อยนอนเปล	แม่อีกโอะละเห่นอนแกว่งนั้งไกว

15. ไถนา

โอะละเห่เอะละหีกแม่อีกตื่นแต่ดึก	แม่ตื่นขึ้นมาเสียก่อนไก่
บอกไ้หนูเจ้าอยู่เคหา	แม่จะไปไถนาเจ้าอย่าไปไหน
แม่อีกจับไ้ต่างมาเทียมนอก	แม่อีกจับไ้ดอกมาเทียมใน
จูงไ้ต่างไปร่อนนอก	จูงไ้ดอกให้ไปร่อนใน
แม่ไ้ถอนจอบครบห้งาน	แม่บดไ้ถกลับบ้านมาอย่างเร็วไว

16. เกียวข้าว

โอะละเห่ เอะละชา	แม่จะไปเกี่ยวข้าวที่นา
บอกลูกข้า	เจ้าอยู่เคหาเจ้าอย่าไปไหน
มือหนึ่งแม่อือเคียวมา	มือหนึ่งแม่อีกคว่ำเอากาตำไป
แม่เกี่ยวจบจนครบสามงาน	แม่อีกรีบกลับบ้านมาอย่างเร็วไว

17. นกกาเหว่า

โละเห่ เละหีก(เอย) ไอ่หนูมันตื่นแต่ดึก	มันตื่นขึ้นมาเสียก่อนไก่
เอาไอิหนูลงนอนเปล	แม็กโละเห่นอนแวงนั้งไกว
มีกาเหว่าตัวลายไขให้แม็กไฟ	แม็กก็หลงรักว่าลูกในอุทร
แม็กคาบข้าวมาเผื่อพ่อเจ้าคาบเหยื่อมาป้อน	ปีกหางเจ้ายังอ่อนแม็กก็สอนให้เจ้าบิน
บินไปหากินดินแม่น้ำพระคงคา	สองตีนก็เหยียบบนสาหร่าย(เอย)
ปากมันก็ใช้หาปลากิน	กินกุ้งกินกั้งกินหอยกระพังทั้งแมงดา
กินอิ่มแล้วบินกลับมา	เกาะอยู่ร่มโพธิ์ทอง
ยังมีพวกไอิพราน(เอย)หัวล้านนั่งแอบมอง	มันยกบินขึ้นจ้องว่าจะยิงแม็กดำ
ยิงถูกที่หัวปีก (เอย)	ลูกน้อยก็หลีกตกลงในน้ำ
ไอิตัวหนึ่งพรานว่าจะต้ม(เอย)	ไอิตัวหนึ่งพรานว่าจะยำ
ไปโดนลูกกาตาดำดำ	พรานว่าเป็นกรรมของกูจริง
เจ้าหัวล้านหัวเรื่อง(เอย)	คนละเฟื้องสองไฟ
มึงยิงแม่ไปถูกเอาลูก	มีแต่กระดูกพรานเลยแตกไม่ได้

ขับร้องโดย นางบุญนะ ตุ่มม่วง มีทั้งหมด 4 บทเพลง

18. เก็บพิน

โละเห่ เละชา	ลูกน้อยเจ้านอนเปลเจ้าตุ้ตตุ้
แม่ไม่อยู่จะไปเก็บพิน	ไอิเสื่อมันก็ไล่
เจ้าควายมันก็ตื่น	แม่ไม่ได้พินสักตุ้นเดียว

19. นิ่งข้าวเหนียว

โละเห่เละหีกแม่ตื่นแต่ดึก	นิ่งข้าวเหนียวไปวัด
แม่ไปไม่ได้คนเดียว	จูเขี้ยวมันคอยจะกัด

20. นกเอี้ยง

นกเอี้ยงนกเอี้ยง	มาเลี้ยงควายเฒ่า
ควายกินข้าว	นกเอี้ยงก็ตีกัน
แบ่งชั้นแบ่งฐานะ	แย่งชิงดี
เจ้าเอี้ยงน้อยเจ้าก็หนี	หลบหน้าไป

21.แมวทโมน

แมวเอยแมวทโมน

กระโจนไล่ไก่

หมาไล่ไป

ไล่แมวทโมน

ขับร้องโดย นางแสง ตุ่มม่วง มีทั้งหมด 3 บทเพลง

22.เที่ยวทะเล

โอละเห่โอละเห่

ไปเที่ยวทะเลมาמיד

น้ำก็แห้ง

ไ้เรือก็ผิด

มิดแล้วนะพ่อคุณ

23.นกขมิ้น

นกขมิ้นเหลืองอ่อน

คำจะนอนนอนที่ไหน

นอนที่ไหนก็นอนได้

ตามน้ำหลุมพุ่มไม้

เจ้าก็เคยนอน

24.เจ้ากาดำ

เจ้ากาดำเอย

ไปไหนยันค่ำ

แดดบ่ายมันร้อน

หยุดพักกันเสียงก่อน

คำนอนแล้วค่อยไป

ขับร้องโดย นางประเทือง ปิ่นครำ มีทั้งหมด 2 บทเพลง

25.นกเอี้ยง

นกเอี้ยงเลี้ยงความเฒ่า

ควายกินข้าวอีเอี้ยงหัวโต

ขึ้นต้นไผ่

ย้ายไปต้นโพธิ์

26.หมาเนรคุณ

โพงมาโพง

หมาสู่น้ำข้าว

หมาจู้จี้เจ้า

หมาเนรคุณ

หมาได้คุณ

เนรคุณเจ้าของ

โพงมาโพง

หมาจองหอง

ไล่กัดกัน

ขับร้องโดย นางอ้ว กัดพู่ มีทั้งหมด 3 บทเพลง

27.เนื้อเย็น

นกกาเหว่าเอย	ชั้นแต่เช้าจนเย็น
ชั้นเถิดแม่จะฟังเสียงเล่น	เนื้อเย็นพ่อคุณ

28.วัดโบสถ์

วัดเอ๋ยวัดโบสถ์	ปลูกข้าวโพดสาละ
ยามลูกเขยตกยาก	แม่ยายก็พรวนลูกสาวหนี
พ่อข้าวโพดสาละ	ปานฉะนี้จะรอคอย

29.นกกาเหว่า

นกกาเหว่าเอยไซ้ให้แม่กาฟัก	แม่กาหลงรักคิดว่าลูกในอุทร
คาบข้าวมาเผื่อแม่คาบเหยื่อมาป้อน	ปีกหางเจ้ายังอ่อนสอนให้ลูกบิน
พาลูกหากินปากน้ำพระคงคา	ตีนก็เหยียบสาหร่าย
ปากก็ไซ้แต่กุ่มปลา	กินแล้วกลับมาจับต้นหว้าและโพธิ์ทอง
ยังมีนายพรานหัวล้านกระจององ	ยกปืนขึ้นจ้องจ้องยิงกาดำ
ยิงถูกหัวอกแม่กาก็ตกลงน้ำ	แสนสงสารเจ้ากาดำ
เวรกรรมที่ทำมา	

ขับร้องโดย นางวน จันทพวง มีทั้งหมด 2 บทเพลง

30.โยกเยก(หมา)

โยกเยกเอยน้ำท่วมเมฆ	กระต่ายลอยคอ
หมาหางงอ	กอดคอโยกเยก

31.นางหนู

นางหนูเอย	นางหนูปากขวด
มีหนวดหยอมแหยม	ย้อยแก้มย้อยคาง
ตัดหนทางให้นางหนูเดิน	นางหนูไม่เดินจะเดินทางเก่า
พบพ่อพบเจ้า	เคี้ยวหมากประสาหนู
กะอ่อมกะแอม	ย้อยแก้มย้อยคาง
ขับร้องโดย นางประยงค์ ผิวงาม	มีทั้งหมด 4 บทเพลง

32. แมวบนหลังคา

แมวเอ๋ยแมว

แมวอยู่บนหลังคา

นอนไม่หลับ

เดี๋ยวแมวมันจับเจี๊วน้อยละหนา

33. ไถนา

โอละเห่เอละหีกแม่จะไปไถนา

ลูกน้อยของข้าเจ้า

อย่าไปไหน

แม่อีกจูงไถ่ต่างมาเทียมนอก

แม่อีกจูงไถ่ดอกมาเทียมใน

แม่ไถจนจบครบห้านา

แม่อีกหีบคันไถกลับบ้านไปหาลูกชาย

34. หอยโข่งไปตำข้าว

โหม่งเท่งโหม่ง

นกเอี้ยงโค้งมาเกาะหลังคา

จับแมวไปแจวเรือ

จับเสี้ยนไปไถนา

หอยโข่งเขาไปตำข้าว

ตั้งแต่เข้าเขายังไม่มา

35. นกกาเหว่า

โอละเห่ เอละเห่ อุ้มลูกน้อยใส่เปล

แม่อีกโอละเห่หนึ่งแวงและหนึ่งไกล

มีแม่นกกาเหว่าไล่ไขให้แม่กาพัก

แม่อีกก็หลงรักนึกว่าลูกในอุทร

พ้อคาบ ข้าวมาเผื่อแม่คาบเหยื่อมาป้อน

ปีกหางของเจ้ายังอ่อนแม่จะสอนให้เจ้าบิน

บินไปตื่นแม่น้ำพระคงคา

สองตีนเจ้าก็เหยียบบนสาหร่าย

ปากเจ้าก็ใช้หาปลากิน

กินทั้งกุ้งกินทั้งกั้ง

กินหอยกระพังและแมงดา

กินอ้อมแล้วเจ้าก็บินกลับ

มาเกาะต้นโพธิ์ทอง

มีเจ้าพรานหัวล้านนั่งแอบมอง

มันยกปืนขึ้นจ้อง

มันจะยิงแม่อีกคำ

มันยกปืนขึ้นยิงไปโดนหัวปีก

ลูกน้อยก็หลีกตกลงในน้ำ

เจ้าพรานมันพูดตัวหนึ่งมันจะต้ม

ตัวหนึ่งมันจะยำ

ไปโดนลูกน้อยตาตำตำ

มันเป็นเวรกรรมของเจ้าพรานจริงจริง

เจ้าพรานเอ๋ยเจ้าหัวล้านหัวเรื่อง

คนละเฟื้องสองไฟ

เจ้าจะยิงเอาแม่

ไปโดนเอาลูก

มีแต่กระดูก

เจ้าพรานก็กินไม่ได้

โน้ตเพลงกล่อมลูก ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

นกกาเหว่า

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางหนู ฉุนพวง

$\text{♩} = 72$



นก กา เหว่า เอย_____ ไซ้ให้ แม่ กา พัก_____ แม่ กา ก็ หลง รัก คิด ว่า ลูก อยู่ ใน อุ ทร



คาบ เอา ข้าว มา เผื่อ คาบ เอา เขี้ยว มา ป้อน นำ สง สาร ลูก น้อย น้อย ใน อุ ทร_____

เปลผ้าหรือเปลไหม

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางอ่อน แซ่มะน้อย

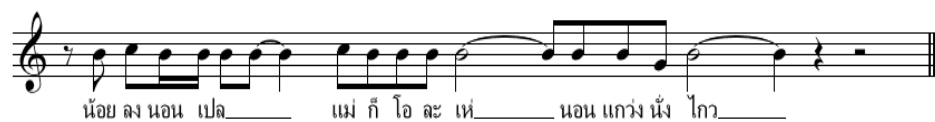
$\text{♩} = 84$



โอ ละ เห้ เอ ละ ชา เจ้า จะ นอน เปล_____ ผ้า ลูก น้อย ของ ข้า หรือ เจ้า จะ นอน เปล ไหม



หลับ เลีย เกิด พ่อ เนื้อ นวล เจ้า จะ นอน เปล ยาน หรือ จะ นอน เปล ตา ข่าย เอา ลูก



น้อย ลง นอน เปล_____ แม่ ก็ โอ ละ เห้_____ นอน แก้ว นิ่ง ไกว_____

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ
ตั้งไข่ บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ

ผู้ขับร้อง นางหนู จุนพวง



ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ
โยกเยก บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ

ผู้ขับร้อง นางหนู จุนพวง



ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ
แมวเหมียว บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ

ผู้ขับร้อง นายม้วน พึ่งวอน



หมาเนรคุณ

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นายม้วน พึ่งวอน

♩ = 72



ตัดตุ๋

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นายม้วน พึ่งวอน

♩ = 65



เนื้อเย็น

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางถาวร พึ่งวอน

♩ = 65



เนื้อเย็น

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

ผู้ขับร้อง นางอ๊ว กัลลพ



นกเขาเถื่อน

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

ผู้ขับร้อง นางถาวร พิงวอน



โยกเยก

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

ผู้ขับร้อง นางวิภาณี ส้มฉาย



หมาเนรคุณ

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

ผู้ขับร้อง นางประเทือง ปันคร่า



โยกเยก

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ

ผู้ขับร้อง นางวน จันทพวง



เพลงวัดโบสถ์

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ

ผู้ขับร้อง นางวิภาณี ลิ้มฉาย



เพลงวัดโบสถ์

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ

ผู้ขับร้อง นางอ้อ กัดพู่



แมวบนหลังคา ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

♩ = 84

ผู้ขับร้อง นางประยงค์ ศิวงาม



กินกล้วย ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางอ่อน แซ่มะน้อย

♩ = 48



เที่ยวทะเล ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางอ่อน แซ่มะน้อย

♩ = 75



ไถนา

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางอ่อน แหม่เจื้อย

$\text{♩} = 72$

โอ ละ เห้ เอ ละ หีก แม่ ก็ ดิ้น แต่ ดึก... แม่ ดิ้น ขึ้น มา เสีย ก่อน ไถ บอก ไร่ หนู เจ้า
อยู่ เค หา แม่ จะ ไป ไถ นา เจ้า อย่า ไป ไหน... แม่ ก็ จับ ไร่ ต่าง มา เทียม นอก แม่ ก็ จูง ไร่ ดอก มา เทียม
ใน จูง ไร่ ดอก มา เทียม นอก จูง ไร่ ดอก มา เทียม ใน แม่ ไถ จน จบ ครบ
หัว งาน แม่ บด ไถ กลับ บ้าน มา อย่าง เร็ว ไร...

ไถนา

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางประยงค์ ผิวงาม

$\text{♩} = 60$

โอ ละ เห้ เอ ละ หีก แม่ จะ ไป ไถ นา บอก ลูก น้อย ของ ข้า... เจ้า อย่า ไป ไหน...
แม่ ก็ จูง ไร่ ต่าง มา เทียม นอก แม่ ก็ จูง ไร่ ดอก มา เทียม ใน แม่ ไถ จน
จบ ครบ หัว งาน แม่ ก็ รีบ บด ไถ กลับ บ้าน ไป หา ลูก ชาย

หอยโข่งไปตำข้าว

♩ = 84

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

โหม่ง เหม่ง โหม่ง นก เอี้ยง ไค้ง มา เกาะ หลั่ง คา จับ แมว ไป แจว เรือ__

จับ เสือ นั้น ไป ไถ นา หอยโข่ง เขา ไป ตำ ข้าว ตั้ง แต่ เข้า เขา ยัง ไม่ มา

เกี่ยวข้าว

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรภูมิ

ผู้ขับร้อง นางอ่อน แซ่มะน้อย

♩ = 70

โอ ละ เหม่ เอ ละ ชา แม่ จะ ไป เกี่ยว ข้าว ที่ นา__ บอก อี หนู ลูก ข้า__ เจ้า อยู่ เค

หา__ เจ้า อย่า ไป ไหน มือ หนึ่ง แม่ ถือ เคียว มา มือ หนึ่ง แม่ ก็ คั่ว เอา กา ดำ ไป__

แม่ ไถ จน จบ ครบ ห้า งาน แม่ บด ไถ กลับ บ้าน มา อย่าง เร็ว ไว

นางหนู

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ

ผู้ขับร้อง นางวน จันทวน

$\text{♩} = 80$

นาง หนู เอย นาง หนู ปาก ขวด มี หนวด หยอด แหยม ย้อย แก้ม ย้อย คาง ตัด หน ทาง ให้
นาง หนู เดิน นาง หนู ไม่ เดิน จะ เดิน ทาง เก้า พบ พ่อ พบ เจ้า เกี้ยว
หมาก ประ ลา หนู กะ ออม กะ แอม ย้อย แก้ม ย้อย คาง

เก็บพิน

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ

ผู้ขับร้อง นางบุญนะ ตุ่มม่วง

$\text{♩} = 48$

โอ ละ เห้ เอ ละ หึก ลูก น้อย เจ้า นอน เปล เจ้า ตัด ตู แม่ ไม่ อยู่ จะ ไป เก็บ พิน
ไอ เสือ มั่น ก็ ได้ เจ้า คาย มั่น ก็ ตื่น แม่ ไม่ ได้ พิน สัก ดัน เดียว

นั่งข้าวเหนียว

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรฤทธิ

ผู้ขับร้อง นางบุญนะ ตุ่มม่วง

$\text{♩} = 60$

โอ ละ เห้ เอ ละ หึก แม่ ตื่น แต่ ดึก นั่ง ข้าว
เหนียว ไป วด แม่ ไป ไม่ ได้ คน เดียว งู เขียว มั่น คอย จะ กัด

แมวทโมน

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

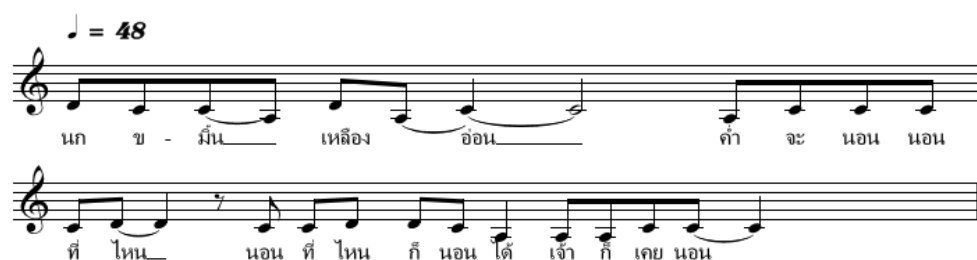
ผู้ขับร้อง นางบุญนะ ตุ่มม่วง



นกขมิ้น

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางแสง ตุ่มม่วง



เที่ยวทะเล

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางแสง ตุ่มม่วง



เจ้ากาดำ

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

ผู้ขับร้อง นางแสง ตุ่มม่วง



นกเอี้ยง

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฑิ

บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฑิ

นางบุญนะ ตุ่มม่วง

♩ = 60

นก เอย นก เอี้ยง มา เลี้ยง ควาย เต่า ควาย กิน ข้าว นก เอี้ยง ก็ ดี กัน

แบ่ง ชิ้น แบ่ง ตู นะ แยม ชิง ดี เจ้า เอี้ยง น้อย เจ้า ก็ หวี กล้วย กล้วย หวาน ไป

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฑิ

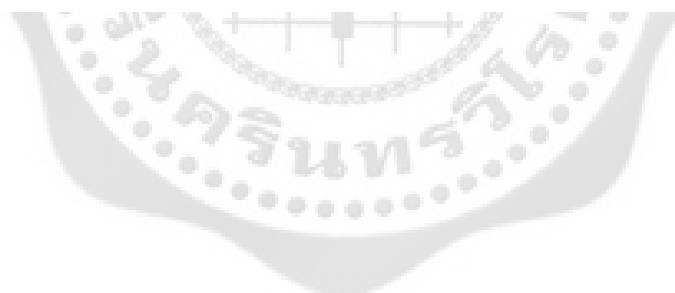
นกเอี้ยง บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฑิ

นางประเทือง ปิ่นครำ

♩ = 60

นก เอี้ยง เอย เลี้ยง ควาย เต่า ควาย กิน ข้าว

อีก เอี้ยง หวี โต ชื่น ตัน ไผ่ ย้าย ไป ตัน โพธิ์



นกกาเหว่า

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ธีรวุฒิ

ผู้ขับร้อง นางอ่อน แซ่มะน้อย

♩ = 70

โอ ละ เห่ เอ ละ ฟีก_____ โอ้ หนู มัน ตื่น แต่ ดึก มัน ตื่น ขึ้น มา เสีย ก่อน ไก่ เอา โอ้ หนู

ลง นอน เผล แม่ ก็ โอ ละ เห่_____ นอน แก่ง นิ่ง ไก่_____ มี กา เหว่า ตัว ลาย ไข่ ให้

แม่ กา ฟีก แม่ กา ก็ หลง รัก คิด ว่า ลูก ใน อุ หร แม่ คาย ข้าว มา เผื่อ พ่อ เจ้า

คาย เหี่ยว มา ป้อน ปีก หาง_____เจ้า ยัง อ่อน แม่ ก็ สอน_____ให้ เจ้า บิน บิน ไป หา กิน ตื่น แม่ นำ จง คาง

สอง ตื่น ก็ เหี่ยว บิน สา หว่าย เอย_____ ปาก มัน ก็ ไซ้ หา ปลา กิน กิน กุ้ง กิน

กุ้ง กิน หอย กระ พัง หึ่ง แมง ดา กิน อิ่ม แล้ว บิน กลับ มา เกาะ อยู่ ร่ม โพธิ์ ทอง ยัง มี พาก โอ้

พรวน หัว ลำน นิ่ง แอบ มอง มัน ยก ปีน ขึ้น จ้อง ว่า จะ อิง แม่ กา ดำ อิง ถูก ที่ หัว ปีก เอย

_____ ลูก น้อย ก็ หลีก ตก ลง ใน น้ำ_____ โอ้ ตัว หนึ่ง พรวน ว่า จะ ต้ม_____ โอ้ ตัว หนึ่ง พรวน ว่า จะ

ฆ่า ไป โดน ลูก กา ตา ดำ ดำ_____ พรวน ว่า เป็น กรรม ของ ฤ จจริง เจ้า หัว ลำน เจ้า หัว

เหลือง เอย คน ละ เพียง สอง ไพ มึง อิง แม่_____ ไป ถูก เอา ลูก มี

แต่ กระ ดูก พรวน เอย แดง ไม่ ได้

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรุฒิ

นกกาเหว่า

ผู้ขับร้อง นางประเทือง ปิ่นครำ

$\text{♩} = 60$

โอ ละ เเห่ เอ ละ เเห่_____ อ้ม ลูก น้อย ไส เปล แม่ ก็ โอ ละ เเห่_____ นอน แกร่ง และ นิ่ง ไกว

ผี แม่ นก กา เหว่า ไส ไซ ให้ แม่ กา ฟัก แม่ กา ก็ หลง รัก ติด ว่า ลูก ใน อุ ทร

พ่อ คาน ข้าว มา เฝือ แม่ คาน เหยื่อ มา ป้อน ปีก หาง เจ้า ยัง อ่อน แม่ จะ สอน ให้ เจ้า ยิน

บิน ไป ติน แม่ น้ำ คง คา สอง ติน เจ้า ก็ เหยียบ บน สา หวาย ปาก เจ้า ก็ ไซ้ หา ปลา กิน

ข่ม โพร้ ทอง มา ผี เจ้า พรวน หัว ลำน นิ่ง แอบ มอง มั่น ยก ปิน ขึ้น จ้อง

มัน จะ ยิง แม่ กา ดำ มัน ยก ปิน ขึ้น ยิง ไป โดน หัว ปีก_____ ลูก น้อย ก็ หลิก ตก ลง ใน น้ำ

เจ้า พรวน มัน พุด ตัว หนึ่ง มัน จะ ต้ม ตัว หนึ่ง มัน จะ ยำ_____ ไป โดน

ลูก น้อย ตา ดำ ดำ_____ มัน เป็น เวร กรรม ของ ภู จริง



ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรวุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรวุฒิ

นกกาเหว่า

ผู้ขับร้อง นางสาวภาวิณี ชีรวุฒิ

$\text{♩} = 60$



เจ้า นก กา เหว่า เอ๋ย ไช้ ไร ให้ แม่ กา ฟัก แม่ กา ก็ หลง รัก คิด ว่า ลูก ใน อุ ร

คาบ เอา ข้าว มา เผื่อ คาบ เหลือ มา ป้อน แสน สง สาร แม่ ลูก อ่อน สอน ให้ ลูก ป็น พา ลูก มา

หา กิน ปาก แม่ น้ำ จง คา ดิน ก็ เขียว ลา หวาย ปาก เจ้า ก็ ไช้ หึง ปลา กิน แล้ว

ก็ กลับ มา จับ ต้น หว่า และ โพธิ์ ทอง ยัง มี นาย พราณ หัว ลำน กระ จ้าง งาม ยก ปิ่น ชื่น จ้อง สอง

— จ้อง ยิ่ง แม่ กา ดำ ชัก ยิ่ง ถูก หัว ออก แม่ กา ตก ลง น้ำ สง

นกกาเหว่า

ถอดเป็นโน้ต โดย นางสาวภาวิณี ชีรวุฒิ
บันทึกคอมพิวเตอร์ โดย นางสาวภาวิณี ชีรวุฒิ

ผู้ขับร้อง นางอ้อ กลัดฟู

♩ = 60



นก กา เหว่า เอย ไช้ ไร่ ให้ แม่ กา ฟัก แม่ กา ก็ หลง รัก คิด ว่า ลูก ใน อุ ทร
 คาย ข้าว มา เผื่อ แม่ คาย เขี้ยว มา ป้อน ปีก หาง เจ้า ยัง อ่อน สอน ให้ ลูก กิน
 พา ลูก หา กิน ปาก น้ำ พระ คง คา ตื่น ก็ เขียวบ สา หว่าย ปาก ก็ ไซ้ แต่ กัง ปลา กิน แล้ว
 กลับ มา จับ ตัน หว่า และ โพธิ์ ทอง ยัง มี นาย พราน หัว ลั่น กระ จอง จอง ยก ปืน
 ขึ้น จ้อง จ้อง ยิง กา ต่ำ อีก ยิง ถูก หัว ออก แม่ กา ก็
 ตก ลง ใน น้ำ แสน สง สาร เจ้า กา ต่ำ เวร กรรม ที่ ทำ มา



ประวัติย่อผู้วิจัย



ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล นางสาวภาวิณี ชีรวัณ
 วันเดือนปีเกิด 17 กันยายน 2531
 สถานที่เกิด จังหวัดกรุงเทพมหานคร
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 18 ม.2 ต.โคกหม้อ อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000
 ประวัติการศึกษา

- พ.ศ.2543 จบประถมศึกษาระดับประถมศึกษา ชั้นปีที่ 6
 จาก โรงเรียนสุริยวงศ์
- พ.ศ.2549 จบประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 6
 จาก โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์
- พ.ศ.2554 จบประถมศึกษาระดับปริญญาตรี ดศ.บ.(ดุริยางคศาสตรบัณฑิต)
 จาก มหาวิทยาลัยรังสิต
- พ.ศ.2559 จบประถมศึกษาระดับปริญญาโท ศป.ม.(มานุษยดุริยางควิทยา)
 จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ